

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena instytucjonalna)

na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
dokonanej w dniach 17 -19 grudnia 2012 r.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Cezary Kukło, członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. Danuta Strahl, ekspert ds. jakości, członek PKA

prof. dr hab. Elżbietę Gondek, ekspert merytoryczny PKA,

dr hab. Wiesław Ciechomski, ekspert merytoryczny, członek PKA

dr Beata Paxford, ekspert przedstawiciel pracodawców, członek PKA,

mgr Magdalena Michalik - Sztumska, ekspert doktorantów PKA

Magdalena Piotrowska, ekspert PKA, przedstawiciel PSRP

mgr Jakub Kozieł, ekspert formalno – prawny PKA

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy dokonywała oceny instytucjonalnej w wizytowanej podstawowej jednostce organizacyjnej Uczelni. Wizytacja została przeprowadzona z w związku z upływem okresu na jaki została wydana ocena na kierunku „informacja naukowa i bibliotekoznawstwo” przy jednoczesnym spełnianiu przez jednostkę warunków wynikających z art. 48a ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie warunków oceny programowej i oceny instytucjonalnej (Dz. U. Nr 20, poz. 1232).

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, reprezentantami interesariuszy zewnętrznych, pracownikami, doktorantami i studentami ocenianego kierunku.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Strategia realizowana przez jednostkę*

Wizytowana jednostka – Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej (dalej WZiKS) jest jednym z najmłodszych wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego, którego tradycje sięgają drugiej połowy XV w. WZiKS został utworzony w 1996 r. i składa się z 7 Instytutów (Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Ekonomii i Zarządzania, Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, Kultury, Psychologii Stosowanej, Spraw Publicznych, Sztuk Audiowizualnych) i 3 samodzielnych Katedr (Zarządzania w Turystyce, Lingwistyki Komputerowej, Systemów Informatycznych), Centrum Edukacji Służb Publicznych i Administracji, o bardzo różnym profilu dydaktycznym i badawczym, które zasadniczo mieszczą się w obszarach: nauk humanistycznych i nauk społecznych oraz w dziedzinach nauk humanistycznych, społecznych i ekonomicznych. Ponadto w jego strukturze znajduje się Biblioteka oraz Pracownia Multimedialna i Komputerowa. Wydział zatrudnia 239 nauczycieli akademickich na pierwszym etacie, w tym 75 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych, z których 30 posiada tytuł naukowy profesora. W skład kadry wchodzi także 127 osób z doktoratem. Na wyróżnienie zasługuje polityka kadrowa prowadzona przez Dziekana WZiKS który zarówno dydaktykę akademicką, jak i badania naukowe opiera tylko na własnej kadrze (udział osób na II etacie jest symboliczny i dotyczy jedynie samodzielnych pracowników). Jednostka kształci studentów aż na 11 kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych stopnia pierwszego i drugiego, na studiach doktoranckich dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinach: nauki o sztuce, nauki o zarządzaniu, bibliologia i informatologia; na studiach doktoranckich niestacjonarnych w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu oraz na licznych studiach podyplomowych i kursach doskonalących (w 2010 r. rekrutowano na 26 kierunków studiów podyplomowych).

Wydział kształci na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia aż blisko 7,5 tys. studentów, 152 osoby na studiach doktoranckich i ponad 300 słuchaczy studiów podyplomowych.

Wydział posiada uprawnienia do nadawania 4 stopni naukowych doktora (nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu; nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o sztuce; nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu; nauk humanistycznych w dyscyplinie bibliologia) oraz 2 stopni doktora habilitowanego nauk humanistycznych (w dyscyplinie nauki o sztuce; w dyscyplinie nauki o zarządzaniu).

Należy podkreślić bardzo wysoką – pierwszą kategorię WZiKS w ocenie parametrycznej ustalonej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w 2010 r.

Owa wysoka pozycja znajduje także odzwierciedlenie w usytuowaniu i roli WZiKS w całym Uniwersytecie, który tworzy 15 wydziałów. Studenci wizytowanej Jednostki (I i II stopnia stacjonarni i niestacjonarni) stanowią aż 16,5% ogółu młodzieży. Zdecydowanie skromniej na tle całej uczelni wypada odsetek uczestników studiów doktoranckich – jedynie 5,1%. Liczba nauczycieli akademickich stanowi ok. 10% stanu kadrowego UJ, i ponad 9% stanu samodzielnych pracowników naukowych.

Mocna pozycja wizytowanego Wydziału w UJ współgra z jego bardzo wysoką pozycją w regionie południowej Polski, albowiem WZiKS obok działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej prowadzi cały szereg usług o charakterze eksperckim i szkoleniowym.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	uczelni	jednostki	Uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
studia stacjonarne	34790	4632	2577	134	-	-
studia niestacjonarne	10837	2873	415	20	1974	338
RAZEM:	45627	7529	2992	154	1974	338

Stan na dzień 29 listopada 2012 r.

* - numeracja punktów odpowiada numerom *kryteriów głównych*, a podpunktów – numerom *kryteriów szczegółowych* określonym w Części II Załącznika do Statutu PKA pt. Kryteria oceny instytucjonalnej

1). Uniwersytet Jagielloński pielęgnując swoją wielowiekową tradycję na progu XXI wieku w przyjętym w 2012 r. *Programie Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego*, śmiało formułuje misję w której dominuje: „...wytyczanie nowych kierunków rozwoju myśli w atmosferze tolerancji i wolności w dziedzinie badań oraz nauczania z poszanowaniem godności człowieka i dla jego dobra.” W jej zadania wpisują się m.in. poszerzanie horyzontów wiedzy, poszukiwanie prawdy i służba Narodowi Polskiemu i Państwu Polskiemu. W ramach Misji Uczelni, wskazuje się też na stworzenie jak najlepszych warunków kształcenia, dbanie o jak najwyższy poziom zajęć dydaktycznych oraz prowadzenie działalności badawczej we współpracy z innymi uczelniami. *Program Rozwoju UJ* zawiera także priorytety dotyczące strategii działalności Uczelni. Priorytety te to m.in. poprawa jakości dydaktyki i wzmocnienie jej roli w życiu uczelni, rozwój działalności naukowej, w tym specjalne zagadnienia rozwojowe, w ramach których Uczelnia przyjęła planowanie rozłożone w czasie (do realizacji w ciągu 10 lat). Do specjalnych zagadnień rozwojowych *Program* zalicza m.in. kontynuację i poszerzanie współpracy z kluczowymi dla Uczelni interesariuszami zewnętrznymi takimi jak władze gminy, Urzędu Wojewody, Urzędu Marszałkowskiego. Z punktu widzenia współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno – gospodarczym na uwagę zasługuje Zadanie 6.11. Zadanie to dotyczy kreowania postaw pro – przedsiębiorczych, promocja i poszerzanie wiedzy w zakresie współpracy z biznesem wśród kadry akademickiej, a zwłaszcza wśród młodych naukowców, w tym doktorantów i studentów. Za realizację tego zadania będzie odpowiedzialne również Biuro Karier.

Z uwagi na wieloaspektowość i wielokierunkowość kształcenia na wizytowanym Wydziale, cele strategiczne samego Wydziału są ujęte dwutorowo. Dla Wydziału istnieje *Strategia Rozwoju Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ na lata 2012 – 2016* uchwalona przez Radę Wydziału w październiku 2012 r., natomiast dla instytutów i katedr przyjęte zostały koncepcje kształcenia na danym kierunku. Należy podkreślić wzorowe opracowanie *Strategii Rozwoju...*, której nadano postać jasną i czytelną (bez zbędnych ozdóbek) i która zawiera zarówno cele główne (jak i operacyjne dla ich osiągnięcia) i definiuje priorytetowe cele strategii rozwoju WZiKS. Ponadto ów dokument zawiera konkretne informacje na temat metodyki pomiarów efektów wdrażania strategii rozwoju WZiKS, czego wyrazem jest opracowana *Karta Realizacji Strategii Rozwoju (KRSR)*, realizowanych w rocznym interwale pomiarowym.

Należy także podkreślić wysoką rangę nadaną w - *Strategii Rozwoju* WZiKS badaniom naukowym realizowanym przez Wydział w obszarze nauk humanistycznych i społecznych. Kierownictwo nie tylko Wydziału czy Instytutów ale przede wszystkim ogół pracowników ma świadomość ciągłego podnoszenia własnych kwalifikacji naukowych, utrzymania najwyższej pozycji naukowej i jeszcze szersze włączanie się w naukę światową. Można wyrazić zadowolenie, że w tym obszarze *Strategia Rozwoju* WZiKS mocno kładzie nacisk na udział szczególnie młodych pracowników i doktorantów.

Do Misji Wydziału zaliczyć należy kształcenie na najwyższym poziomie przyszłych kadr dla rozwoju społeczeństwa wiedzy i informacji oraz zrównoważonego rozwoju gospodarczego. Pomimo zróżnicowanego charakteru kształcenia na Wydziale, wspólne dla wszystkich kierunków są zagadnienia związane z zarządzaniem i komunikowaniem w szerokim ujęciu tego słowa; jak również rozbudowane kontakty z otoczeniem społeczno – gospodarczym. Działające w ramach Wydziału instytuty i katedry posiadają w swoich koncepcjach kształcenia cele takie jak: przygotowanie studentów (absolwentów) do pracy w szybko zmieniającym się rynku pracy, samodzielne kształtowanie karier zawodowych, rozwijanie modułów kształcenia kompetencji miękkich, podnoszenie wysokiej jakości kształcenia, rozwijanie umiejętności praktycznych (w drodze oferty zajęć praktycznych dla studentów).

Zarówno wizytowana jednostka jak i poszczególne instytuty i katedry zidentyfikowały interesariuszy zewnętrznych i adresatów programów kształcenia. I tak na przykład, Instytut Spraw Publicznych kształci kadrę menadżerską dla instytucji tworzących i realizujących politykę społeczną. Program kształcenia w tym Instytucie został wypracowany dzięki współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (tj. jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami państwowymi czy NGO). Instytut Sztuk Audiowizualnych jako interesariuszy zewnętrznych wymienia m.in. Polski Instytut Sztuki Filmowej czy Małopolski Instytut Kultury. Program kształcenia w ww. Instytucie zakłada duży udział zajęć praktycznych i warsztatowych, które pozwolą studentom na zdobycie umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych pożądaných na rynku pracy. Stała współpraca Instytutu z interesariuszami zewnętrznymi pozwala studentom na uczestnictwo w rozmaitych projektach filmowych i okołowizualnych, udział w przygotowywaniu publikacji czy uczestnictwo w konferencjach. Unikatowy program kształcenia oferuje Katedra Zarządzania w Turystyce, gdzie filarem nauczania są zajęcia praktyczne. Wśród wykładowców katedry są sportowcy – praktycy. Studenci mają możliwość uczestnictwa w organizacji masowych imprez sportowych, dzięki czemu poznają „od kuchni” mechanizm funkcjonowania takich wydarzeń. Kierunek ten kształci też kadrę menadżerską dla branży hotelarskiej. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych wskazywali na wysoki poziom kształcenia na tym kierunku, mówiąc, że na tym kierunku kształci się nie pracowników hotelarstwa, ale „myślicieli hotelarstwa”.

Podsumowując, misja wizytowanego Wydziału, w tym działających w ramach wydziału instytutów i katedr w całej pełni wynika i współgra z Misją Uczelni. Na pierwszy plan wysuwa się stałe zwiększanie jakości zajęć dydaktycznych oraz badań naukowych, ale równie istotne jest utrzymanie i rozszerzanie współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym. Na uwagę zasługuje przyjęcie w ramach Programu Rozwoju Uczelni, kształtowanie i rozwijanie postaw pro – przedsiębiorczych. Jest to o tyle ważne w stosunku do wizytowanego Wydziału, gdyż absolwenci części kierunków Wydziału będą w przyszłości wykonywali tzw. wolny zawód (dziennikarza, filmowca). Podkreślić należy także znaczący udział interesariuszy zewnętrznych w wypracowywaniu programów zajęć na poszczególnych kierunkach, a zwłaszcza na studiach podyplomowych. Na przykład, program studiów podyplomowych na kierunku „Psychologia transportu” został opracowany w dużej mierze

przez interesariuszy zewnętrznych (Komenda Wojewódzka Policji). Adresatami tych studiów bowiem są przede wszystkim praktycy, którzy oczekują poszerzenia swoich kompetencji zawodowych. W ramach współpracy wizytowanego Wydziału z otoczeniem społeczno – gospodarczym wymienić należy także organizowanie Kongresu Zarządzania Oświatą wspólnie z Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Kadry Kierowniczej Oświaty. Współpraca z otoczeniem społeczno – gospodarczym jest realizowana wielotorowo, poprzez warsztaty, udział w konferencjach i projektach badawczych, system obowiązkowych praktyk. Pozwala to na realizację przyjętej strategii rozwoju wizytowanej jednostki oraz na realizację założeń Misji Uczelni.

2. Wizytowany Wydział prowadzi studia pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia dla których opracowano system efektów kształcenia. Studia pierwszego stopnia prowadzone są na kierunkach: dziennikarstwo i komunikacja społeczna, ekonomia, informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, kulturoznawstwo, polityka społeczna, zarządzanie.

Studia drugiego stopnia obejmują kierunki: dziennikarstwo i komunikacja społeczna, ekonomia, informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, kulturoznawstwo i zarządzanie. Ponadto Wydział prowadzi jednolite studia magisterskie na kierunku: psychologia ze specjalnością: psychologia stosowana.

Studia doktoranckie realizuje w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym (zob. s. 2).

W ramach Wydziału przeprowadzono cały system szkoleń w zakresie KRK (na szczeblu Instytutów, Wydziału i całej Uczelni) z którego dokumentacją zapoznał się Zespół Oceniający PKA.

Przedstawione Zespołowi Oceniającemu opisy zakładanych efektów kształcenia nie budzą zastrzeżeń. Są one sformułowane prawidłowo i wyznaczają pakiet oczekiwań, których osiągnięcie będzie można poddać weryfikacji i ocenie oraz całkowicie spójne i niesprzeczne. Opisy efektów kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni i Wydziału. Ponadto uwzględniają rolę jaką spełnia najstarszy polski uniwersytet w kraju i w regionie oraz zapotrzebowanie obecnego i przyszłego rynku pracy w zakresie struktury kwalifikacji absolwentów. Opracowaną i realizowaną w WZiKS koncepcję kształcenia, która obejmuje trzy poziomy studiów oraz jednolite studia magisterskie (na kierunku psychologia) w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym należy ocenić pozytywnie. Zespół Oceniający PKA zwraca uwagę na bardzo dobre powiązanie wypracowanej koncepcji kształcenia z konkretną działalnością naukowo-badawczą Jednostki.

W *Strategii Rozwoju WZiKS* działalność naukowo-badawcza pod nazwą „wysoka jakość badań i osiągnięć naukowych” została uznana za pierwszy jej cel główny, za drugi „wysoka jakość kształcenia”. W ramach działalności naukowo-badawczej konkretnymi celami (operacyjnymi) są: 1) rozwój naukowy kadry własnej z możliwością jej wzmocnienia przez wybitnych ludzi nauki; 2) wzrost wielkości środków finansowych pozyskiwanych z zewnątrz na działalność naukową oraz infrastrukturę badawczą; 3) aktywne wsparcie rozwoju naukowego pracowników WZiKS, poprzez premiowanie osób i zespołów osiągających wysoki poziom badań naukowych o międzynarodowej renomie. Z kolei celami prowadzącymi do osiągania wysokiej jakości kształcenia jest: 1) doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zmierzające do poprawy jego skuteczności poprzez współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi WZiKS; 2) unowocześnienie oferty dydaktycznej na studiach wyższych oraz doktoranckich w oparciu o badania własne Wydziału, potrzeby otaczającego otoczenia społeczno-gospodarczego – zmierzające do

interdyscyplinarności programów kształcenia oraz internacjonalizacji; 3) rozwijanie form kształcenia zorientowanego na studentów i doktorantów.

Realizowaną przez Wydział koncepcję kształcenia i działalności naukowo-badawczej Zespół Oceniający uznaje za bardzo spójną z celami określonymi w strategii Jednostki. Podejmowane już w chwili obecnej przez Wydział działania zmierzają do zapewnienia najwyższej jakości badań naukowych oraz efektów dydaktycznych. Absolwenci zyskują wszechstronne przygotowanie do aktywności zawodowej na silnie konkurencyjnym krajowym i międzynarodowym rynku pracy, w charakterze autentycznych liderów innowacji społecznych i ekonomicznych. Swoistą siłą Wydziału uświadamianą przez studentów i doktorantów oraz kadrę akademicką jest jego wielokierunkowość i interdyscyplinarność, bardzo dobrze widoczna zarówno koncepcji kształcenia jak i badaniach naukowych.

Prowadzone na Wydziale badania naukowe zaowocowały przyznaniem w 2010 r. przez MNiSzW bardzo wysokiej kategorii – pierwszej. Ich zakres i intensywność wpisują się w strategię i misję Jednostki i są z nimi w pełni spójne. Co więcej, wyniki badań naukowych są szeroko wykorzystywane w dydaktyce m.in. w partnerskiej współpracy z ESB Business School Reutlingen University. Wizytowany Wydział podejmuje działania z wieloma innymi partnerami krajowymi i zagranicznymi sprzyjające współpracy naukowej i dydaktycznej, w ramach których ma miejsce wymiana: wyników badań, doświadczeń dydaktycznych oraz pracowników i studentów.

Szczegółowe oceny w tym zakresie zostały sformułowane w dalszej części *Raportu*.

3). Wizytowany Wydział ze względu na swoją wielokierunkowość i interdyscyplinarność budował swoją *Strategię Rozwoju* nie tylko dostrzegając poszczególne jednostki organizacyjne, ale uwzględniając oczekiwania, możliwości oraz wyzwania płynące z instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego. Stąd zarówno koncepcja kształcenia i działalności naukowo-badawczej w pełni dowodzą, że WZiKS bardzo dobrze identyfikuje swoją rolę i pozycję na rynku edukacyjnym, a przy tym uwzględnia znaczenie jakości kształcenia. Koncepcja kształcenia na WZiKS odwołuje się do uniwersyteckiego charakteru jednostki, wykorzystuje najnowsze osiągnięcia wiedzy w zakresie nauk humanistycznych i społecznych, także (ale nie tylko) z uwzględnieniem najbliższego środowiska społeczno-kulturowego. *Strategia Rozwoju* Wydziału dowodzi, że w sposób prawidłowy łączy on jakość kształcenia z procesem kształcenia i badaniami naukowymi stojącymi na jak najwyższym poziomie, uwzględniając dbałość o rozwój kadry naukowej, prowadząc kierunki zgodnie z własnym potencjałem naukowym oraz tendencji pojawiających się na rynku pracy.

Zarówno kierownictwo Wydziału i Instytutów jak i ogół pracowników prawidłowo definiują związek jakości z badaniami naukowymi oraz zastosowaniem ich w procesie dydaktycznym. Utrzymanie wysokiej pozycji WZiKS będzie następowało poprzez intensyfikację współpracy naukowej, krajowej i międzynarodowej oraz pozyskiwanie środków finansowych na zewnątrz UJ. Polityka kierownictwa Wydziału i Instytutów kładzie zdecydowany akcent na premiowanie osób i całych zespołów osiągających wysoki poziom badań naukowych o międzynarodowej renomie. Także inne przedsięwzięcia zapisane w *Strategii Rozwoju* jak położenie nacisku na systematyczne powiększanie opublikowanego dorobku naukowego, także poza granicami kraju, uzyskiwanie stopni i tytułów naukowych, udział w zespołach badawczych, bardzo korzystnie wpływają na podnoszenie jakości kształcenia.

Całość koncepcji kształcenia przyjętej i realizowanej przez WZiKS znakomicie wpisuje się w zadania podstawowej jednostki polskiej szkoły wyższej mającej także

przygotować kadry o jak najwyższych kwalifikacjach merytorycznych. Należy podkreślić, że niektóre prowadzone przez Wydział kierunki i specjalności są unikatowymi z całym regionie ale jednocześnie wyróżniają też Wydział w skali całego kraju (kierunek: Zarządzanie własnością intelektualną na studiach II stopnia w Instytucie Ekonomii i Zarządzania). Dla najzdolniejszych absolwentów II stopnia jednostka zapewnia dalsze kształcenie na studiach doktoranckich i podyplomowych. Bierze przy tym autentycznie pod uwagę potrzeby i oczekiwania rynku pracy oraz w propozycjach dalszego kształcenia uwzględnia własne kadry i infrastrukturę badawczą.

Zespół Oceniający podkreśla, że koncepcja kształcenia na WZiKS jest zgodna z międzynarodowymi unormowaniami w tej mierze, w tym Deklaracją Bolońską, także przepisami prawa krajowego, a przyjęte już w chwili obecnej rozwiązania, stałe ich monitorowanie i wyciąganie wniosków z przeprowadzanych analiz bardzo dobrze świadczy o dążeniu do utrzymania jak najwyższej jakości kształcenia w wizytowanej Jednostce.

4). Przy ocenie tej kategorii, brany był pod uwagę realny wpływ interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na formułowanie i realizowanie strategii wizytowanego Wydziału. W ramach badania tego wpływu, przeprowadzono rozmowy z interesariuszami zewnętrznymi, przedstawicielami Biura Karier Uczelni, studentami i z kadrą.

W wieloetapowy proces formułowania strategii rozwoju Wydziału doktoranci zostali włączeni przez swoich przedstawicieli w Radach Instytutów WZiKS oraz Radzie WZiKS. Na szczeblu wydziałowym doktoranci mieli rolę głównie opiniodawczą. Na etapie ustalania priorytetów przez poszczególne Instytuty, w ramach opracowanych na szczeblu wydziałowym głównych kierunków rozwoju Wydziału, doktoranci mieli również możliwość uczestniczenia w określaniu tych priorytetów i zgłaszania własnych wniosków. Na WZiKS z uczestnikami studiów trzeciego stopnia systematycznie rozwija się formalną i nieformalną współpracę w zakresie kształtowania oferty edukacyjnej Wydziału i poprawy jakości kształcenia. Studia doktoranckie są wyraźnie uwzględnione w strategii rozwoju Wydziału, która zakłada dalsze poszerzanie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, szczególnie w obszarze oceny osiągnięcia efektów kształcenia, rozwoju programów i całej oferty edukacyjnej.

Wpływ interesariuszy zewnętrznych na formułowanie i realizację strategii jednostki należy ocenić jako wyróżniający. Program kształcenia na studiach pierwszego, drugiego stopnia i na studiach podyplomowych jest wypracowywany przy udziale interesariuszy zewnętrznych. W ramach studiów bowiem studenci mają obowiązek odbycia praktyk przez jeden semestr (możliwe jest odbycie praktyk zagranicznych na zaprzyjaźnionej Uczelni w Reutlingen w Niemczech). Współpraca wizytowanej Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi jest często długoletnia. Na przykład, Wydział od wielu lat współpracuje z TVN. Program studiów podyplomowych na kierunku realizacja telewizyjna został przygotowany z wykorzystaniem wiedzy i doświadczenia pracowników tej stacji. W ramach realizowanego wspólnie z Wydziałem programu „Poławiacze pereł”, TVN rekrutuje najzdolniejszych studentów.

Na praktyczny aspekt studiów na kierunku zarządzanie kulturą zwracają uwagę przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych tacy jak Urząd Miasta Krakowa, Wydział Kultury. Studia te bowiem w opinii pracodawców, właściwie kształtują świadomość kultury i kreatywność młodych ludzi. Przedstawiciele oświaty (dyrektorzy szkół) aktywnie uczestniczyli w kształtowaniu programu studiów na kierunku zarządzanie oświatą. Współpraca tych interesariuszy zewnętrznych przejawia się także w organizowaniu wspólnie z Wydziałem Kongresu Zarządzania Oświatą. Dodatkowo, przedstawiciele oświaty w ramach współpracy z Instytutem Spraw Publicznych organizują staże dla studentów kierunku.

Istotny wpływ interesariuszy zewnętrznych na program studiów obecny jest na kierunku podyplomowym „psychologia transportu”. Program został przygotowany przez praktyków (Wojewódzka Komenda Policji) z myślą o praktykach. Z kolei, w ramach Instytutu Sztuk Audiowizualnych, interesariusze zewnętrzni (filmowcy) przedstawiają swoje uwagi co do programu kształcenia na Radzie Instytutu. Jak zauważył jeden z przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych (przedstawiciel firmy technicznej), wizytowana Jednostka jest jedyną Uczelnią rzeczywiście monitorującą praktyki. Pozwala to na większe zaangażowanie studentów i pracodawców w system praktyk. Aczkolwiek, zdaniem niektórych interesariuszy zewnętrznych, studenci w ramach praktyk powinni być lepiej wykorzystywani.

Biuro Karier działa w ramach Uczelni. Powstało ono w 2001 r. Misja Biura Karier to m.in. doradztwo zawodowe, organizacja i prowadzenie szkoleń, prowadzenie projektów badawczych dotyczących losów absolwentów. Biuro Karier posiada własną stronę internetową (<http://www.biurokarier.uj.edu.pl/start>). Jeśli chodzi o doradztwo zawodowe realizowane przez Biuro Karier w 2012 r., blisko 25 % korzystających z doradztwa to studenci wizytowanego Wydziału. Ich udział w spotkaniach z przedstawicielami rynku pracy organizowanymi przez Biuro Karier kształtuje się na poziomie 20 %. Znaczna liczba studentów Wydziału wzięła udział w spotkaniu z interesariuszem zewnętrznym działającym na rynku lokalnym – tj. firmą State Street (stała współpraca z firmą). Studenci i absolwenci Wydziału chętnie biorą udział w wydarzeniach organizowanych przez Biuro Karier, w tym w kursie „Absolwent na rynku pracy”. Biuro Karier aktywnie współpracuje z działającym na Wydziale kołem naukowym Pragma. Sekcja trenerska koła przygotowuje i realizuje cykl szkoleń interpersonalnych. Biuro Karier współorganizowało „Tydzień Jakości Kształcenia”. W imprezie uczestniczyli pracodawcy, naukowcy; dyskutowano o profilu absolwenta, kompetencjach zawodowych.

W wizytowanej Jednostce były także przeprowadzane ankiety ewaluacyjne, które dotyczyły one m.in. oczekiwań pracodawców co do kompetencji absolwentów, oceny profesorów prowadzących zajęcia. Badanie losów absolwentów prowadzone były w latach 2008 i 2009/2010 i są realizowane obecnie. Rozmowy z przedstawicielem Biura Karier wskazują na zwiększenie nacisku rozwijania u studentów umiejętności pracy w grupie i rozwijania kompetencji miękkich. Jednakże sami studenci wskazywali na niewielki wpływ przeprowadzonych wśród nich ankiet na dobór kadry i przydział seminariów dyplomowych. Zdaniem części studentów, ich opinie wyrażone w ankietach mają mały wpływ na działanie Wydziału. Studenci chcieliby m.in. zwiększenia obowiązkowych praktyk (obecnie jest to tylko jedna praktyka zawodowa), a także zwiększenia możliwości wyboru Promotora. Wskazywano także na nieobecność istotnych zajęć w programach studiów (np. brak zajęć z prawa pracy na studiach podyplomowych zarządzanie zasobami ludzkimi). W opinii studentów, ogranicza to ich pozycję na rynku pracy, a w szczególności w branży HR.

Wielu wykładowców na wizytowanym Kierunku stanowią interesariusze zewnętrzni co pozytywnie wpływa na realizację zadań jednostki i pozwala na zachowanie i rozwijanie realnego wpływu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na kształtowanie programów studiów. I tak na przykład, wykładowcy z Instytutu Ekonomii i Zarządzania wskazywali na fakt powstawania prac dyplomowych na zlecenie pracodawców, bliską współpracę z Polsko – Amerykańską Izbą Handlową (oddział w Krakowie). Kadra tego Instytutu ma stały kontakt z otoczeniem społeczno – gospodarczym. Wielu z wykładowców to przedsiębiorcy, doradcy, którzy piszą ekspertyzy na zlecenie instytucji zewnętrznych. Przedstawiciel Katedry Zarządzania w Turystyce wskazał na udział znanych sportowców praktyków w prowadzeniu zajęć i kształtowaniu praktycznego aspektu studiów. Studenci tej katedry mają możliwość udziału w organizacji masowych imprez sportowych. W Katedrze Lingwistyki Komputerowej wykładowcy rekrutują się z praktyków. Przedstawiciel kadry prowadzący zajęcia z

przedmiotów dot. programowania komputerowego jest jednocześnie interesariuszem zewnętrznym. Podkreślał on realny wpływ na program kształcenia, w szczególności w zakresie wykorzystania zdobytej w praktyce wiedzy i doświadczenia i przekazania jej studentom.

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Załącznik nr 4 Informacja o studiach doktoranckich i podyplomowych prowadzonych w jednostce oraz o uprawnieniach do nadawania stopni naukowych, w zakresie których nie są prowadzone studia doktoranckie

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² WYRÓŻNIAJĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Wydział posiada wzorowo przygotowaną i realizowaną *Strategię rozwoju* w perspektywie najbliższego 5-cio lecia bardzo dobrze zintegrowaną ze strategią całego UJ. Zespół Oceniający podkreśla systematyczne monitorowanie realizacji przyjętej strategii rozwoju poprzez rzeczywiste przeprowadzanie analizy osiągniętych wyników o oceny jej realizacji dla pomiaru których opracowano odpowiednią metodykę. Karta Pomiaru Realizacji Strategii Rozwoju WZiKS umożliwia – co istotne - opracowywanie działań korekcyjnych oraz elastyczne dostosowanie celów operacyjnych jak i podejmowanie działań do zmieniającego się otoczenia społeczno-gospodarczego.

2) Wydział opracował bardzo spójną, w wielu elementach oryginalną i unikatową koncepcję kształcenia na niektórych kierunkach, obejmującą wszystkie poziomy kształcenia wzajemnie ze sobą powiązane i uzupełniające się. W opracowanej koncepcji kształcenia na wyróżnienie zasługuje jej integralność oparta na dynamicznym rozwoju własnej kadry naukowej, wykorzystaniu najlepszych doświadczeń zagranicznych (m.in. Uczelni w Reutlingen w Niemczech) i wyników badań naukowo-badawczych, stojących na jak najwyższym poziomie.

3) Wydział prawidłowo pozycjonuje swoją działalność w zakresie kształcenia na rynku edukacyjnym i to zarówno w skali całego kraju jak regionu. Obecna pozycja WZiKS wynika z bardzo realnej oceny posiadanych zasobów kadrowych, w których znaczący udział mają samodzielni pracownicy nauki oraz stojącej na wysokim poziomie materialnym infrastrukturze. Dbłość o stały rozwój własnej kadry (zdobywanie stopni i tytułów, współpraca międzynarodowa) i z bardzo dobrym i wszechstronnym wykorzystaniem infrastruktury jest gwarantem najwyższej jakości kształcenia.

4) Wpływ interesariuszy zewnętrznych na formułowanie i realizację strategii jednostki jest realny i znaczący. Składa się na to przede wszystkim długoletnia i długofalowa współpraca jednostki z interesariuszami zewnętrznymi. Spośród których, wielu to absolwenci Wydziału. Wpływ ten jest szczególnie widoczny w przypadku studiów podyplomowych, których program ustalany jest w ścisłej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Również fakt, że wielu wykładowców jednostki pełni równocześnie rolę interesariuszy zewnętrznych ma pozytywny wpływ na rozwój kompetencji praktycznych i budowanie wysokiej jakości kształcenia. Mniejszy jest natomiast wśród interesariuszy wewnętrznych udział studentów i doktorantów .

2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

1). Struktura wewnętrznego Systemu zapewniania jakości kształcenia została określona w Zarządzeniu nr 36 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z 8 czerwca 2010 r. w sprawie: zasad i metod wdrażania Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia. Struktura ta jest podporządkowana zarówno strukturze organizacyjnej Uczelni, jak i jej wielkim tradycjom. Należy też odnotować, patrząc z perspektywy ostatniej wizytacji PKA z roku 2011/2012, że struktura ta jest doskonała, na przykład poprzez zmodyfikowanie reprezentatywności niektórych Zespołów włączonych w struktury zarządcze jakości kształcenia. Za politykę projakościową Uniwersytetu odpowiada Stała Senacka Komisja ds. Nauczania i Stała Rectorska Komisja ds. Rozwoju Dydaktyki i Jakości Kształcenia UJ. Osobą bezpośrednio odpowiedzialną za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości jest Prorektor UJ ds. dydaktyki. Natomiast, za wdrażanie systemu zapewnienia jakości odpowiada Uczelniany Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia. Na poziomie wydziałów za wdrażanie systemu zapewniania jakości kształcenia odpowiada Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia. I właśnie w kadencji 2012-2016 nastąpiły korzystne zmiany w zakresie składu osobowego Uczelnianego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia. W skład zespołu bowiem weszli Przewodniczący Wydziałowych Zespołów Doskonalenia Jakości Kształcenia wszystkich wydziałów Uniwersytetu, co zwiększa reprezentatywność Zespołu i czynić go powinno bardziej skutecznym w doskonaleniu jakości kształcenia w skali całej Uczelni. Czynności związane z planowaniem i koordynacją oceny jakości kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim podejmuje Zespół ds. Analiz Jakości Kształcenia Działu Nauczania UJ.

Analiza dokumentacji a także przeprowadzone rozmowy z Wydziałowym Zespołem Doskonalenia Jakości Kształcenia powołanym na WZiKS UJ pozwalają stwierdzić, iż jest zauważalna współpraca i koordynacja prac wszystkich gremiów odpowiedzialnych za jakość kształcenia na szczeblu uczelni i Wydziału. Zgłaszane przez Wydziały czy też inne jednostki organizacyjne Uniwersytetu, problemy do rozwiązania lub też propozycje zmian w zakresie jakości kształcenia są weryfikowane na szczeblu Zespołu Uczelnianego, zarówno w celu ujednolicenia rozwiązań z uwzględnieniem specyfiki wydziałów, jak i celowości ich wprowadzenia i rekomendowania władzom Uczelni. Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia WZiKS liczy 25 osób, w tym przedstawiciela pracowników administracji, przedstawiciela pracodawców, jednego przedstawiciela studentów i trzech doktorantów. W skład Zespołu Wydziałowego wchodzi ponadto zastępcy dyrektorów ds. dydaktyki poszczególnych Instytutów, kierownicy wybranych kierunków studiów i specjalności, kierownicy studiów doktoranckich, przedstawiciel studiów podyplomowych, kierownik Biblioteki. Przewodniczącym zespołu jest Pełnomocnik Dziekana ds. doskonalenia jakości a wiceprzewodniczącym pełnomocnik Dziekana ds. ewaluacji kształcenia. Skład Zespołu, jak widać, zapewnia reprezentatywność wszystkich jednostek wewnętrznych Wydziału oraz prowadzonych ścieżek kształcenia, a także wszystkich grup interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Także studenci zgodnie przyznali, iż w czasie spotkań mają możliwość przedstawiania własnych postulatów, które następnie są wspólnie dyskutowane. Jak zgodnie stwierdzili, ich zdanie brane jest pod uwagę przy podejmowaniu działań tego organu. Trzyosobowa reprezentacja doktorantów aktywnie włączyła się w prace w zakresie zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale.

Analiza zadań systemu zarządzania jakością kształcenia na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ wskazanych w raporcie samooceny pozwala stwierdzić, iż dotyczą one fundamentalnych problemów i obszarów jakości kształcenia, jak np. analizy i weryfikacji efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów, doskonalenia programów kształcenia na studiach I, II i III stopnia oraz studiach podyplomowych z uwzględnieniem ocen dokonywanych przez studentów i absolwentów, tworzenie warunków do internacjonalizacji kształcenia i szeroko rozumianej zachęty do współpracy z otoczeniem

społeczno-gospodarczym. Zespół Oceniający z satysfakcją odnotowuje zapis ujęty w Raporcie Samooceny, iż system zarządzania jakością kształcenia na Wydziale uwzględnia wymagania Polskiej Komisji Akredytacyjnej, normy ISO 9001, wymagania wynikające z dokumentu przyjętego w ramach Procesu Bolońskiego z roku 2005 „Standardy i wskazówki dotyczące zapewnienia jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego” oraz wymagania Uczelni.

Określono również precyzyjnie zadania dla Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz Dziekana Wydziału. Za najważniejsze należy uznać te które prowadzą do budowania wysokiej kultury jakości kształcenia, a więc: inicjowanie działań pro jakościowych związanych ze specyfiką działalności dydaktycznej prowadzonej na Wydziale oraz rekomendowanie ich Uczelnianemu Zespołowi; inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia w środowisku akademickim; upowszechnianie najlepszych praktyk dotyczących doskonalenia jakości kształcenia.

Wydziałowy Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia wyznacza jednoznacznie zakres kompetencji i odpowiedzialności dziekana. Za fundamentalne zadanie należy uznać: wdrożenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na wydziale, nadzór nad jego funkcjonowaniem oraz dokonywanie corocznych przeglądów systemu zarządzania jakością kształcenia. Zespół Oceniający pragnie zwrócić uwagę, iż w raporcie samooceny wyraźnie podkreślono fundamentalny, w zakresie jakości kształcenia, obowiązek dziekana wynikający z Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym formułując go następująco: „Dziekan WZiKS UJ jest zobowiązany do przedłożenia Radzie Wydziału na koniec roku akademickiego, po zasięgnięciu opinii członków minimum kadrowego dla danego kierunku studiów, oceny efektów kształcenia na każdym kierunku prowadzonym na WZiKS UJ. Wyniki tej oceny stanowią podstawę doskonalenia jakości kształcenia.” Zespół Oceniający uważa, iż jest to bardzo ważny obowiązek z punktu widzenia doskonalenia jakości kształcenia i należy go, z pełną determinacją realizować.

Zespół Oceniający stwierdza, że struktura organizacyjna wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zarówno na szczeblu Uczelni jak i Wydziału, sprzyja budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia, a określony zakres kompetencji poszczególnych organów Uczelni i gremiów, włączonych do procesu zarządzania jakością, obejmuje ważne dla doskonalenia jakości kształcenia obszary i działania uwzględniające również przepisy prawne. Skład osobowy wszystkich gremiów odpowiedzialnych na Wydziale za doskonalenie jakości kształcenia przewiduje udział zarówno kadry akademickiej jak i studentów, doktorantów oraz interesariuszy zewnętrznych, co zapewnia dotrzymanie i sprawność procesu opiniotwórczego i decyzyjnego.

2). Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na szczeblu Wydziału obejmuje podstawowe obszary oceny jakości kształcenia. Wydział ma opracowaną Księgę Jakości Kształcenia. Księga ta zawiera: prezentację Wydziału, system zarządzania jakością kształcenia na Wydziale, Politykę Jakości oraz procesy systemu zarządzania jakością. Księga Jakości uwzględniająca zbiór zarządzeń Rektora, uchwały Senatu i Rad Wydziału, zawiera zasady i procedury dotyczące takich obszarów jakości jak: tworzenie programów kształcenia studiów I i II stopnia, studiów podyplomowych i studiów doktoranckich, weryfikacja efektów kształcenia, zasady rekrutacji, tok studiów, ocena nauczycieli akademickich i pracowników nie będących nauczycielami akademickimi, pomoc studentom w procesie kształcenia. Obszary te zostały scalone w mapie procesów zarządzania jakością jednocześnie wyznaczając precyzyjnie relacje między procedurami a procesami i obszarami oceny jakości kształcenia. Księga definiuje przebieg procesu od kandydatów na studia do absolwentów wskazując jako pośrednie ogniwa rekrutację i realizację procesu kształcenia, które wspierane są przez procedury odpowiednie jak: dobór, ocena i motywowanie kadry, weryfikacja infrastruktury,

badania naukowe. Realizacja procesu kształcenia znajduje się jednocześnie na płaszczyźnie, na której jako równorzędne działania określono: projektowanie usług edukacyjnych, weryfikację efektów kształcenia i doskonalenie programów kształcenia wraz ze wskazaniem odpowiednich procedur. Trzy obszary, tj.: weryfikacja efektów kształcenia, projektowanie usług edukacyjnych, doskonalenie programów kształcenia podporządkowane zostało wymaganiom interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, a ocena doskonalenia systemu zarządzania jakością jest efektem synergicznym całego toku mapy procesów. W świetle tak formułowanej mapy procesów i przedstawionych procedur wspomagających proces zarządzania jakością kształcenia i oceny systemu można uznać, że wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest określony w sposób pojemny i elastyczny gdyż jest w nim miejsce na ocenę i doskonalenia kształcenia na studiach I i II stopnia, podyplomowych i doktoranckich i obejmuje wszystkie fundamentalne obszary jakości kształcenia, a więc ma charakter kompleksowy.

Oceniając dobór procedur do badania poszczególnych czynników jakości kształcenia trzeba przede wszystkim podkreślić, iż Uczelnia na szczeblu centralnym weryfikuje swoje instrumenty proceduralne i je aktualizuje. W 2012 r. opracowano bowiem i wydano kolejne zarządzenia Rektora dostosowując się do aktualnej sytuacji prawnej i systemowej. I tak Senat UJ uchwałą z dnia 25 kwietnia 2012 r., znowelizował Regulamin Studiów obowiązujący od dnia 1.10.2012 r. i Regulamin Studiów Podyplomowych Uchwałą z dnia 23 maja 2012 r. Rektor wydał zarządzenie z dnia 7 maja 2012 r. dotyczące zasad tworzenia i likwidacji studiów wyższych, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających w UJ. Natomiast na poziomie wizytowanego Wydziału opracowano wydziałowe procedury lub uwzględniono procedury ogólnouczelniane i ujęto je w Księdze Jakości klasyfikując je następująco:

Procedura: P01: Projektowanie usług edukacyjnych, P02: Rekrutacja, P03: Realizacja procesu kształcenia, P04: Weryfikacja efektów kształcenia, P05: Dobór, ocena i motywowanie kadry, P06: Weryfikacja infrastruktury, P07: Badania naukowe.

Procesy doskonalące to: P08: Doskonalenie programów kształcenia, P09: Ocena i doskonalenie systemu zarządzania jakością kształcenia.

Wszystkie procedury mają wystarczający stopień szczegółowości, ilustrują precyzyjnie tok postępowania i wskazują wewnętrzne akty prawne regulujące każdy proces i obszar oceny jakości kształcenia.

Zespół Oceniający uważa, iż warto uzupełnić te procedury o gremia lub osoby odpowiedzialne za ich realizację a także o wskazanie częstotliwości ich stosowania (dla niektórych częstotliwość została już wskazana).

Analiza Księgi Jakości oraz zarządzeń władz Uczelni i Wydziału pozwala wskazać na kilka metod i narzędzi formułowania ocen i doskonalenia jakości kształcenia. Jedną z metod analizy jakości kształcenia na Wydziale jest raportowanie przez Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia. Zespół Oceniający zapoznał się z raportem za rok akademicki 2011/2012. Z raportu tego wynika, iż Zespół opracował wewnętrzny system zarządzania jakością kształcenia i ujął to opracowanie w Księdze Jakości. Przedstawiono również plan działań na rok 2012/2013. W planie tym pokreślono zadania, terminy ich realizacji oraz wskazano osoby odpowiedzialne za ich wykonanie. W planach tych wskazano takie metody działania jak:

- planowanie, organizacja, monitorowanie, raportowanie działalności Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, promowanie jakości kształcenia;
- ocena i doskonalenie systemu zarządzania jakością kształcenia na Wydziale;

- badania opinii interesariuszy WZiKS;
- przygotowanie dokumentacji dotyczącej funkcjonowania systemu zarządzania jakością kształcenia na WZiKS dla potrzeb akredytacji PKA (termin realizacji tego zadania został w pełni dotrzymany);
- doskonalenie systemu zarządzania jakością kształcenia na WZiKS UJ poprzez rozwój naukowy członków Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia.

2a). Potwierdzanie efektów kształcenia powinno znajdować w Wydziałowym Systemie zapewniania jakości kształcenia szczególne miejsce. Stopień potwierdzania realizacji efektów kształcenia w wewnętrznym systemie można postrzegać w następujących płaszczyznach: efektów kierunkowych na poziomie programu, efektów etapowych na poziomie zajęć, efektów końcowych określonych w procesie dyplomowania oraz efektów uzyskiwanych na praktykach zawodowych i innych obszarach aktywności studentów i wreszcie w perspektywie rynku pracy. Wizytowany Wydział wyznacza weryfikację efektów kształcenia na poziomie zajęć poprzez ocenę studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych przez kadrę akademicką, a także weryfikację efektów kształcenia na poziomie programu jak i końcowych, przez potencjalnych pracodawców-absolwentów Wydziału oraz przedstawicieli rynku pracy, w tym małopolskich instytucji rynku pracy. Zespół Oceniający PKA uważa też, iż opracowane zasady tworzenia nowych kierunków studiów a także określanie efektów kształcenia, mimo, iż zostało ujęte w procedurach dotyczących budowania oferty edukacyjnej, są również formą potwierdzania efektów kształcenia. Zespół Oceniający uważa bowiem, że w tak znaczącej uczelni jaką jest Uniwersytet Jagielloński stopień potwierdzania efektów kształcenia winien mieć także wymiar oceny zewnętrznej. Jedną z takich możliwości jest wykorzystywanie wzorców międzynarodowych i analiza porównawcza zakładanych a także osiągniętych efektów kształcenia w tym zakresie. W procedurze powoływania kierunków studiów Uczelnia przewidziała warunki uwzględniające wzorce międzynarodowe. Wydział dokonał również starannej weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, poprzez wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji dla wszystkich kierunków studiów, w perspektywie zgodności z obszarowymi efektami kształcenia, a w przypadku studiów doktoranckich i podyplomowych, z wymogami odpowiednich dyscyplin naukowych i oczekiwaniami rynku pracy. Trzeba w tym miejscu podkreślić, że Wydział przystąpił do zewnętrznej oceny efektów kształcenia zgłaszając się do konkursu organizowanego przez MNiSZW odnosząc sukces. Bowiem kierunek studiów *informacja naukowa i bibliotekoznawstwo* znalazł się w gronie 62 wyróżnionych kierunków kształcenia na 207 ocenianych w skali całego kraju. Formą zewnętrzną potwierdzania efektów kształcenia mogą być również recenzje wybitnych specjalistów reprezentujących dyscypliny, w których osadzono efekty kształcenia. Warto zdaniem zespołu oceniającego PKA rozważyć możliwość zewnętrznych recenzji, w tym przedstawicieli uczelni zagranicznych, efektów kształcenia niektórych kierunków studiów.

Z kolei potwierdzanie efektów kształcenia na poziomie przedmiotów/zajęć opiera się na autonomicznych, dobrze osadzonych w tradycjach akademickich sposobach weryfikacji efektów przez kadrę akademicką. Ogólne zasady w tym zakresie reguluje Regulamin Studiów. Zespół Oceniający uważa, iż warto podjąć dyskusję nad możliwościami wprowadzenia pewnych zunifikowanych zasad, które wiązać będą na przykład sposoby weryfikacji efektów kształcenia z zakresem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych bez zagubienia specyfiki poszczególnych przedmiotów. Spotkanie zespołu PKA ze studentami pozwala stwierdzić, że studenci wizytowanej jednostki znają ogólne efekty kształcenia opracowane dla poszczególnych kierunków prowadzonych w Wydziale oraz znany im jest opis sylwetki absolwenta. Studenci z zadowoleniem uznali też, iż oferowane

zajęcia i poziom nauczania w jednostce, zapewnia im osiągnięcie tych efektów i są dobrze przygotowani do wkroczenia na rynek pracy po ukończeniu studiów.

Dobrze rozwiązano potwierdzanie efektów kształcenia w zakresie zaliczania praktyk zawodowych przewidując współpracę opiekunów praktyk z instytucji/przedsiębiorstwa i z Wydziału. Zespół oceniający zapoznał się z przeprowadzoną na Wydziale analizą wyników sesji egzaminacyjnej. Obserwacja tych wyników w dłuższej perspektywie pozwoli z pewnością na doskonalenie procesu dydaktycznego poprzez wspieranie procesu w tych przedmiotach w których uzyskiwanie zakładanych efektów kształcenia daje słabsze rezultaty. Szczególną obserwacją warto objąć zasadność stosowania egzaminów testowych w stosunku do zakładanych efektów kształcenia. Wysoko należy ocenić wprowadzony system etapowej weryfikacji efektów kształcenia na studiach doktoranckich. Doktoranci mają obowiązek składania rocznych raportów sprawozdań z postępów nad pracą doktorską a opiekun roku ma obowiązek formułowania opinii na temat postępu prac. Zespół Oceniający zapoznał się z formularzami tych sprawozdań. Te dwa dokumenty są podstawą do zaliczania etapowych efektów przez kierownika studium doktoranckiego. Weryfikacja końcowych efektów kształcenia obejmuje egzamin dyplomowy oraz opracowanie pracy dyplomowej. Wydział ma opracowane dla wielu lecz nie dla wszystkich kierunków studiów standardy prac dyplomowych. Warto rozważyć wprowadzenie wewnętrznej losowej weryfikacji prac dyplomowych, na przykład przez powoływanie odpowiednich, na okres jednego roku, zespołów programowych bądź zorganizowania wydziałowego konkursu (z piękną ideą programową), na najlepszą pracę dyplomową. Jedną z form potwierdzania efektów kształcenia jest aktywność studentów, doktorantów w badaniach naukowych potwierdzona opublikowanymi opracowaniami. Zespół Oceniający otrzymał wykaz publikacji naukowych, w których autorami lub współautorami byli studenci i doktoranci. Od 2008 r. liczba tych publikacji wydanych w formie udziału w monografiach wynosi około 100. Spotkanie Zespołu Oceniającego z przedstawicielami pracodawców pozwala stwierdzić, że trwająca od wielu lat nieformalna współpraca różnych instytucji i firm regionu Małopolski z Wydziałem Zarządzania i Komunikacji Społecznej ma również miejsce w zakresie potwierdzania efektów kształcenia. Na przykład konsultacje z dyrektorami szkół podstawowych, gimnazjalnych i licealnych zaowocowały dyskusją i oceną stopnia realizacji efektów kształcenia na specjalności zarządzanie oświatą. Trzeba też podkreślić, iż na przykład efekty kształcenia na studiach podyplomowych „Zarządzanie i audyt” potwierdzane są certyfikatem wyspecjalizowanych firm nadających określone uprawnienia w zakresie studium. W procesie określania efektów kształcenia na studiach podyplomowych o profilu bibliotekoznawczym brali udział pracownicy bibliotek naukowych prestiżowych uczelni Krakowa.

Należy podkreślić, że studenci wizytowanej Jednostki znają ogólne efekty kształcenia opracowane dla poszczególnych kierunków prowadzonych w Wydziale oraz znany im jest opis sylwetki absolwenta. Studenci z zadowoleniem uznali, iż oferowane zajęcia i poziom nauczania w jednostce, zapewnia im osiągnięcie tych efektów i są dobrze przygotowani do wkroczenia na rynek pracy po ukończeniu studiów. Także procedura oceny stopnia realizacji efektów kształcenia w odniesieniu do studiów doktoranckich i podyplomowych jest kompleksowa i umożliwia skuteczne działanie systemu w tym zakresie.

2b). Kadra akademicka bierze czynny udział w procesie badania i oceny czynników wpływających na jakość kształcenia poprzez bezpośredni udział w procesie dydaktycznym, ocenianie studentów, udział w gremiach odpowiedzialnych za jakość, w Radach Wydziału i Senacie Uczelni. Udział studentów w ocenie czynników wpływających na jakość kształcenia przejawia się również w uczestniczeniu w gremiach odpowiedzialnych za jakość kształcenia. Studenci zarówno w odpowiednich Komisjach, Radzie Wydziału i Senacie mają możliwość wypowiadania się na tematy dotyczące jakości kształcenia. Zespół Oceniający uważa, iż w

25 osobowym składzie Wydziałowego Zespołu ds. doskonalenia jakości przedstawicielstwo studentów warto zwiększyć. Ponadto studenci mają wpływ na ocenę jakości w procesie ankietyzacji. W procesie tym ocenie podlegają zarówno warunki studiowania jak i kadra akademicka. Syntetyczne wyniki ocen przekazywane są Dziekanowi a częściowe odpowiednio Dyrektorom Instytutu i Kierownikom Katedr. Dostęp do informacji tych mają również Prodziekan i Pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia. Dyrektorzy instytutów mają dostęp również do komentarzy studentów dotyczących zajęć prowadzonych w tych Instytutach. W procesie ankietyzacji biorą również udział doktoranci i słuchacze studiów podyplomowych. Ważne jest, iż studenci zgodnie przyznali, iż znają cel, jakiemu służy proces ankietyzacji. Jednak uważają, iż nie znając wyników, nie są w stanie przypisać mu konkretnych efektów. Władze wydziału mają świadomość, iż przekonanie studentów o skuteczności ankiet jest słabe. Zwrócono uwagę, iż może to wynikać z niewłaściwego zrozumienia głównego założenia badań ankietowych, którymi nie jest karanie bądź nagradzanie pracownika, ale poprawa jakości kształcenia osiągnąta także przez inne działania projakościowe.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia oceniając efektywność procesu ankietowania bierze pod uwagę frekwencję i to w dłuższej perspektywie czasowej oraz jakość wypełniania ankiet. Proces ankietowania jest doskonalony. Na Wydziale zostało zorganizowane spotkanie ze studentami w celu przedyskutowania kierunków zmian. Studenci sugerowali zmianę ankiet a w szczególności ich uproszczenie. Studenci zgodnie przyznali, iż znają cel, jakiemu on służy.

Uczelnia dokonała oceny kierunków studiów prowadzonych na poszczególnych wydziałach na podstawie ankiet studenckich. Wydział otrzymał ogółem 77 punktów na 100 możliwych przy 18 % udziale studentów w procesie ankietyzacji. Dokonując porównania z innymi wydziałami Wydział uplasował się na dole listy wszystkich wydziałów UJ. Władze Wydziału wskazując na przyczyny takiego rezultatu podkreślają niską zwrotność ankiet w stosunku do innych jednostek Uczelni. Proces ankietyzacji prowadzony jest na Uczelni i Wydziale z wielką starannością i konsekwentną cyklicznością od wielu lat. Wyniki akcji ankietowych opracowywane są przez Zespół ds. Analiz Jakości Kształcenia UJ i przekazywane Dziekanowi. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z takim opracowaniem, w którym wskazywano między innymi osoby najlepiej i najslabiej oceniane, rekomendacje dla dalszych działań, najsłabsze strony procesu dydaktycznego. Procedury systemu zapewniania jakości na WZiKS pozwalają na skuteczne badanie opinii doktorantów w podnoszeniu jakości kształcenia. Ponadto zasięga się opinii doktorantów w ramach działań niesformalizowanych w systemie np. w ramach spotkań organizowanych na Wydziale, w których uczestniczą doktoranci, Kierownik studiów doktoranckich, Władze Instytutów i Władze Wydziału (np. działania w zakresie doskonalenia programów kształcenia).

Zespół Oceniający pragnie z całą mocą podkreślić wielkie zaangażowanie, jako interesariuszy wewnętrznych, pracowników administracyjnych oraz technicznych, jak i biblioteki w udziale budowania wysokiej kultury jakości kształcenia. Spotkanie zespołu oceniającego z tą grupą pracowników wskazało, iż znają Oni Księgę Jakości, doceniają jej rolę w usprawnianiu obsługi studentów i podnoszeniu jakości kształcenia. Udział interesariuszy zewnętrznych w pracach Wydziału ma miejsce od wielu lat, choć nie zawsze były to kontakty sformalizowane. Zespół Oceniający odbył spotkanie z przedstawicielami pracodawców. Wszyscy pracodawcy podkreślali bardzo dobre przygotowanie absolwentów do rynku pracy. Wypowiedzi zebranych wskazywały na liczne przykłady współpracy Wydziału z pracodawcami. I tak np. przedstawiciel dyrektorów oświaty podkreślił, jak już wspomniano, iż brał udział jako przedstawiciel Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kadry Kierowniczej Oświaty w opracowywaniu efektów kształcenia dla specjalności *zarządzanie*

oświatą a także, iż współorganizują wspólnie z Wydziałem Kongres Oświaty oraz studia podyplomowe Zarządzanie w oświacie, czy doroczną Konferencję dyrektorów szkół. Przedstawiciel firmy doradczej podkreślił, iż firma została zaproszona do udziału w prowadzeniu specjalności zarządzanie projektem. Studia podyplomowe *Psychologia transportu* są organizowane we współpracy z firmą transportową, która zaproponowała kilku wybitnych przedstawicieli praktyki do prowadzenia zajęć. Program studium podyplomowego *Zarządzanie kulturą* powstał w wyniku szerokich konsultacji z instytucjami kultury (muzea, KRRiT, Polskie Radio itp.) Na wszystkich studiach podyplomowych zajęcia warsztatowe prowadzą przedstawiciele praktyki z dużym dorobkiem zawodowym. Wydział ma też sformalizowane niektóre kontakty z interesariuszami zewnętrznymi. I tak na przykład podpisana jest umowa o współpracy z koncernem medialnym TVN pod nazwą „Poławiacze pereł” w ramach której typowani są w drodze konkursowej studenci do odbycia stażu zawodowego w TVN 24. Wielu pracowników tej stacji to absolwenci lub byli studenci Wydziału (nie ukończyli studiów z uwagi na intensywną pracę w stacji jak wskazywano podczas spotkania z pracodawcami). Przedstawiciele stacji uczestniczą aktywnie w opracowywaniu programów studiów, w tym studiów podyplomowych. Ideę tej współpracy i korzyści dla obu stron szeroko komentował podczas spotkania Zespół Oceniającego PKA z przedstawicielami rynku pracy jeden z pracodawców. Można zatem stwierdzić, iż w badaniu i ocenie czynników wpływających na jakość kształcenia biorą udział: władze Wydziału, kadra akademicka, studenci, doktoranci, słuchacze studiów podyplomowych, przedstawiciele firm i instytucji Krakowa oraz regionu Małopolski

Przedstawiciel Małopolskiej Izby Hotelarskiej zwrócił uwagę na fakt, że Katedra Zarządzania w Turystyce kształci „myślicieli hotelarstwa”, kadrę kierowniczą branży hotelarskiej na światowym poziomie. Z kolei przedstawiciel znanej firmy doradczej od wielu lat oferuje płatne praktyki dla studentów/absolwentów wydziału. Przez jego firmę przewinęło się ok. 200 studentów/absolwentów Wydziału. Przedstawiciel lokalnego wydania Gazety Wyborczej przyznał, iż blisko 90 % pracowników gazety rekrutuje się z absolwentów Wydziału (w tym z Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej). Przedstawiciel gazety wskazał na dużą kreatywność absolwentów Wydziału, ważną w zawodzie. Przedstawiciel Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej wyraził zadowolenie z poziomu wiedzy stażystów i absolwentów Wydziału. Wskazał on dobrze rozwinięte umiejętności praktyczne studentów i fakt, że absolwenci nigdy nie zawiedli oczekiwań Biblioteki. Z kolei reprezentant jednej z obecnych na spotkaniu z pracodawcami firm technicznych podkreślał aktywną rolę Uczelni w monitorowaniu praktyk studenckich. Dzięki czemu, możliwe jest pogłębianie współpracy na linii Uczelnia (Wydział) – interesariusz zewnętrzny. Jednocześnie, przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych wskazywali na istotne różnice pomiędzy poziomem absolwenta studiów 10 lat temu a obecnie.

Współpraca Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi ma charakter stały i długoletni. Wypracowane przez lata kontakty Wydziału z otoczeniem społeczno – gospodarczym pozwoliły na wypracowanie modelu kształcenia z uwzględnieniem wpływu interesariuszy zewnętrznych i dzięki temu, stworzenie unikatowych kierunków kształcenia takich jak elektroniczne przetwarzanie informacji (EPI) czy zarządzanie kulturą co należy uznać za działania doskonalące.

2c). Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, obowiązująca od 1 października 2011 r. nakłada obowiązek monitorowania ścieżek karier zawodowych absolwentów przez uczelnie wyższe. Biuro Karier Uniwersytetu Jagiellońskiego od wielu lat prowadzi badania losów absolwentów. Badaniem Losów Absolwentów objęci są absolwenci studiów pierwszego i drugiego stopnia, o od 2011 r. także absolwenci studiów doktoranckich. Zespół Oceniający otrzymał raport z badań „Losy zawodowe absolwentów

Uniwersytetu Jagiellońskiego rocznik 2009/2010 Absolwenci studiów magisterskich i licencjackich. Raport z badań”. Przebadanych zostało 3712 absolwentów. W badaniu tym nie klasyfikowano wszystkich wyników badań według wydziałów a jedynie według kierunków studiów. Badaniem objęto niektóre kierunki prowadzone na Wydziale jak na przykład psychologia (specjalność psychologia stosowana). Wskaźniki zatrudnialności sięgające od 80 do 100 % pokazują, że absolwenci nie mają wielkich trudności w znalezieniu pracy. I tak wskaźniki zatrudnialności dla niektórych kierunków studiów były następujące: Kierunek informacja naukowa i bibliotekoznawstwo - wskaźnik 85 %, dziennikarstwo i komunikacja społeczna - 84 %, ekonomia - 88 %. Na spotkaniu z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia podkreślano, iż nieformalne informacje pokazują, że zatrudnialność absolwentów wydziału jest dobra. Uczelnia przygotowuje się do badania losów absolwentów zgodnie z regulacjami ustawowymi o czym informowała szeroko przedstawicielka Biura Karier na spotkaniu z Zespołem Oceniającym. Biuro Karier zamierza stosowaną od lat metodologią posługiwać się nadal, przy czym badania prowadzone będą w cyklu określonym przez Ustawę ale i również z zachowaniem dotychczasowych cykli, a więc 6 miesięcy po ukończeniu studiów, gdyż te informacje odpowiadają na inne ważne dla uczelni pytania.

Ankiety przesyłane są tym wszystkim absolwentom, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu. Responsywność w ostatniej edycji badania kształtowała się na wysokim poziomie 75 %. Jednakże Zespołowi Oceniającemu nie przedstawiono wzoru ankiety. Wzór ankiety nie jest też dostępny na stronie internetowej Biura Karier. Jak wynika z rozmowy przeprowadzonej z przedstawicielem Biura Karier, studenci i absolwenci Wydziału chętnie biorą udział w spotkaniach i imprezach organizowanych przez Biuro (25 % uczestników zajęć w ramach doradztwa zawodowego w roku 2012 r.). Biuro Karier aktywnie współpracuje z kołem naukowym Pragma działającym na Wydziale, które prowadzi szkolenia dla studentów innych wydziałów (po odpowiednim indywidualnym przeszkoleniu) z zakresu rozwijania umiejętności interpersonalnych. Dla studentów stanowi to ważny element samodoskonalenia już w trakcie studiów. Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym poinformowali, że wypełniali formularze z Biura Karier przed obroną prac magisterskich, a także dociera do nich mailing z Biura Karier dotyczący monitorowania losów absolwentów, co może wskazywać na skuteczne realizowanie działań w zakresie omawianego czynnika systemu zapewniania jakości na etapie badania opinii respondentów.

Wskazane byłoby opracowanie ankiet celem badania losów absolwentów dla Wydziału, w tym absolwentów studiów podyplomowych. Jego wielokierunkowość i różnorodność powoduje, że losy absolwentów są zróżnicowane (z uwagi na specyfikę wykształcenia). Inny będzie profil absolwenta dziennikarstwa (wykonującego wolny zawód), a inny bibliotekarza czy brokera informacji.

2d). Wewnętrzny system zapewnienia jakości na Wydziale przewiduje w swoich procedurach i obszarach okresowy i roczny przegląd programów kształcenia. Wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacji było dodatkowym impulsem do rewizji oferty edukacyjnej. Wydział powołał kolejne ścieżki kształcenia jak na przykład zarządzanie kulturą i mediami, czy elektroniczne przetwarzanie informacji. Ogląd wzorów sylabusów pokazuje, iż uwzględniają między innymi treści kształcenia, formę zajęć i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Jak już wspomniano jeden z kierunków studiów *informacja naukowa i bibliotekoznawstwo* został wyróżniony przez MNiSZW, co oznacza, że program kształcenia tego kierunku był nowatorski i zgodny z zasadami KRK. Przyjęte przez Wydział procedury jak i rozmowy na spotkaniu ze studentami, kadrami oraz przedstawicielami pracodawców pozwalają sądzić, że w przeglądzie programów studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni i że tworzy to dobre ramy dla doskonalenia jakości kształcenia.

Spotkanie ze studentami pokazuje jednak, że potrzebna jest dalsza dyskusja nad doskonaleniem programów kształcenia. Na spotkaniu ze studentami zgłoszono bowiem problem luki programowej dotyczącej przedmiotu prawo pracy. Studenci podkreślili, że na jednej ze specjalności jest taki przedmiot a prośba studentów o wprowadzenie prawa pracy na kolejnej specjalności nie została uwzględniona. Zespół Oceniający uważa, iż warto zasięgać opinii zewnętrznych w tym wybitnych specjalistów z zakresu prowadzonych kierunków studiów z uczelni zagranicznych w celu doskonalenia programów i ich internacjonalizacji.

Roczne i okresowe przeglądy programów kształcenia przewiduje procedura doskonalenia programów kształcenia, jednak nie określa ona drogi postępowania w odniesieniu do studiów doktoranckich (P08.2). Czynności związane z wprowadzaniem zmian w programach kształcenia i planach studiów reguluje procedura projektowania usług edukacyjnych. Zalecane byłoby dookreślenie procedury doskonalenia programów kształcenia w zakresie dokonywania rocznych i okresowych przeglądów programów w odniesieniu do studiów doktoranckich.

W pracy nad programem kształcenia obowiązującym od roku akademickiego 2012/13 doktoranci zostali włączeni, a ich rola była głównie opiniodawcza. Doktoranci mieli możliwość wyrażenia swoich opinii podczas spotkania zorganizowanego na Wydziale, w którym, oprócz doktorantów, udział wzięli także Dyrektorzy Instytutów ds. dydaktycznych, Kierownik studiów doktoranckich oraz Władze Dziekańskie. Spotkania tego typu są częstą, niesformalizowaną praktyką na WZiKS stosowaną w celu zasięgania opinii doktorantów w sprawach, które ich dotyczą.

2e). Ogólne zasady oceny studentów reguluje Regulamin Studiów. Zasady szczegółowe, dotyczące wymagań i oceny osiągnięć studentów, w ramach poszczególnych przedmiotów, zachowują pełną autonomię wykładowców. W uczelni o pięknej tradycji uniwersyteckiej jaką jest Uniwersytet Jagielloński, w ocenie studentów obok rozwiązań formalnych, nie mniej istotny jest system nieformalny ocen, polegający na współpracy studentów z pracownikami i doktorantami, stawianie wysokich wymagań akademickich. Studenci znają zasady ich oceniania, co znalazło potwierdzenie w spotkaniu zespołu PKA ze studentami. Jak zaznaczyli, wszelkie informacje w tym zakresie podawane są przez dydaktyków na jednych z pierwszych zajęć oraz w udostępnionych w systemie USOS sylabusach, gdzie wskazywane są wymagania do zaliczenia przedmiotu, jak również sposób jego przeprowadzenia - w tym egzaminu. Wskazywany jest, zdaniem studentów, również materiał niezbędny do opanowania przedmiotu na pozytywną ocenę, jak również forma i termin zaliczenia/egzaminu oraz literatura. Ta forma przekazywania informacji studentom odpowiada i uważają w większości, iż system ten pozwala na weryfikację osiąganych przez nich efektów kształcenia, co sygnalizowali na spotkaniu z Zespołem Oceniającym. Na spotkaniu z nauczycielami akademickimi podkreślano, iż praca ze studentami przynosi wiele satysfakcji. System oceniania studentów widoczny w sylabusach oraz w zasadach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zakłada oceny ciągłe, ocenę aktywności studenta, oceny podsumowujące, ocenę z egzaminów, zaliczeń, informowanie studentów podczas konsultacji o popełnianych błędach. Zespół Oceniający uważa, iż warto zastanowić się nad wprowadzeniem pisemnego uzasadniania na przykład ocen niedostatecznych. Ocenianie etapowe postępów seminarzystów - zdaniem Zespołu Oceniającego wymaga uszczegółowienia. Ocena efektu końcowego określona została w regulaminie Studiów a także w Księdze Jakości przez proces dyplomowania. Natomiast jako bardzo cenne należy uznać podjęcie działań - zapobiegania zjawiskom ściągania podczas egzaminów, a także zaostreżenie warunków egzaminów poza sesją co nie tylko dyscyplinuje system egzaminacyjny ale przede wszystkim ogranicza w sposób zdecydowany możliwości odejścia

od obiektywizmu ocen. Natomiast rozwiązanie wymaga ocena samodzielności prac dyplomowych np. przez systemy antyplagiatowy. Warto też wspomnieć o systemie oceniania kandydatów na studia. I tak na przykład warunkiem wstępnym do podjęcia studiów na kierunku zarządzanie na specjalności prowadzonej wspólnie przez konsorcjum UJ i ESB Business School Reutlingen University jest rozmowa kwalifikacyjna. Podstawą ustalenia listy rankingowej jest wynik rozmowy kwalifikacyjnej prowadzonej częściowo w języku niemieckim. Rozmowa dotyczy kompetencji interpersonalnych oraz rozpoznania wiedzy przekraczającej program nauczania szkoły średniej, co sprzyja osiągnięciu odpowiedniej jakości kształcenia. Należy też podkreślić, iż Wydział przyjął bardzo dobre rozwiązania dla oceny osiągania etapowych efektów kształcenia przez doktorantów. Cykliczne sprawozdania doktoranta i opinia opiekuna pracy daje dobre podstawy do oceny postępów naukowych oraz pracy dydaktycznej doktorantów.

2f). Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia przewiduje procedury i zasady dla takich działań jak dobór i ocena kadry akademickiej. Kadra poddawana jest ocenie w ramach uczelnianej i wydziałowej oceny okresowej. Zespół Oceniający zapoznał się z ankietami oceny działalności naukowej pracownika. Komponentami oceny są: publikacje punktowane z podziałem na artykuły, monografie oraz pozostałe publikacje z dokładnym opisem bibliograficznym. Oceny kadry dokonuje Wydziałowa Komisja Oceniająca ds. okresowych ocen nauczycieli akademickich. Na kadencję 2012 -2016 Komisja liczy 13 osób. Powołano też Komisję ds. Konkursów dotyczących zatrudnienia. Drugim instrumentem oceniającym kadrę są hospitacje. Procedury i zasady hospitacji są szczegółowo określone w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia. Zespół oceniający otrzymał plan i harmonogram około 67 hospitacji na rok akademicki 2012/2013, a także wyniki przeprowadzonych już hospitacji. Wnioski zawarte w sprawozdaniu Dziekana potwierdzają, iż system hospitacji służy doskonaleniu jakości kształcenia.

Na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej kadra akademicka od wielu lat poddawana jest procesowi ankietyzacji, a więc ocenie przez studentów. Bardzo cennym elementem oceny kadry akademickiej jest sprawozdanie Dziekana złożone na ręce Prorektora. W sprawozdaniu tym jest wyczerpująca informacja o nauczycielach akademickich, którzy otrzymali słabe oceny od studentów w procesie ankietowania z podaniem ich przyczyn, jak i o osobach otrzymujących najwyższe oceny studenckie. Wskazano też działania uzupełniające w celu weryfikacji ocen studenckich jak hospitacje. Jest to wnikliwa analiza wskazująca, między innymi, na pojawiające się wątpliwości co do wiarygodności i kompleksowości procesu ankietyzacji. W uczelni przewidziano również nagrody dla nauczycieli uzyskujących najwyższe oceny. W ostatnich trzech latach cztery lub pięć osób z Wydziału rokrocznie otrzymało nagrody z tytułu bardzo wysokich ocen wystawionych przez studentów. Polityka kadrowa zakłada dobór najzdolniejszej młodzieży na stanowiska asystenta czy też adiunkta oraz wysokie kryteria przy awansach naukowych.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci wskazali, że system ewaluacji zajęć dydaktycznych działa sprawnie, ale jednocześnie mieli trudności w ocenie jego skuteczności w zakresie zarządzania kadrą i ofertą dydaktyczną Wydziału. Nie wszyscy doktoranci byli przekonani, że system ankietyzacji zapewnia anonimowość osobom biorącym udział w badaniach. Doktoranci poinformowali, że ważne są dla nich wyniki ankiet dotyczące zajęć przez nich prowadzonych, do których mają wgląd przez system USOS. Doktoranci wskazali jako problem niski procent zwrotu ankiet wypełnianych przez studentów oraz fakt, że bardzo często ankiety te wypełniane są przez studentów mających skrajnie różne opinie na temat zajęć, w których uczestniczą. W opinii doktorantów komentarze wyrażane przez studentów często nie są merytoryczne, a niejednokrotnie także są sprzeczne (np. w ocenie ilości literatury zalecanej w sylabusach przez doktorantów prowadzących zajęcia), a w

związku z tym wyniki ankiet niejednokrotnie trudno wykorzystać w podnoszeniu jakości swojej pracy. Zdaniem doktorantów skuteczniejsza pod tym względem jest ewaluacja zajęć dydaktycznych przy użyciu tradycyjnych ankiet papierowych, która pozwala uzyskać większy zwrot ankiet, a przez to większą reprezentatywność wyników. W odniesieniu do budowy i treści kwestionariuszy ankietowych doktoranci wyrazili opinię, że częściej powinny być stosowane pytania otwarte lub przewidziane miejsce na komentarz, a także zwrócili uwagę, że czasami pytania nie są adekwatne do typu ocenianych zajęć. Część doktorantów obecnych na spotkaniu poinformowała, że wyniki ankiet omawiane są z nimi przez Dyrektorów Instytutów ds. dydaktycznych oraz promotorów.

2g). Księga Jakości zawiera procedury przyporządkowane: Badaniom naukowym (PO7). Podstawowym instrumentem oceny poziomu naukowego Wydziału jest ocena parametryczna. Wydział uzyskał w ostatniej ocenie najwyższą kategorię A. Wydział, zgodnie z zadaniami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, przeprowadził analizę porównawczą jednostek wydziałowych na podstawie wyników ankiet za ostatnie trzy lata. Średnia i mediana ocen jednostek wydziału utrzymuje się na dość stabilnym poziomie przy wzroście w ostatnim roku badania 2011/2012. Punktacja jednostek Wydziału jest dość zróżnicowana od 52 do 78 punktów. Sformułowano wnioski z przeprowadzonej oceny. Opracowano wnioski dotyczące doskonalenia procedury analitycznej. Oceny zgodności obszaru badań naukowych z prowadzonymi kierunkami studiów dokonuje dyrektor instytutu/katedry na podstawie odpowiednich sprawozdań nauczycieli akademickich. Trzeba zauważyć, iż Wydział tworzy możliwości dla udziału w badaniach naukowych studentów jak np. w projekcie „Bullying” – badanie przemocy rówieśniczej w szkołach podstawowych.

2h). Wydział posiada nowoczesną, piękną z uwagi na rozwiązania architektoniczne infrastrukturę dydaktyczną w tym bibliotekę. Studenci wizytowanej jednostki wyrazili ogólne zadowolenie z bazy dydaktycznej oraz posiadanych zasobów materialnych. Sale ich zdaniem są duże i dostosowane do typów zajęć. W obiekcie znajdują się również specjalistyczne sale audiowizualne, gdzie studenci mogą wykorzystywać wiedzę zdobytą w czasie zajęć teoretycznych. Jednak zwrócono uwagę, iż pomieszczenia są niedostatecznie ogrzewane oraz brakuje studentom pomieszczenia, np. do wspólnego spotkania się w celu omówienia projektu, czy pracy w grupie. Tak samo studenci bardzo podkreślali uciążliwość z powodu braku stołówki w obiekcie dydaktycznym. Funkcjonuje tylko mini barek, który według studentów jest zdecydowanie za drogi oraz niedostatecznie duży.

W wewnętrznym systemie zapewniania jakości zwraca się uwagę na zapewnienie dostępu studentów i kadry do odpowiedniej literatury w tym czasopism i baz elektronicznych zasobów bibliotecznych. Rozmowa z pracownikami biblioteki potwierdziła, że wszelkie potrzeby w tym zakresie są zaspakajane. O roli jakości kształcenia na uczelni i Wydziale świadczy między innymi zorganizowany w dniach 26-30 listopada 2012 r. Tydzień Jakości Kształcenia. Wewnętrzny system przewiduje działania wspierające rozwój studenta. Studenci Wydziału otrzymują wsparcie w zakresie wchodzenia na rynek pracy. I tak np. studenci specjalności *psychologia stosowana*, skupieni w sekcji trenerskiej oraz koło naukowe PRAGMA prowadzą szkolenia rozwijania umiejętności interpersonalnych, co daje obustronne korzyści i dla słuchaczy i dla prowadzących warsztaty studentów jako proces samodoskonalenia. Ponadto Instytut Bibliotekoznawstwa zwrócił się z prośbą do Biura Karier o specjalne szkolenia dla studentów w zakresie umiejętności poszukiwania pracy, autoprezentacji, pisania CV itp. Biuro Karier od wielu lat oferuje społeczności akademickiej szeroką paletę działalności w zakresie odnajdywania się na rynku pracy. Studenci sygnalizowali, że potrzebują porady, aby eksponować umiejętności a nie tylko ukończony kierunek studiów. Oferta Biura Karier dla studentów obejmuje doradztwo zawodowe,

szkolenia, oferty praktyk i pracy, współpracę z firmami, Targi Kariery. W roku 2011 Biuro Karier zorganizowało: szkolenia z zakresu umiejętności odnajdywania się na rynku pracy (CV, list motywacyjny, rozmowa rekrutacyjna), cykl szkoleń z kompetencji miękkich, cykl szkoleń prowadzonych przez firmy jak *Efektywność osobista SAP*, *prawo pracy*, cykl szkoleń Wojewódzkiego Urzędu Pracy – poszukiwanie zatrudnienia. Przedstawiciel Biura Karier twierdzi, że aktywność studentów wizytowanego Wydziału jest znacząco wyższa aniżeli na innych wydziałach. Organizowane warsztaty rynku pracy mają małe grupy i każda edycja jest bardzo szybko zapełniana przez studentów wizytowanego Wydziału, co świadczy o potrzebie takich działań. Z informacji władz Wydziału oraz przedstawiciela Biura Karier wynika, iż studenci Wydziału mają wspomaganie w zakresie odnajdywania się na rynku pracy i przedsiębiorczości. Na Wydziale powoływani są opiekunowie lat, przy czym rozmowa ze studentami pokazała, że nie wszyscy opiekunowie są studentom znani. Starostowie lat są wybierani przez studentów a na spotkaniu studenci potwierdzili ich dobrą aktywność i współdziałanie w komunikacji z władzami dziekańskimi oraz administracją.

Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie wiedzieli o możliwości wzięcia udziału w badaniu *Barometr satysfakcji studenckiej* (realizowane raz w roku akademickim na przełomie kwietnia i maja, które odbywa się za pośrednictwem ankiety elektronicznej poza systemem USOS. Na przyszłość warto byłoby wykorzystać możliwości jakie daje badanie ankietowe zadowolenia ze studiowania, ponieważ jego wyniki mogłyby posłużyć do wdrażania nowych rozwiązań sprzyjających studiowaniu.

2i). Efekty kształcenia w postaci prac egzaminacyjnych, zaliczeniowych itp. gromadzone są w Instytutach i Katedrach. Prace dyplomowe archiwizowane są zgodnie z procedurą obowiązującą na Uczelni. Prowadzone są szczegółowe analizy wyników badań ankietowych, wniosków z hospitacji i przeglądów programowych co zostało przedstawione w sprawozdaniu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Dziekana Wydziału. Księga Jakości przewiduje tzw. rejestr zmian, a więc możliwość zgłaszania wszelkich uwag dotyczących jakości kształcenia, proponowania zmian. Księga Jakości dostępna jest na stronie internetowej Wydziału.

2j). Na stronie internetowej Uczelni można znaleźć informacje na temat jakości kształcenia (<http://www.jakosc.uj.edu.pl>), w tym informacje odnoszące się m.in. do zrealizowanych już przez Zespół zadań takich, jak np. akcje ankietowe USDJK (<http://www.jakosc.uj.edu.pl/jakosc-ksztalcenia/materialy/informator>).

Ponadto Prodziekan Wydziału zaprezentowała Zespołowi Oceniającemu działający na uczelni oraz na Wydziale elektroniczny system informacyjny. W systemie tym znajdują się między innymi: programy studiów, efekty kształcenia, pełna informacja o ofercie dydaktycznej, obciążenie sal dydaktycznych, sposoby weryfikacji efektów kształcenia na poziomie przedmiotu, metody dydaktyczne, zalecana i obowiązkowa literatura. Procedury toku studiów udostępniane są w Księdze Jakości na stronie internetowej. W dniach 26-30 listopada 2012 r. organizowany był wspomniany wyżej Tydzień Jakości, a w jego ramach prezentowano „Księgę Jakości Kształcenia Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego”, zaś dzień 28 listopada był Dniem Jakości. Uruchomiono ponadto portal społecznościowy dla zbierania opinii o wydziałowej akcji projakościowej. Trzeba podkreślić jeszcze mały ale ważny szczegół: Uniwersytet ma papier firmowy z napisem: Uczelniany System Doskonalenia jakości Kształcenia UJ.

Na stronach systemu USOS dostępne są informacje o kierunkach studiów, jednostkach Uczelni i wydziału, realizowanych przedmiotach i pracownikach dla użytkowników wewnętrznych i zewnętrznych. Zalogowani użytkownicy mają dostęp do

bardziej szczegółowych informacji. Ponadto na stronach internetowych znajdują się informacje o konferencjach naukowych, wydarzeniach naukowych i dydaktycznych, harmonogramy zajęć. Portale instytutowe prezentują efekty kształcenia dla poszczególnych kierunków studiów, plany i programy studiów. Platforma Pegaz umożliwia zamieszczanie materiałów dydaktycznych współpracując z systemem USOS, co pozwala na komunikację mailową ze studentami, sprawdzanie wyników testów, udział w forach. Wykorzystywane są też takie narzędzia komunikacji jak wiki, konta na Facebookach współtworzone przez Koła Naukowe. System ERK zawiera informacje dla kandydatów na studia, także doktoranckie i podyplomowe. W planach przewiduje się utworzenie Zintegrowanego Systemu Informacyjnego w którym będzie część poświęcona edukacji jako Elektroniczna Baza Studiów. Prodziekan poinformowała, że uruchomiła sieć informacji: grupa starostów lat i możliwość doraźnego załatwiania spraw pozwalająca na dostarczania informacji zwrotnych, co zdaniem zespołu PKA jest nieodłącznym, dobrym elementem systemowych relacji w zakresie jakości kształcenia. Jest też platforma e-learningowa Pegaz, do której mają dostęp tylko zalogowani użytkownicy: studenci i kadra.

Trzeba podkreślić, że Wydział korzysta z możliwości informacyjnych USOS. Przedstawiono Zespołowi Oceniającemu raporty sporządzone na podstawie bazy USOS, które pomogły identyfikować brakujące elementy dotyczące oferty edukacyjnej. Prodziekan poinformowała, że system ten bardzo wspomaga dobre zarządzanie jakością np. pozwala na szybkie uzupełnianie brakujących informacji.

Dostępność systemu informacyjnego dobrze ocenili studenci zgodnie stwierdzając, iż wszelkie niezbędne informacje dotyczące procesu kształcenia są ogólnie dostępne w systemie USOS. Informacje te znajdują się również na stronach internetowych (Uczelni, Wydziału, Instytutów) lub odpowiednich tablicach informacyjnych zamieszczonych w budynku Wydziału. W czasie spotkania ze studentami nie wskazano na nieprawidłowości w tym zakresie.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci pozytywnie ocenili dostęp do wszelkich niezbędnych im informacji i jednocześnie wskazali, że informacje te uzyskują przede wszystkim za pośrednictwem strony internetowej Wydziału oraz mailingu przesyłanego z dziekanatu oraz sekretariatów Instytutów. Przesyłanie doktorantom mailingu przez jednostki administracyjne Wydział jest działaniem niesformalizowanym w ramach systemu, ale spełnia swoje cele i jego skuteczność należy ocenić wysoko.

Wydział w swoich procedurach wewnętrznego systemu zapewniania jakości (PO4) zaostrzył warunki przyznawania dodatkowych terminów zaliczeniowych poza sesją egzaminacyjną, co ogranicza możliwość braku obiektywizmu w ocenach. Ponadto zwraca się szczególną uwagę na odpowiednią reakcję na zjawisko odpisywania podczas egzaminów i zaliczeń i zapewnienie właściwych warunków do przeprowadzenia egzaminu (wielkość sali, liczba nauczycieli). Na Wydziale działają Komisje Dyscyplinarne rozstrzygające trudne sprawy. Natomiast Wydział nie rozwiązał jednoznacznie sprawy weryfikacji samodzielności prac dyplomowych np. poprzez system antyplagiatowy.

Załącznik nr 5 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Załącznik nr 6 Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do obszarów wpływających na jakość kształcenia - wg badań jednostki

3). Doskonalenie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na wizytowanym Wydziale jest priorytetowym celem strategii rozwoju określonym na lata 2012-2016. Cel ten wywodzi się od jednego z celów głównych jakim jest Wysoka jakość kształcenia i cele operacyjne w ramach którego znalazły się: Doskonalenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zmierzającego do poprawy skuteczności poprzez współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi WZiKS. Jako cele cząstkowe rozwijające cel priorytetowy wskazano: udoskonalenie metod kształcenia i unowocześnienie programu nauczania.

Dokumentacja dotycząca jakości kształcenia a także rozmowy przeprowadzone z osobami odpowiedzialnymi za jakość kształcenia (Zespół ds. Jakości, Dziekan, Prodziekan Wydziału, pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia), pozwalają stwierdzić, iż Zespół ds. Jakości Kształcenia podjął już działania doskonalące system. Uwagi, które napłynęły od społeczności akademickiej Wydziału zostały zidentyfikowane i wprowadzone do Księgi Jakości, a niektóre zostały już zrealizowane. I tak uznano, że należy zmienić warunki oceniania studentów poza sesją egzaminacyjną wprowadzając obowiązek uzyskania pisemnej zgody Dyrektora Instytutu lub zastępcy. Poprzedni zapis takiego wymogu pisemnej zgody nie wymagał. Zespół Oceniający PKA uważa, iż jest to dobra korekta zasad dotyczących warunków zaliczania przedmiotów poza sesją egzaminacyjną bo dyscyplinująca i nadająca powagę akademicką zaliczeniom i egzaminom a także ograniczająca możliwość braku obiektywizmu ocen. Skorygowano też zapis dotyczący prowadzenia seminarium magisterskiego - tak by był zgodny z Uchwałą Senatu. Korekta zapisu uwzględnia możliwość prowadzenia seminarium i opieki nad pracą dyplomową przez doktora z upoważnienia Rady Wydziału. Kolejna korekta dotyczyła wprowadzenia obowiązku złożenia pracy dyplomowej w Archiwum Prac Dyplomowych a więc zapis ten doprowadza do zgodności zapisu Wydziałowej Księgi Jakości z Uchwałami Senatu. Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia stwierdził w ramach autorefleksji, że w systemie brak jest procedury doboru kadry naukowo- dydaktycznej oraz procedury doboru pracowników administracji w procesie PO 5 *Dobór, ocena i motywowanie*. Opracowano zatem procedurę doboru kadry naukowo-dydaktycznej oraz procedurę doboru pracowników administracji. Skuteczny jest też proces ankietyzowania zajęć i kadry. Wyniki ankiet przesądziły bowiem o rozwiązaniu stosunku pracy z dwoma nauczycielami akademickimi, którzy otrzymywali bardzo słabe oceny studentów. Władze Wydziału stwierdziły ponadto, że daje się zauważyć korzystna zmiana postaw niektórych nauczycieli akademickich co studenci podkreślają w komentarzach ankietowych. Wydziałowy Zespół stwierdził też, że w Księdze Jakości brak jest informacji dotyczącej działań zespołu w zakresie: planowania, organizacji i monitorowania a także raportowania Wydziałowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia, promowania jakości kształcenia, a także w zakresie doskonalenia systemu poprzez rozwój naukowy członków Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia. Ponadto Zespół opracował plan swojego działania i terminy spotkań na rok akademicki 2012/2013 .

Zespół Oceniający PKA otrzymał również sprawozdanie z oceny własnej Wydziału opracowanej przez Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia. Oceniono w nim sylabusy wskazując ich uchybienia jak np. brak koordynatora, brak celów kształcenia. Wskazano działania w zakresie doskonalenia sylabusów. W wyniku dokonanego przeglądu zwiększył się wyraźnie udział sylabusów w systemie USOS. Zespół Oceniający PKA otrzymał także protokół z posiedzenia wspólnego Wydziałowej Komisji Dydaktycznej oraz Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia, z którego wynika, iż omawiane były szczegółowo problemy dydaktyki w tym programy kształcenia, projekt repozytorium programów kształcenia na studiach podyplomowych i doktoranckich, również, kursy w j. angielskim dla studentów Erasmusa.

Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia opracował ankietę dotyczącą doskonalenia programów kształcenia. Ankieta zawiera 6 pytań o doskonalenie efektów kształcenia, ich weryfikacji, systemu ECTS, realizacji praktyk, metod dydaktycznych, planu studiów. Ankieta będzie skierowana do studentów, kadry i pracowników administracji a także interesariuszy zewnętrznych. Przygotowano wzór rocznego raportu z przeglądu programu kształcenia. Raport ma trzy części, w tym obejmuje działania doskonalące. Przewiduje się również okresowe raporty w przeglądu programu kształcenia zawierające opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Raport z przeglądu ma zawierać ocenę przebiegu procesu i jego poprawę. Opracowano wzór rejestru uwag dotyczących systemu zarządzania. Zatem działania Zespołu Wydziałowego są zorientowane na efektywność i doskonalenie systemu zarządzania jakością a w konsekwencji jakości kształcenia.

Rozmowa Zespołu Oceniającego z Wydziałowym Zespołem doskonalenia Jakości Kształcenia oraz rozmowa z Prodziekanem Wydziału, a także Przewodniczącą Zespołu Wydziałowego pozwala stwierdzić, że skuteczność i efektywność systemu jest już zauważalna. Po pierwsze, nastąpiło uporządkowanie wszelkich procedur dotyczących wspierania studentów w zakresie pomocy dydaktycznej, naukowej, materialnej i rozwoju indywidualnego i przyniosło znaczne usprawnienie obsługi studenta, co potwierdzili i studenci i pracownicy administracyjni na spotkaniu z Zespołem Wizytującym PKA. Opracowane kwestionariusze, udostępnione procedury sprawiły, że obsługa studentów jest bardziej sprawna, i oczekiwania studentów w tym zakresie w znacznym stopniu są spełnione. Również została usprawniona obsługa administracyjna doktorantów. Kolejnym elementem systemu, którego efektywność już można pozytywnie ocenić to proces hospitacji. Dotychczasowe doświadczenia zostały wyraźnie wzbogacone, co zaowocowało ustaleniem kryteriów hospitacji: (wyniki ankiet, staż pracownika, opinia przełożonego). Plan hospitacji ma opracowany i zrealizowany w znacznej części harmonogram 67 hospitacji na rok akademicki 2012/2013. Opracowano ponadto już dla wielu kierunków studiów, choć nie dla wszystkich, standardy prac dyplomowych i nowy formularz recenzji. Wdrożono zasady weryfikacji i dokumentacji etapowych efektów kształcenia na studiach doktoranckich. Wdrożona procedura bardzo podniosła jakość informacji dla kierownika studium, który zatwierdza etapowe efekty kształcenia a przede wszystkim podniosła jakość studiów doktoranckich, wnosząc dyscyplinę studiowania i przejrzystość w ocenie efektów. Ponadto wzór formularza wspomaga doktoranta w prezentowaniu swoich osiągnięć, ich syntetyzowaniu a więc w podnoszeniu jakości. Istotną zaletą wynikającą z wewnętrznego systemu zapewniania jakości jest możliwość zgłaszania uwag, co znajduje miejsce w rejestrze zmian. Cała społeczność akademicka może włączyć się w proces doskonalenia jakości kształcenia. Istotne, korzystne zmiany nastąpiły również w strukturze organizacyjnej Systemu. Uczelniany Zespół Doskonalenia jakości w swoim składzie zawiera pełnomocników ds. jakości wszystkich wydziałów, co zapewnia reprezentatywność społeczności akademickiej oraz tworzy lepsze warunki dla doskonalenia jakości w systemie całej Uczelni. Z kolei Zespół wydziałowy ma istotnie zwiększony skład z 5 do 25 osób. Przewodniczącą Zespołu, która już drugą kadencję pełni swoją funkcję, oceniła te zmiany bardzo pozytywnie. I tak uznała, że zespół ma bardzo dużo zadań, więc większa liczba osób może sprostać tym zadaniom. Ponadto, w zespole reprezentowane są wszystkie Instytuty i jednostki organizacyjne Wydziału. Natomiast Zespół Oceniający PKA uważa, że jeden student to zbyt skromna reprezentacja i Prodziekan Wydziału podzieliła ten pogląd informując, że już zamierzała powiększyć udział studentów, co ma zapewnić ich lepszą frekwencję na spotkaniach Zespołu. Kolejne korzyści to skupienie informacji o jakości kształcenia i o zarządzaniu jakością w jednym miejscu. Księga Jakości daje bardzo duży zakres informacji, wskazuje odpowiednie zarządzenia, procedury, wskazuje formularze itp. Jedną z ważniejszych korzyści jaką wskazała Przewodnicząca Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, to jest pomoc

Księgi w przygotowaniu Wydziału do ocen zewnętrznych np. Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Opracowanie księgi, zdaniem Przewodniczącej, trwało 9 miesięcy ale wykorzystanie jej do opracowania raportu samooceny znacznie ułatwiło to przygotowanie.

Zespół Oceniający PKA bardzo wysoko ocenia fakt uzupełnienia Księgi Jakości o procedury doboru kadry akademickiej i administracyjnej. Dobór kadry stanowi fundament jakości kształcenia i jest jej gwarantem, więc procedury i troska o ten obszar oceny jakości jest niezbędna. Zespół Wydziałowy wypracowuje też zbiór informacji dla Dziekana po procesie ankietyzacji dając Dziekanowi możliwość nagradzania najwyższej ocenionych nauczycieli oraz uruchomienia zadań dla najniżej ocenionych jak np. udział w: Kursie Arc Docendi. Generalnie można stwierdzić, że wewnętrzny system zapewnienia jakości na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego ma już widoczne efekty swojego funkcjonowania.

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej otrzymał pozytywne oceny jakości kształcenia na pięciu kierunkach studiów (informacja naukowa i bibliotekoznawstwo, dziennikarstwo i komunikacja społeczna, psychologia - psychologia stosowana, kulturoznawstwo, zarządzanie), wydane przez Państwową/Polską Komisję Akredytacyjną. W raportach sformułowano kilka uwag, na które Wydział zareagował bardzo skutecznie. I tak na kierunku:

- Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo - zgłoszono zastrzeżenia do: kompletności oświadczeń o zaliczeniu do minimum kadrowego, które zostały niezwłocznie uzupełnione. Zalecono zwiększenie wymiaru praktyk i zalecenie to zostało uwzględnione w nowych programach studiów.

- Dziennikarstwo i komunikacja społeczna - zespół PKA stwierdził, iż Instytut powinien zadbać o popularyzowanie własnych osiągnięć w językach obcych, a także o pozyskiwanie grantów na badania naukowe. Rozmowa z władzami Wydziału potwierdziła, iż starania takie zostały podjęte. W roku 2012 IDiKS rozpoczął wydawanie periodyku naukowego, drukowanego i w Sieci, pod tytułem *Naukowy Przegląd Dziennikarski/Journalism Research Review Quarterly*. Pismo publikuje materiały w języku polskim i językach obcych. W Internecie pismo ma dwie wersje językowe, polską i angielską.

W wydawanym przez IDiKS periodyku naukowym *Zeszyty Prasoznawcze* wprowadzono zasadę równoległej publikacji streszczeń artykułów w języku polskim i w języku angielskim. Kwartalnik jest również dostępny w niemieckiej bazie danych firmy Questa.Soft GmbH.

Podjęto przygotowania do prowadzenia portalu internetowego, dwujęzycznego, poświęconego mediom i medioznawstwu. Uruchomienie portalu przewidywane jest na rok 2013. Instytut jest jednym z głównych organizatorów oraz gospodarzem III Kongresu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, przewidzianego we wrześniu 2013 r. Impreza ta, o charakterze ogólnopolskim i międzynarodowym, stworzy okazję do krajowej i zagranicznej promocji osiągnięć Instytutu.

Jeden z pracowników Instytutu podjął studia podyplomowe w dziedzinie pozyskiwania i prowadzenia grantów europejskich. Ma on służyć pomocą pracownikom IDiKS w poszukiwaniu grantów, przygotowywaniu aplikacji oraz prowadzeniu niezbędnej dokumentacji. W roku 2012 wystąpiono o międzynarodowy grant badawczy European Research Council. W przygotowaniu grantu bierze udział 9 uczelni z różnych krajów. Tematem grantu są lęki Europejczyków i rola mediów masowych w ich kreowaniu/zmniejszaniu. Decyzja w sprawie finansowania grantu przewidziana jest na lato 2013 r. W roku 2012 wystąpiono do NCN o międzyuczelniany grant badawczy. W przygotowaniu grantu biorą udział pracownicy naukowcy IDiKS, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu

Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Uniwersytetu Wrocławskiego. Tematem grantu jest paradygmat Web 2.0 jako narzędzie promocji polityków. Decyzja w sprawie finansowania grantu przewidziana jest w maju 2013 r.

- Psychologia, specjalność Psychologia stosowana zalecono: wyeksponowanie w programach nauczania zarówno treści teoretycznych jak i praktycznych. W aktualnym programie kształcenia realizowane są wszystkie przewidziane standardami przedmioty teoretyczne, a zajęcia praktyczne, w opinii władz wydziału, oparte są na silnej podbudowie teoretycznej i nie zastępują przekazu wiedzy teoretycznej, lecz są jej rozwinięciem i kontynuacją. Nauczyciele akademicy IPS zostali poproszeni o wyeksponowanie w sylabusach przedmiotów zarówno treści teoretycznych, jak i praktycznych. Zmodyfikowane sylabusy przedmiotów zostały zamieszczone w systemie USOS. Są one sukcesywnie przeglądane przez Komisję Dydaktyczną. W najbliższym czasie, będą konsultowane sylabusy wybranych przedmiotów z przedstawicielami pracodawców, analizując związki treści nauczania z praktyką.

Zalecono też zmniejszenie obciążenia I roku trudnymi egzaminami i przeniesienie części przedmiotów na II rok. Zespół Oceniający otrzymał informacje, iż w roku akademickim 2011/12 Dyrekcja Instytutu Psychologii Stosowanej podjęła decyzję o próbnym, jednorazowym przesunięciu dwóch przedmiotów z semestru zimowego na letni (na I roku Wprowadzenie do psychologii z elementami historii myśli psychologicznej, na II roku Wprowadzenie do metodologii nauk społecznych i filozofii nauki), co miało zmniejszyć obciążenie studentów, zwłaszcza w pierwszym semestrze I roku, mającym charakter adaptacyjny. W r. ak. 2012/13 z semestru zimowego na letni został natomiast przesunięty przedmiot Podstawy filozofii z elementami logiki dla psychologów. Ostrożne i rozważne zmiany są motywowane troską o jakość kształcenia, gdyż przedmioty realizowane na I roku są podstawą kolejnych treści nauczania realizowanych na dalszych latach. Zdaniem władz wydziału, przesunięcia przedmiotów w semestrze nie odciążą wystarczająco studentów I roku, toteż planowane są trwałe zmiany w programie studiów na rok 2013/14. Komisja Dydaktyczna weryfikująca program nauczania rozpocznie pracę nad zmianami programowymi na rok akademicki 2013/14 w styczniu 2013 r., prace będą trwały do maja 2013 r., a projekt zmian zostanie skonsultowany z Komisją d/s jakości kształcenia oraz przedstawicielami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

W poprzedniej wizytacji zalecono systematyczne wzbogacanie księgozbioru. Instytut Psychologii Stosowanej systematycznie wzbogaca księgozbiór Biblioteki Wydziałowej. W okresie od wizytacji Zespołu Oceniającego PKA w maju 2011 do grudnia 2012 r. ze środków IPS (działalność statutowa, dydaktyczna, granty) zostało zakupionych 107 książek na kwotę 7 368,68 zł.

Dodatkowo w 2012 r. IPS zakupił do Biblioteki Wydziałowej następujące zagraniczne czasopisma naukowe (łącznie 465 numerów):

1. *American Psychologist*, 1988 - 2002 - łącznie 180 numerów,
2. *Psychological Science*, 2001-2011 - łącznie 114 numerów,
3. *Current directions in psychological science* - 2004-2011 - łącznie 102 numery,
4. *Perspectives on psychological science* - 2006 -2011 - łącznie 32 numery (zaczęło wychodzić w 2006),
5. *Psychological science in the public interest*, 2000-2011 - łącznie 33 numer (zaczęło wychodzić w 2000). Wdrożone zostało wykorzystywanie platformy Pegaz do prowadzenia zajęć w systemie e-learningu. Aktualnie prowadzone są szkolenia pracowników doskonalące ich przygotowanie do wprowadzenia tej formy zajęć.

Zalecono organizowanie zajęć dla studentów niestacjonarnych po godzinie 14.00, co jest w pełni realizowane. Zwrócono uwagę na zwiększenie aktywnych form prowadzenia zajęć co znalazło wyraz w takich formach zajęć jak: warsztaty, treningi, zajęcia terenowe i praktyki. Analiza pokazanych do wglądu wyników hospitacji powala zauważyć, że zwraca

się szczególną uwagę na formę prowadzenia zajęć, motywując nauczycieli akademickich do aktywizacji studentów. Równocześnie Dyrekcja IPS podejmuje indywidualne rozmowy z wykładowcami, omawiając sposób prowadzenia przez nich zajęć w kontekście ocen ankiet studenckich

Rozmowa z Dyrektorem biblioteki, podczas spotkania z pracownikami administracji pozwala uznać, iż zbiory biblioteczne są systematycznie wzbogacane dla wszystkich prowadzonych kierunków studiów.

- Zarządzanie - na podstawie wizytacji PKA stwierdzono, że WZiKS UJ prowadzi kilka odrębnych nurtów kształcenia na kierunku „zarządzanie”, zwanych specjalnościami które mają miejsce już od 1 semestru (na wszystkich rodzajach studiów i nadzór nad specjalnościami, a faktycznie nurtami), realizowany jest przez 3 odrębne jednostki organizacyjne wydziału; dwa instytuty i jedną katedrę. Zespół PKA stwierdził, iż współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi wydziału odpowiedzialnymi za poszczególne specjalności jest słaba, a obsługa studentów z poszczególnych specjalności realizowana jest nie przez dziekanat, ale przez wspomniane jednostki Wydziału.

W związku z uwagami PKA władze Wydziału podjęły następujące działania doskonalące:

- powołano jednego kierownika kierunku studiów kierunku zarządzanie. Funkcje kierownika są zorientowane na zapewnienie formalnej poprawności oraz koordynację i ujednolicenie zasad prowadzenia różnych specjalności w ramach kierunku. Ponadto sprawuje on nadzór nad merytoryczną i organizacją stroną prowadzenia kierunku na Wydziale.

- przygotowano jednolity program, jednolite efekty kształcenia oraz jednolity zbiór przedmiotów podstawowych dla kierunku zarządzanie, co powoduje wprowadzenie jednolitych standardów prowadzenia kierunku.

- wprowadzono, za pomocą regulacji wewnętrznych, w tym Wydziałowej Księgi Jakości Kształcenia, jednolite zasady organizacji procesu dydaktycznego oraz obsługi studentów. Ten drugi proces odbywa się w jednostkach wewnętrznych Wydziału, co wynika z charakteru struktury organizacyjnej, w której proces obsługi studenta jest zdecentralizowany. Takie rozwiązanie, przy zachowaniu jednolitych ram formalnych oraz pozostawieniu kluczowych uprawnień decyzyjnych w Dziekanacie, rzutuje pozytywnie, zdaniem władz Wydziału, na satysfakcję studentów z obsługi w sekretariatach. Zostało to potwierdzone zarówno na spotkaniu ze studentami jak i pracownikami administracji. Wprowadzono regularne komisje dydaktyczne, w ramach których dyskutuje się powstałe problemy w organizacji procesu dydaktycznego. Członkami komisji są przedstawiciele wszystkich jednostek Wydziału partycypujących w prowadzeniu kierunku zarządzanie. Wynikiem prac komisji są jednolite decyzje i regulacje formalne dotyczące dydaktyki.

- specjalności na kierunku zarządzanie, które budziły wątpliwości, w konsekwencji zaleceń powizytacyjnych PKA zostały zlikwidowane a następnie utworzono nowy kierunek studiów humanistycznych (zarządzanie kulturą i mediami).

- Kulturoznawstwo - stosując się do uwag zawartych w raporcie PKA, wprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych oraz opracowano zasady dotyczące przygotowania prac dyplomowych. Od roku 2012/2013 znacznie wzbogacono ofertę kształcenia wprowadzając w miejsce dotychczasowych specjalności kierunku kulturoznawstwo nowe kierunki studiów:

- w Instytucie Sztuk Audiowizualnych: Filmoznawstwo i wiedza o nowych mediach,

- w Instytucie Kultury: Zarządzanie kulturą i mediami,

- w Katedrze Lingwistyki Komputerowej: Elektroniczne przetwarzanie informacji, nowy, międzyobszarowy kierunek prowadzony wspólnie z Wydziałem Matematyki i Informatyki.

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że Wydział podjął skuteczne działania doskonalące i dostosował się do wszystkich uwag zespołów oceniających PKA na prowadzonych kierunkach studiów. Ponadto wprowadzenie procedur wypełniających wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wspiera podjęte działania doskonalące i podnosi efektywność systemu.

Zespół Oceniający PKA z satysfakcją odnotowuje działania Wydziału doskonalące jakość kształcenia a wynikające z uwag i zaleceń wizytacji programowych prowadzonych przez PKA na kierunkach kształcenia realizowanych na Wydziale.

Załącznik nr 7 Efektywność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w odniesieniu do obszarów wymagających działań korygujących, naprawczych lub doskonalących wskazanych podczas poprzedniej oceny instytucjonalnej dokonanej przez Polską Komisję Akredytacyjną

**Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego WYRÓŻNIAJĄCO
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1). Struktura organizacyjna Wydziałowego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest wpisana w system uczelniany. Skład wydziałowego zespołu ds. doskonalenia jakości kształcenia zapewnia udział kadry akademickiej, studentów, doktorantów i przedstawicieli rynku pracy. System podejmowania decyzji przewiduje procedury opiniotwórcze a decyzje podejmuje zgodnie z regulacjami prawnymi Dziekan, Rada Wydziału, Rektor i Senat Uczelni.

2). Opracowana Księga Jakości uwzględnia procedury odpowiadające monitorowaniu i doskonaleniu wszystkich ważnych dla jakości kształcenia czynników. Wewnętrzny System zapewniania jakości kształcenia jest kompleksowy i obejmuje studia I i II stopnia, studia doktoranckie i podyplomowe, a także inne systemy kształcenia. System obejmuje wszystkie procesy doskonalące kształcenie a więc weryfikację efektów kształcenia, współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, monitorowanie losów absolwenta, ocenę studentów, ocenę kadry, ocenę poziomu naukowego Wydziału, system informacyjny. Procedury analizy i oceny czynników wpływających na jakość kształcenia są opracowane bardzo starannie i uwzględniają zarządzenia Rektora UJ oraz własne rozwiązania na poziomie Wydziału. Przejrzystość i dostępność Księgi Jakości sprawia, że będzie ona dobrze służyć każdemu członkowi społeczności akademickiej Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu w doskonaleniu jakości kształcenia.

3). Na uwagę zasługuje rejestr zmian ujęty w Księdze Jakości Kształcenia, który pozwala całej społeczności akademickiej Wydziału aktywnie uczestniczyć w doskonaleniu jakości kształcenia w dłuższej perspektywie czasowej, co umożliwi dokonanie oceny efektywności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Wprowadzono już pierwsze zmiany doskonalące system jak np .uzupełnienie o procedury oceny jakości kadry akademickiej. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na poziomie Wydziału ma już pierwsze efekty. Usprawniono poprzez wdrożenie odpowiednich zasad i procedur obsługę studentów, wprowadzono weryfikację i dokumentowanie etapowych efektów kształcenia na studiach doktoranckich. Wdrożono systemową procedurę hospitacji zajęć. Księga Jakości opracowana na Wydziale może służyć jako dobra praktyka dla wszystkich wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wpływ interesariuszy zewnętrznych na program kształcenia należy ocenić jako realny i znaczący. Wypracowana przez lata bliska współpraca pomiędzy Wydziałem a otoczeniem społeczno – gospodarczym przekłada się na wysoką jakość kształcenia popartą wiedzą

praktyczną absolwenta. Jako duży należy określić wpływ interesariuszy zewnętrznych na program studiów podyplomowych. Program tych studiów jest w znacznej mierze opracowywany przez interesariuszy zewnętrznych, szczególny nacisk kładzie się na rozwój umiejętności praktycznych. Wpływ interesariuszy wewnętrznych również ma charakter realny. Wprawdzie interesariusze wewnętrzni (studenci) wskazywali na niewielki wpływ na działalność Wydziału; nie zmienia to jednak faktu, że mogą oni realizować ów wpływ za pośrednictwem ankiet, kół naukowych czy konferencji.

Działalność Biura Karier należy ocenić pozytywnie, aczkolwiek należy zasugerować podjęcie określonych działań w przyszłości. Z uwagi na wielokierunkowość Wydziału, wskazane byłoby stworzenie systemu Badania losów absolwentów Wydziału. Pozytywnie ocenić należy współpracę Biura z działającym na Wydziale Kołem Naukowym; jak również organizowanie szkoleń z zakresu kompetencji miękkich i spotkań z pracodawcami.

3. Cele i efekty kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich oraz podyplomowych, a także system weryfikujący i potwierdzający ich osiągnięcie

1). Studia trzeciego stopnia – według stanu w roku 2012/2013 – realizowane są w dwóch wersjach:

- (1) dla przyjętych w latach 2011/2012 (rok II), 2010/2011 (rok III), 2009/2010 (rok IV) w trybie stacjonarnym oraz niestacjonarnym;
- (2) dla przyjętych w roku 2012/2013 – z uwzględnieniem efektów Krajowych Ram Kwalifikacji (naborem objęto wyłącznie studia stacjonarne, nie było naboru na studia niestacjonarne).

Ad. (1) W czteroletnim cyklu (dotyczy roczników II-IV) zaplanowano trwający 300 godzin blok zadań wspólnych (w tym 150 godz. przedmiotów podstawowych oraz 150 godz. przedmiotów obligatoryjnych) i 150 godz. przedmiotów fakultatywnych, co ogółem czyni w ciągu 4 lat 450 godzin zajęć.

Przewidziano taki typ treści, by doktorant poszerzył swoją wiedzę z dyscyplin, które przewidziane są w trakcie egzaminu doktorskiego jako dodatkowe, czyli *filozofia* lub *ekonomia* (30 godz.), a także *lektorat języka obcego* (60 godz.). Ze względu na powierzane i przewidywane w karierze akademickiej obowiązki dydaktyczne, uwzględniono również 30 godz. zajęć z zakresu *dydaktyki szkoły wyższej*.

Przygotowanie do badań naukowych daje adeptom pracy naukowej dwojaki rodzaj metodologicznej podstawy warsztatowej. Pierwszy skupia się na wiedzy o źródłach, ich formalnej oraz merytorycznej klasyfikacji, ich rzeczywistej dostępności w zbiorach tradycyjnych lub elektronicznych oraz poprawnego wykorzystania dokumentów z poszanowaniem prawa ochrony własności intelektualnej. Drugi plan tworzą pola zainteresowań oraz ogólne zagadnienia metodologii badań stosowane w naukach humanistycznych, jak też szczegółowe metody, techniki i narzędzia badawcze wypracowane w ramach reprezentowanych na Wydziale dyscyplin naukowych. Pod powyższym kątem w programie studiów trzeciego stopnia przewidziano dwa przedmioty dla ogółu doktorantów, budujące indywidualny warsztat. Są to:

- *Źródła i technologie informacji* (jako wprowadzenie do pracy z bazami danych bibliograficznych, tekstowych, zbiorów dokumentów audiowizualnych, dokumentów elektronicznych, danych statystycznych i innych). Wiedzę teoretyczną oraz praktyczne umiejętności z powyższego zakresu powierzono znawcy zagadnień badań komunikacji naukowej, który z tego zakresu opublikował rozprawę habilitacyjną. Dodać trzeba, że program naukowych badań Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa należy do zainteresowań licznych pracowników, jest ponadto centralnym polem kadru dwu Zakładów. Tak więc zespół przekazujący wiedzę o źródłach informacji – tradycyjnych oraz

elektronicznych – należy do znawców zagadnienia z teoretycznego oraz praktycznego punktu widzenia.

- *Metodologia nauk humanistycznych.* Przedmiot ten powierzono pracownikowi z Instytutu Filozofii UJ dysponującemu nie tylko gruntowną wiedzą filozoficzną, lecz – czego dowodem opublikowane dzieła autorskie oraz zredagowane prace zespołowe – swoje zainteresowania w różnych okresach doświadczeń naukowych kierował ku filozofii języka, filozoficznych aspektów historii literatury i kultury (przełomu wieków XIX i XX), filozofii politycznej, zagadnieniom aksjologii, zagadnieniom społeczno-politycznym i ekonomicznym. Prowadzący zajęcia może uniwersalizować problematykę metodologiczną w środowisku studiujących trzy bardzo odmienne metodologie (nauk o sztuce, nauk o zarządzaniu, bibliologii i informatologii), dając grunt pod zindywidualizowaną pracę doktorantów z ich promotorami.

Sposób ujęcia obu przedmiotów pozwala dostosować treść do dominujących wśród doktorantów wstępnych doświadczeń, by podnieść poziom ontologicznych i epistemologicznych kompetencji, a przede wszystkim by do głosu doszła kreatywność wymagana w każdej pracy naukowej. Program ten z chwilą decyzji o wdrożeniu Krajowych Ram Kwalifikacji, nastawianych na wyartykułowanie oczekiwanych efektów kształcenia, uznano jednak za wymagający przebudowy, toteż pierwotna wersja (lata II-IV) zmierza do wyczerpania w roku 2014/2015.

W ramach seminariów kierunkowych pod promotorską opieką oraz w ramach indywidualnie lecz obowiązkowo wybieranych przez doktorantów zajęć fakultatywnych – tak z programu dla lat II-IV, jak i nowego programu dla pierwszego roku – poszerza się spojrzenie studentów na inne dyscypliny humanistyczne, reprezentowane przez samodzielną kadrę naukową Wydziału. Fakultatywne przedmioty studenci wybierają spośród modułów innych seminariów niż główna specjalność.

Ad. (2) Wdrożenie Krajowych Ram Kwalifikacyjnych spowodowało potrzebę modyfikacji programów studiów. Nowy program został rozpowszechniony w internecie <http://www.wzks.uj.edu.pl/nowy>. W świetle tejże dokumentacji nowe studia trzeciego stopnia (od roku 2012/2013) realizowane są w języku polskim, wyłącznie jako stacjonarne, co nie oznacza że może nastąpić też wdrożenie studiów niestacjonarnych w kolejnych latach. Studia trzeciego stopnia trwają 4 lata (8 semestrów), przy wdrożeniu systemu ECTS (co najmniej 54/57 pkt.). Studia te przewidziano dla osób posiadających tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, potwierdzony dyplomem, dla absolwentów legitymujących się dyplomem magisterskim (uzyskanym w formie studiów uzupełniających lub jednolitych) kierunków artystycznych, ekonomicznych, humanistycznych, prawnych oraz społecznych. Zadbano, aby zagadnienia metodologii poszczególnych dyscyplin zostały obudowane treściami ogólniejszymi, a w zakresie wybranej specjalności uszczegółowione. Zwrócono też uwagę na umiejętności pedagogiczne oraz na przygotowanie wypromowanego doktora do dostosowania się absolwenta do warunków rynku pracy.

Uwzględniono następujące typy wiedzy i umiejętności pracy naukowej, dydaktycznej, organizacyjnej, kształtujące różne rodzaje kompetencji (w nawiasach dodano specjalności kadry według bazy OPI):

Zagadnienia komunikacji w nauce – dla wszystkich specjalności:

- *Procesy komunikowania w nauce* (laboratorium 20 godz.)
- *Etyczne aspekty prowadzenia badań naukowych* (wykład 10 godz. – (Instytut Pedagogiki, specjalność: filozofia wychowania)

Metodologia ogólna i szczegółowa:

- *Metodologia nauk humanistycznych* (wykład 30 godz. dla wszystkich specjalności)
- *Metodologia nauk o zarządzaniu – aspekty humanistyczne* (wykład 2 x 30 godz.) – (ekonomia, teoria organizacji, zarządzanie)
- *Teoria i metodologia nauk bibliologicznych* (seminarium – 30 godz.) – (bibliologia, bibliografia, historia książki)
- *Współczesna teoria filmu – wybrane zagadnienia* (seminarium – 30 godz.) – (nauki o sztukach pięknych, filmoznawstwo)
- *Antropologia kultury – wybrane zagadnienia* (seminarium – 30 godz.) – (filmoznawstwo, literaturoznawstwo)
- *Zagadnienia kultury audiowizualnej* (seminarium 30 godz.) – (filmoznawstwo, medioznawstwo)
- *Wiedza o sztuce – wybrane zagadnienia* (seminarium 30 godz.) – (nauki historyczne, historia sztuki nowoczesnej)
- *Seminaria doktoranckie* (wymiar 3 x 15 godz. w latach I-III; wymiar w IV roku nieokreślony; prowadzenie przez Promotorów)

Relacja między systemem kształcenia a rynkiem pracy:

- *Absolwenci studiów doktoranckich na rynku pracy* (seminarium 30 godz.) – (zarządzanie w sektorze publicznym, geografia społeczna)

Przedmioty tzw. doktorskie (egzamininy do wyboru po otwarciu przewodu):

- *Ekonomia* (wykład 30 godz.)
- *Filozofia* (wykład 30 godz.)
- *Język obcy* (na roku II i III lub skomasowany na roku II – ogółem 60 godz.)

Dydaktyka w teorii i praktyce:

- *Dydaktyka szkoły wyższej* (wykład 30 godz.) – (bibliologia, zagadnienia kształcenia, bibliometria, teoria informacji)
- *Praktyki dydaktyczne* (60 godz. dla pobierających stypendium; 30 godz. dla niepobierających stypendium rocznie na roku I, II, III).

Przedmioty uzupełniające (dla absolwentów innych kierunków niż wybrane studia doktoranckie:

- Z zakresu nauki o zarządzaniu: *Nauki o organizacji; Zachowania organizacyjne; Podstawy psychologii zarządzania*
- Z zakresu nauki o sztuce: *Historia myśli filmowej; Historia filmu powszechnego; przedmiot wskazany przez Promotora*
- Z zakresu bibliologii i informatologii: *Teoria i metodologia nauki o książce, bibliotece i informacji; Źródła informacji; przedmiot wskazany przez Promotora.*

Treści programowe dostosowano do prowadzonych na Wydziale badań. Poszczególne przedmioty przydzielono specjalistom uprawiającym badania we wskazanym zakresie.

Efekty kształcenia, jakie studiujący winien osiągnąć, zostały upublicznione i zgodnie z regułą obejmują: wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne.

Przewidziano, że w trakcie studiów trzeciego stopnia doktorant zyska najnowszą wiedzę w zakresie dziedziny nauk humanistycznych oraz studiowanej dyscypliny, którą na tyle przyswoi, by następnie samodzielnie ją twórczo rozwijać. Będzie dysponował rozbudowanym aparatem terminologicznym dziedziny oraz dyscypliny. Pozna główne ośrodki oraz kierunki badawcze w kraju i zagranicą, liczące się w środowisku nauk humanistycznych oraz dyscyplin objętych studiami. Doktorant ma poznać prawne, ekonomiczne oraz etyczne ramy działalności naukowo-badawczej.

Do umiejętności, które doktorant opanuje w toku studiów trzeciego stopnia, należeć mają:

- sprawność komunikacyjna, tak w sensie technicznym (z użyciem różnych kanałów komunikacji naukowej), jak i w aspekcie merytorycznym (w kręgu specjalistów uprawianej dyscypliny);
- krytyczny stosunek i umiejętność prawidłowej oceny różnych gatunków wypowiedzi naukowej innych autorów oraz stosowania argumentacji w wyborze własnego stanowiska;
- zdolność stawiania i rozwiązywania problemów badawczych w wyniku sprawnego indywidualnego, jak też zespołowego działania;
- umiejętność organizowania własnego procesu badawczego z uwzględnieniem wszystkich etapów – od stawiania problemu, poprzez pozyskiwanie funduszy, po sprawozdawczość finansowo-badawczą oraz merytoryczną, aż do wdrożenia wyników w środowisku pozadydaktycznym oraz w ramach dydaktyki;
- sprawność organizatora procesu edukacyjnego.

W zakresie kompetencji społecznych na studiach trzeciego stopnia wskazano trzy cele:
(1) wykształcić świadomość własnych kompetencji u doktoranta;
(2) utrwalić postawę kreatywną w uczestnictwie w życiu naukowym;
(3) poczucie przynależności do środowiska naukowego, odpowiedzialność za rezultaty pracy naukowej, uprawianej zgodnie z zasadami etyki.

Oceniając założone efekty, uznano, że są one odpowiednie dla typu studiów doktoranckich, opracowane zgodnie z zasadami przyjętymi we wzorcu dla nauk humanistycznych i spójne. Warunek poprawności programu studiów, dostosowania efektów kształcenia do współczesnych tendencji w organizacji szkolnictwa wyższego, wdrożenie do badań naukowych studentów studiów trzeciego stopnia realizowane są w pełni, bo:

- 1) opracowano odpowiedni plan wdrożenia słuchaczy do podjęcia samodzielnych badań,
- 2) zapewniono kompetentną kadrę naukowców do prowadzenia zajęć, uwzględniając wymagane typy wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych,
- 3) zaplanowano w programie doszkolenie studiujących w zakresie dydaktyki szkoły wyższej,
- 4) przygotowuje się studentów do umiejętnego znalezienia się na rynku pracy po uzyskaniu stopnia doktora,
- 5) zadbano o tzw. drożność międzykierunkową, aby absolwenci innych kierunków studiów drugiego stopnia mogli realizować indywidualne cele poznawcze,
- 6) przewidziano udział w innych niż podstawowe dla danej specjalności zajęciach w ramach przedmiotów fakultatywnych.

Studia doktoranckie różni od studiów innego rodzaju to, że winno je wieńczyć uzyskanie stopnia doktora. W tej sprawie obowiązują odrębne przepisy, związane z procesem doktoryzowania.

Wydział opracował *Szczegółowe zasady otwierania przewodu doktorskiego*, podjęte w wyniku Uchwały Rady Wydziału nr 19 z 10.10.2012 r. (dokument <http://www.wzks.uj.edu.pl/zasady-otwierania-przewodu-doktorskiego>), w którym nawiązuje do Rozporządzenia MNiSzW z 22 września 2011 r. (Dz. U. 2011 nr 204 poz. 1200). Rada WZiKS powołała stałe Komisje Wydziałowe, z Dziekanem na czele oraz ze stałą przynależnością wymienionych z nazwiska członków Rady WZiKS. Członków tych zalicza się do minimum kadrowego, podstawowego do nadawania stopnia naukowego w dziedzinie i dyscyplinie, którą wybrał doktorant.

Powołano cztery Komisje: dwie dla *nauk o zarządzaniu* (pierwszą pod przewodnictwem prof. dr hab. Jana Stępniewskiego; drugą pod przewodnictwem prof. dr. hab. Tadeusza Marka) oraz po jednej dla *nauk o sztuce* (przewodniczący prof. dr hab. Tadeusz Lubelski) oraz dla *bibliologii i informatologii* (przewodniczący prof. dr hab. Jacek Wojciechowski). Pełny skład osobowy owych Komisji jest publicznie dostępny, toteż nie ma potrzeby jego przytaczania. Działalności Komisji nie można jeszcze ocenić ze względu na krótki czas od ich formalnego wyłonienia. Znane są natomiast zadania, jakie przypisano tym zespołom.

Warunki i kroki należące do procedury przewodu doktorskiego stanowią wyraźnie wydzieloną część dokumentu, określonego jako *Szczegółowe zasady otwierania przewodu doktorskiego*. Wyliczono wszystkie typy dokumentów, jakie doktorant zobowiązany jest przedłożyć. Wymieniona wyżej Komisja, powołana dla odpowiedniej dyscypliny, sporządza pisemną opinię po analizie tematu oraz koncepcji rozprawy doktorskiej i przedkłada ją Dziekanowi, który na tej podstawie podejmuje decyzję o wprowadzeniu do porządku Rady WZiKS wniosku o otwarcie przewodu. Rada powołuje przewidziane ustawą Komisje Egzaminacyjne do przeprowadzenia egzaminów doktorskich. Głos promotora, Dziekana oraz Komisji dla poszczególnych dyscyplin waży też przy powoływaniu recenzentów rozprawy. Wszystkie kroki zgodne są z obowiązującym *Rozporządzeniem* MNiSzW.

Doktoranci – w świetle *Raportu samooceny* – w nowym programie zostali zobowiązani do uczestniczenia w zebraniach naukowych jednostek organizacyjnych WZiKS (instytutów, katedr), właściwych dla wybranej dyscypliny oraz do co najmniej jednego publicznego wystąpienia z referatem w trakcie całego toku studiów, a temat wystąpień powinien zostać odnotowany w indeksie (indywidualnym sprawozdaniu). Wystąpienie publiczne przed kompetentnym zespołem badaczy ma na celu podnoszenie umiejętności prezentacji indywidualnych wyników badań, jest okazją do dyskusji nad koncepcją pracy, nim ostatecznie zostanie ona sformułowana na etapie otwarcia przewodu i poddana ocenie przez wydziałową Komisję, opiniującą projekt doktorski Dziekanowi przed wprowadzeniem do porządku Rady WZiKS.

Multidyscyplinarna struktura WZiKS daje doktorantom możliwość wyboru z wielu kierunków uprawianych tu badań głównie z zakresu nauk humanistycznych, ale też z pograniczna nauk społecznych i ścisłych (problemy informatyki mają kompetentną reprezentację na Wydziale).

W zakresie *bibliologii i informatologii* prowadzi się badania dotyczące funkcjonowania bibliotek w przestrzeni publicznej, dawnej oraz współczesnej książki i innych typów dokumentów w komunikacji społecznej, wykorzystania internetu w komunikacji naukowej, organizacji i zarządzania informacją oraz wiedzą, zachowań oraz potrzeb użytkowników informacji, cyfryzacji zbiorów bibliotecznych, zarządzania bibliotekami i ich zasobami oraz marketingu bibliotecznego.

Pod kierunkiem kadry Instytutu Kultury oraz Instytutu Sztuk Audiowizualnych badania z zakresu *nauk o sztuce* mają na celu: poznanie teorii oraz historii filmu

europejskiego (w tym polskiego), kina Azji, Australii, Ameryki Południowej, funkcji mediów i specyfiki kultury audiowizualnej, współczesnej sztuki.

W zakresie *nauk o zarządzaniu* uwzględniane są problemy zarządzania w sektorze publicznym, zarządzania instytucjami kultury, potencjału kultury, promocji, zarządzania mediami, zachowań negocjacyjnych, zachowań w sytuacjach konfliktowych, emocji interpersonalnych, dynamiki zjawisk towarzyszących wykonawstwu pracy (jak np. pracobolizm, wypalenie zawodowe) i innych.

Przytoczone na podstawie bazy SYNABA w *Raporcie samooceny* (s. 32) tytuły prac doktorskich już ukończonych, pozwalają zauważyć atrakcyjność tematów zlecanych doktorantom. Wyliczono też 15 tytułów, które objęte zostały finansowym wsparciem w roku 2012 z funduszy WZiKS.

Ponadto (s. 33) stwierdzono, że w roku 2011/2012 doktoranci brali udział w projektach: SYNAT (System Nauki i Techniki), „Encyklopedia książki”, EMPATIC (Empowering Autonomous Learning Through Information Competencies), „Uniwersyteckie Centra Uznawalności Kwalifikacji – pomost pomiędzy szkolnictwem wyższym a kształceniem ustawicznym”, „Scenariusze i trendy rozwojowe wybranych technologii społeczeństwa informacyjnego do roku 2025”, „Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły. Etap III”, „Przywództwo w zarządzaniu edukacyjnym: paradygmaty i praktyka w instytucjach edukacyjnych”. Poza wymienieniem nazw, w *Raporcie samooceny* brak świadectw aktywności studentów (w programie EMPATIC wziął udział tylko jeden doktorant, głównie zaś uczestniczyła kadra dydaktyczna).

Doktoranci mogą uczestniczyć w ogólnouniwersyteckim interdyscyplinarnym programie SET – „Społeczeństwo – Technologie – Środowisko” (<http://www.set.uj.edu.pl>), realizowanym ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, nastawionym na podnoszenie jakości oraz umiędzynarodowienie kształcenia doktorantów i młodej kadry naukowej, w tym na udział w interdyscyplinarnych projektach. Program SET w całości realizowany jest w języku angielskim, z udziałem wykładowców z zagranicy. Pozwala studiującym ubiegać się o finansowanie zagranicznych staży.

Zespół Oceniający z tekstu *Raportu samooceny* dowiedział się, iż 11 doktorantów WZiKS otrzymało stypendia z programu SET. W spotkaniu Zespołu z grupą 15 doktorantów potwierdziły pobieranie stypendiów 2 osoby z przeznaczeniem środków na wyjazd. Według opinii kierownika studiów doktoranckich (pełni funkcję dopiero od 1 września 2012 r.), doktoranci nie są zainteresowani wyjazdami z programów SET, Erasmus, Most – raczej dążą do ubiegania się o granty wewnętrzne (czerpią z funduszu Wydziału dla „młodych”) i zewnętrzne (Narodowe Centrum Nauki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju), bo ten typ środków daje im większe możliwości i korzystniejsze dochody, więc z tychże środków wyjeżdżają w celach naukowych za granicę. Sprawozdawczość dotycząca wyjazdów zagranicznych nie jest jeszcze dogłębna, ale kadra zarządzająca Wydziałem planuje zmianę w tym zakresie.

Konkluzja:

Tematy badawcze realizowane przez doktorantów są w pełni zgodne z kierunkiem badań uprawianych przez kadre w poszczególnych Instytutach oraz Katedrach kierunkowych, gdyż istnieje zbieżność między obronionymi już pracami doktorskimi a tematyką badań kadry zatrudnionej na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej. Ponieważ Kierownictwo Studium świadome jest potrzeby dalszej pracy na rzecz pobudzenia doktorantów do większego udziału w wyjazdach zagranicznych oraz prowadzenia dokumentacji, by ten aspekt rozpoznawany był dokładniej, wspomagając wewnętrzną politykę. To samo dotyczy

wymienionych projektów międzynarodowych, o których brak dokładniejszych danych ilustrujących udział doktorantów, ale świadczących o potencjalnych możliwościach.

Doktoranci korzystają z możliwości finansowania badań ze środków dotacji dla młodych naukowców oraz uczestników studiów trzeciego stopnia WZiKS. W 2012 r. kwotę 150 238 zł otrzymało 15 doktorantów w ramach konkursu wniosków. W proporcji do 134 studiujących, jest to nieliczna grupa wybrańców (11,2%). Ponadto studiujący mogą ubiegać się o finansowanie udziału w konferencjach i finansowanie publikacji z funduszy Towarzystwa Doktorantów UJ (<http://www.doktoranci.uj.edu.pl/finansowanie>).

Wyniki prowadzonych badań mogą być ogłaszane drukiem w następujących zeszytach naukowych: „Przegląd Kulturoznawczy”, „Zarządzanie w Kulturze”, „Zarządzanie Publiczne – Zeszyty Naukowe Instytutu Spraw Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego”, „Ekrany”, a także w materiałach pokonferencyjnych oraz ogólnopolskich czasopismach – na prawach równorzędnych z kadrami naukowymi. Brak jest natomiast odrębnych organów, które mogłyby pełnić rolę doświadczalnych periodyków. Bibliolodzy mają do dyspozycji szereg czasopism wydawanych przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Polskie Towarzystwo Informacji Naukowej, centralne polskie organy takie jak „Przegląd Biblioteczny”, „Zagadnienia Informacji Naukowej”, a także elektroniczny biuletyn „Ebib”, do którego kwalifikacja odbywa się z uwzględnieniem recenzji. Publikacje doktorantów w punktowanych czasopismach krajowych i zagranicznych ujęto wśród kryteriów kwalifikacji na studia oraz jako jedną z zasad samooceny i oceny postępów doktoranta przez Promotora.

Formą pomocy doktorantom jest zapewnienie nieodpłatnego dostępu do baz bibliograficznych i pełnotekstowych baz danych, np. do „Journal Citation Reports”, „Academic Search Complete”, „Technology Abstracts (LISTA)”, „Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities”, a także do licznych baz udostępnianych przez Bibliotekę Jagiellońską, okresowo testowanych baz i do licznych bibliotek cyfrowych krajowych oraz zagranicznych.

Następny typ pomocy polega na nieodpłatnym korzystaniu przez doktorantów z programów komputerowych, które mogą nie tylko zostać wykorzystane na uczelni, ale również instalowane na prywatnym sprzęcie, gdyż Uniwersytet podpisał w tym celu szereg umów (dotyczy to np. oprogramowania firm: Corel, Kaspersky, StartSoft, SPSS, OriginLab, Etho Vision).

Nowoczesna Biblioteka WZKS, w pełni skomputeryzowana, przyspiesza pracę z materiałami w niej zgromadzonymi.

Konkluzja:

Potencjalne możliwości wspomagania potrzeb doktorantów, w świetle wymienionych przykładów, należy ocenić, jako w pełni pozytywne. Szczegółowa ocena faktycznego wspomagania finansowego doktorantów byłaby możliwa wtedy, gdyby w sprawie tej wypowiedziała się reprezentatywna grupa doktorantów (15 osób studiujących stacjonarnie to 11,2% ogółu). Systematyczne badanie realnej dostępności środków oraz konfrontacja z rzeczywistym odczuciem, może w przyszłości stać się istotnym narzędziem do oceny adekwatności finansowych środków do rzeczywistych potrzeb. Rywalizacja między doktorantami jest pożądanym zjawiskiem, z którego Kierownictwo WZiKS nie powinno zrezygnować. Zapewnienie dostępu do baz danych oraz do źródeł cyfrowych systematycznie się podnosi, co jest korzystnym obrazem. Uniwersytet Jagielloński od dawna udostępnia listę A-Z tytułów czasopism elektronicznych, prenumerowanych przez Bibliotekę Jagiellońską. Wydział służy różnorodną pomocą doktorantom w przygotowaniu pracy naukowej.

Merytoryczną zgodność w doborze kadry prowadzącej zajęcia na znowelizowanych studiach (realizowanych obecnie na pierwszym roku studiów trzeciego stopnia) daje podstawy do pozytywnej oceny organizacji programu kształcenia. W ujęciu statystycznym studia doktoranckie na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej (przy ogólnej liczbie 134 doktorantów stacjonarnych oraz 20 niestacjonarnych) realizuje kadra licząca 53 osoby. Grupa profesorów tytułarnych (26 osób) w sumie stanowi 49%. Kadra ze stopniem doktora habilitowanego (25 osób) obejmuje łącznie 47,2%, dodatkowo prowadzi zajęcia 2 doktorów.

Przedstawiona w tabeli 3.2 *Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej* liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia, a także w tabeli na s. 31 *Raportu samooceny* informacja przyporządkowująca kadrę do obszaru nauk humanistycznych wymaga drobnej korekty.

Według *Raportu samooceny* zajęcia prowadzi 21 profesorów, 20 doktorów habilitowanych oraz 2 doktorów reprezentujących łącznie nauki humanistyczne, 8 nauki społeczne, 2 nauki techniczne (w zakresie architektury i urbanistyki). Z grupy przypisanej do nauk humanistycznych – w myśl *Rozporządzenia z 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy ...* (Dz. u. nr 179 poz. 1065) odliczyć trzeba: reprezentantów nauk społecznych reprezentujących pedagogikę (1 dr), psychologię (2 dr hab.) oraz socjologię (1 dr hab.), nauki o polityce (1 dr hab.), co zwiększy udział reprezentacji nauk społecznych do liczby 13 osób (24,5%), przy dominującej reprezentacji nauk humanistycznych (38 osób - 71,7%), z bogatą różnorodnością specjalności naukowych w obrębie nauk o sztuce, innych nauk niż dyscypliny humanistyczne, czyli np. językoznawstwo, literaturoznawstwo. Krótki czas od wprowadzenia rozporządzenia mógł się przyczynić do deklarowania przez kadrę jej przynależności do nauk humanistycznych, zwłaszcza, że zwyczajowo nauki humanistyczne i wywodzące się z nich nauki społeczne ustawowo rozdzielono w Polsce po raz pierwszy.

Doktoranci WZiKS są aktywnie włączani do realizacji projektów prowadzonych na Wydziale - zarówno projektów o zasięgu międzynarodowym i krajowym (np. EMPATIC, SYNAT), jak też projektów prowadzonych w ramach realizacji działań statutowych Wydziału. Część zadań przewidzianych w ramach projektów prowadzonych na Wydziale może być realizowana w ośrodkach zagranicznych i z możliwości wyjazdów zagranicznych w tym zakresie doktoranci korzystają (np. w latach 2011-12 w ramach projektu systemowego POKL "Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły. Etap III" 4 doktorantów odbyło w sumie kilkanaście wyjazdów zagranicznych). Doktoranci mają także zapewnioną możliwość publikowania własnych badań w czasopiśmie wydawanych przez poszczególne jednostki Wydziału. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci poinformowali, że z tej możliwości często korzystają.

W opinii doktorantów realizowany przez nich program studiów (obowiązujący przed 1 października 2012 r.) umożliwia rozwój kompetencji badawczych i przygotowuje do samodzielnej pracy naukowej. Doktoranci stwierdzili, że przedmioty przewidziane programem studiów pozwalają im właściwie przygotować się do egzaminów doktorskich z dyscyplin dodatkowych (filozofii lub ekonomii). Ponadto doktoranci bardzo dobrze ocenili jakość lektoratów przewidzianych programem studiów, wskazując, że mają możliwość wyboru tematycznego kursu z oferty Jagiellońskiego Centrum Językowego. Doktoranci mają możliwość wyboru przedmiotów fakultatywnych, jednak wybór ten jest dość ograniczony niewielką ilością kursów oferowanych w ramach programu studiów. Doktoranci poinformowali jednak, że po uzyskaniu zgody Kierownika studiów mogą korzystać z oferty dydaktycznej innych wydziałów w tym zakresie.

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym część doktorantów stwierdziła, że brakuje w programie studiów zajęć praktycznie przygotowujących ich do pracy dydaktycznej np. w zakresie opracowywania sylabusów zajęć, technik prowadzenia zajęć. Część

doktorantów z I roku studiów wskazała także, że w nowym programie studiów brakuje im przedmiotu *Metodologia nauk o zarządzaniu*, który był ujęty w dotychczasowym programie. Doktoranci wskazali, że widzą potrzebę doskonalenia programu kształcenia na studiach doktoranckich oraz poinformowali o trwających pracach w tym zakresie. W ich opinii potencjał kadrowy WZiKS w dziedzinach i dyscyplinach, w których prowadzone są studia doktoranckie jest na tyle duży, że stwarza im możliwość szerokiego wyboru opiekunów naukowych i promotorów.

Konkluzja w sprawie obsady kadrowej studiów trzeciego stopnia: Zespół Oceniający organizację studiów doktoranckich ocenia w pełni pozytywnie.

Uzasadnienie:

Dwa z modułów (kierunków) w ramach studiów doktoranckich prowadzone są przez zespoły o uprawnieniach habilitacyjnych (*nauki o zarządzaniu, nauki o sztuce*), spełniających merytoryczne oraz ilościowe (liczby pracowników) kryteria z tym związane. Trzeci kierunek (*bibliologia i informatologia*) posiada uprawnienia doktoryzacji stosunkowo niedawno (2007). Pierwszy nabór przeprowadzono na studia bibliologiczne dopiero w roku 2008/2009. W bieżącym roku akademickim należy spodziewać się pierwszych absolwentów. Przez ostatnie kilka lat – z powodu braku formalnych możliwości – promocje doktorów oraz doktorów habilitowanych z bibliologii i informatologii odbywały się w innych uczelniach (Uniwersytecie Wrocławskim, Uniwersytecie Śląskim, Uniwersytecie Warszawskim), czego rezultatem jest – mimo odejścia części pracowników z habilitacjami na emeryturę – utrzymanie poziomu i powstanie zespołu, który w nieodległym czasie będzie mógł ubiegać się o uprawnienia habilitacyjne (2 profesorów tytułarnych, 6 doktorów habilitowanych, z tego w ciągu ostatnich dwóch lat nastąpiło nadanie 1 tytułu profesora oraz wypromowano 2 doktorów habilitowanych).

Oceniając relację między potrzebami szerokiej perspektywy metodologicznej dla studiów doktoranckich a stanem liczbowym kadry zatrudnionej na studiach trzeciego stopnia, podkreślić trzeba, że interdyscyplinarne bogactwo kompetencji naukowych, uzyskane przez Wydział, jest wartością godną zaznaczenia.

Kadra, z której niemal połowa to profesorowie nauk humanistycznych, daje gwarancję, że opieka sprawowana nad doktorantami przyniesie pożądane efekty w postaci uzyskania kompetencji naukowo-badawczych, znajomości metodologii, prawidłowego doboru źródeł i metod postępowania badawczego. Niemal równomierny udział doktorów habilitowanych w organizacji studiów doktoranckich (26 profesorów oraz 25 doktorów habilitowanych) to z kolei pozytywny walor, świadczący o dbałości na Wydziale o rozwój kariery następnego pokolenia, zmierzającego do profesur. Widać w tym dbałość o ciągłość rozwoju jednostki organizacyjnej.

2). Podstawą dla programów studiów podyplomowych były dobrze wyeksponowane efekty kształcenia, z silnym aspektem ukierunkowania praktycznego. Wyraźnie nazywano środowiska zawodowe, z których reprezentacją uzgodniono potrzeby (zasób wiedzy, umiejętności praktyczne, kompetencje społeczne), czas oraz formy zajęć. Niżej scharakteryzowano cele, treści, wymieniono osoby, których obecność w zespołach dydaktyków gwarantuje odpowiedni poziom przekazywanej wiedzy oraz utrwalanych umiejętności.

Scharakteryzowano również te z propozycji studiów podyplomowych, które zostały uruchomione. Pominięto studia, których z powodu zbyt małej liczby chętnych nie uruchomiono – tak się stało w przypadku studiów *kryzysy psychologiczne i interwencja*

kryzysowa. Pominęto też te studia, które zostały ukończone w roku akademickim 2011/2012 i nie zostały zaplanowane na rok 2012/2013 (takie studia ujęte zostały w Załączniku 4, gdzie figurują pod nazwami: *prawo autorskie, wydawnicze i prasowe; prawo własności intelektualnej*). Jedne studia zmieniły nazwę (z pierwotnej: *zarządzanie organizacjami sportowymi* na *menedżer sportu*).

Program studiów przygotowujących do zawodu **bibliotekarza dziedzinowego** powstał przy współudziale wybitnych znawców zagadnień praktyki bibliotecznej, posiadających wieloletnie doświadczenia kierowania dużymi bibliotekami naukowymi (np. Biblioteki Jagiellońskiej, Biblioteki Wojewódzkiej w Krakowie oraz innych dydaktyków. Program został pomyślany szerzej niż tylko w celu przygotowania wysoko wyspecjalizowanej kadry dla bibliotek naukowych – przewidziano bowiem też treści oraz umiejętności przydatne w pracy instytucji rynku wydawniczo-księgarskiego oraz w innych środowiskach, w których niezbędna jest znajomość zasad gromadzenia, selekcji, klasyfikacji merytorycznej gromadzonych materiałów tradycyjnych oraz elektronicznych oraz umiejętność komunikowania się z otoczeniem.

Kształcenie w zakresie **infobrokerstwa** to próba popularyzacji mało jeszcze sformalizowanego w Polsce zawodu, do którego aspirować powinni absolwenci różnych kierunków studiów (jeśli serio będzie traktowana idea społeczeństwa wiedzy), prowadząc do upowszechnienia umiejętności poszukiwania informacji różnego typu: partnerów instytucjonalnych w biznesie, ich klientów, ale przede wszystkim poszukiwania informacji w źródłach tradycyjnych (bibliograficznych, patentowych, normalizacyjnych, prawnych), internetowych, komercyjnych oraz non profit, z wykorzystaniem technologii teleinformatycznych. Absolwent studiów uczy się działania brokera informacji zgodnego z prawem, nastawionego na krytyczną ocenę informacji dostosowanej do potrzeb klienta. W zespole prowadzącym zajęcia są pracownicy Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, ale też spoza tego grona – praktycy z innych instytucji.

Środowiskowe studia dziennikarstwa i komunikacji medialnej mają charakter doskonalący. Nastawione są na ukazanie komunikacji masowej za pośrednictwem różnych kanałów: prasy drukowanej, radia, telewizji, sieci internetowej. Z tego powodu w programie uwzględniono zarówno zagadnienia teorii komunikacji, teorii kultury masowej, a następnie skupiono się na zagadnieniach warsztatowych wypowiedzi słownej (stylistyka, retoryka, gatunki dziennikarskie słowne oraz graficzne, reklama, gatunki niedziennikarskie, np. utwory literackie, utwory sceniczne) oraz na warsztacie radia, telewizji, multimediów. Studia tego gatunku odbywają się z udziałem kadry Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej oraz praktyków.

Pod opieką doświadczonych specjalistów, podobnie jak powyższe studia, odbywają się także teoretyczne oraz praktyczne podyplomowe studia **fotografii dziennikarskiej**. Program został dokładnie opisany. Ma na celu przekaz wiedzy o historii fotografii dokumentalnej, gatunków dziennikarskich nastawionych na faktografię oraz na wiedzę o kształtowaniu opinii za pośrednictwem fotografii (w tym także możliwości manipulacji opinią). Praktyczne zajęcia rozwijają umiejętności stosowania gatunków fotografii prasowej, fotofelietonu, fotoreportażu, fotomontażu (w tym z zastosowaniem programów komputerowych). Położono nacisk na podniesienie świadomości uczestników odpowiedzialności za posługiwanie się cudzym wizerunkiem, na znajomość prawa prasowego, na sprawność techniczną w używaniu profesjonalnego sprzętu w przygotowaniu przekazu medialnego. Przewidziano umiejętności archiwizacji dokumentacji. Zgłębia się organizację procesu komunikacji interpersonalnej (z elementami psychologii, socjologii),

ukazuje funkcję podpisu pod fotografią, a także zwraca uwagę na pewne specyficzne zadania (rolę fotoreportera na wojnie, możliwość kształtowania wizerunku polityka, trudność wizualizacji terroru). Prócz kadry Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej zajęcia prowadzą redaktorzy, doświadczeni praktycy, np. z zakresu składu publikacji do druku (DTP).

Studia, których program obejmuje umiejętności **realizacji telewizyjnej**, przygotowano na zamówienie, odpowiadając na potrzeby środowiska branży medialnej oraz okołomedialnej. Jak wszystkie kursy, które przygotowują do szybkiego, profesjonalnego włączenia się do zadań typowych dla rynku pracy, studia mają dać teoretyczne oraz praktyczne efekty kształcenia. W teoretycznym przygotowaniu przewidziano przyswojenie prawa radiofonii i telewizji, umiejętności zarządzania w organizacji medialnej, ale przede wszystkim warsztatowe zajęcia z praktykami: z zakresu obrazu filmowego i telewizyjnego, muzyki i dźwięku w realizacji telewizyjnej, warsztatu operatorskiego, dziennikarstwa telewizyjnego, reportażu telewizyjnego, montażu telewizyjnego. Realizujący zajęcia należą do grupy doświadczonych osób, bez których praktyczne zadania nie mogłyby pojawić się na odpowiednim poziomie. Wśród kadry nauczającej są nazwiska wybitnych twórców, znanych dobrze w Polsce oraz szerzej.

Doskonalące studia dwusemestralne **zarządzania kulturą**, adresowane są do osób pracujących w domach kultury, muzeach, galeriach sztuki, teatrach oraz innych organizacjach kulturalnych. Prócz teoretycznych podstaw wiedzy o zarządzaniu organizacjami kultury, przewidziano program poświęcony zarządzaniu zasobami ludzkimi (motywowanie, przywództwo, negocjacje) oraz zarządzaniu projektami, w tym finansowaniu kultury (ze zwróceniem uwagi na praktyczne przykłady), a także zagadnieniu dziedzictwa narodowego, prawno-ustrojowym aspektom ochrony dóbr kultury oraz ochrony własności intelektualnej. Zajęcia prowadzą nie tylko pracownicy WZiKS ale także doświadczeni pracownicy spoza UJ, jak np. ze Szkoły Głównej Handlowej, UE w Krakowie, z Teatru „Grotoska” w Krakowie, Izby Celnej w Krakowie, Muzeum Etnograficznego, Muzeum Historycznego m. Krakowa. Tak liczny udział osób prowadzących zajęcia spoza UJ, ukazują ten kurs jako wybitnie nastawiony na przekaz umiejętności ważnych w organizacji życia kulturalnego.

Program studiów podyplomowych **psychologia transportu** to specyficzny kurs przygotowujący osoby studiujące do możliwości przeprowadzania badań zawodowych kierowców z użyciem specjalistycznego sprzętu. Wiedza oraz umiejętności dostosowane są do wymagań określonych w ustawie o ruchu drogowym. W treści studiów uwzględniono zagadnienia kultury, stresu, ryzyka, prewencji oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego, policyjno-prawne problemy bezpieczeństwa, projektowanie programów zapobiegania wypadkom drogowym, znajomość biofizycznych wyznaczników sprawności funkcjonowania kierowców w zależności od ich wieku, ale trzon zajęć przeznaczono na umiejętność stosowania metod badania oraz praktykę diagnozy psychologicznej kierowców. Zespół Oceniający WZiKS okazję zapoznać się z wyposażeniem specjalistycznego gabinetu, w którym odbywa się praktyczne nauczanie orzekania stanu predyspozycji psychofizycznych. Osoba kończąca studia, jeśli dysponować będzie odpowiednimi środkami finansowymi na założenie gabinetu wyposażonego w niezbędną aparaturę, może – mając ukończone studia podyplomowe – ubiegać się o wpis na listę psychologów transportu, dopuszczonych do uprawiania zawodu przez marszałka danego województwa. Kursy organizowane są od roku 2001/2002. Studia cieszą się niesłabnącym zainteresowaniem, czego dowodzi udział 130 osób w aktualnym kursie. Program prócz zajęć specjalistycznych z obsługi urządzeń oraz psychologii, uwzględnia też zagadnienia prawne oraz ekonomiczne.

Zgodnie z założeniem organizatorów, studia *zarządzania zasobami ludzkimi* mają przygotować kadry profesjonalnie zarządzające firmą, nastawione na permanentne podnoszenie kompetencji przez osoby pełniące funkcję kierownika personalnego. W programie studiów przywiązuje się duże znaczenie do prawa pracy, etyki oraz psychologii pracy, psychologii zarządzania, kierowania zespołami pracowniczymi, do analizy efektywności kosztów pracy, zarządzania czasem, oceny rozwoju pracowników.

Praktyczne aspekty, zgodne z międzynarodowym programem, stanowią trzon podyplomowych studiów *zarządzanie i audyt*. W przygotowaniu programu dwusemestralnego kursu – prócz kadry Instytutu Ekonomii i Zarządzania – wzięli udział także pracownicy Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, a ponadto osoby z bogatym doświadczeniem audytorskim w zakresie bhp, zaangażowane także w kursach międzynarodowej instytucji certyfikującej Lloyd's Register Quality Assurance.

Studia podyplomowe nastawione na *Public Relation*, także na media relation, lobbying, z dużym osadzeniem w wiedzy o komunikowaniu, budowie strategii, organizacji kampanii społecznych, przekazanie doświadczeń z przebiegu negocjacji, stosowania perswazji, socjotechniki, pełnienia obowiązku rzecznika prasowego, przyświecało zespołowi przygotowującemu program zajęć oraz wykaz efektów kształcenia. Zespołowi dydaktycznemu przewodzą z jednej strony wysokiej miary uczeni, z drugiej, praktycy (dziennikarze, scenarzyści, osoby z dużym dorobkiem publicystycznym, aktorzy). Godne podkreślenia jest, że prócz wymaganej standardowej dokumentacji, organizatorzy studiów sporządzili szczegółowe charakterystyki osób spoza UJ zaangażowanych w proces dydaktyczny.

Przygotowując program studiów podyplomowych w zakresie *zarządzania w oświacie*, nastawiono się na dostarczenie słuchaczom takiej wiedzy, która nie mieści się w tradycyjnym cyklu przygotowania pedagogicznego oraz psychologicznego studiów o profilu nauczycielskim, a która niezbędna jest osobom zajmującym kierownicze funkcje w instytucjach oświatowych różnego typu, przede wszystkim zarządzających szkołami, z uwzględnieniem procesu reformy w edukacji. Opracowano opis efektów kształcenia dostosowanych do programu kursów kwalifikacyjnych zarządzania w instytucjach oświatowych. Pierwotny program trzysemestralny, po zmianie przepisów ministerialnych, dostosowano do wymiaru dwusemestralnego. Uwzględniono wskazówki uzyskane w czasie konsultacji z Kuratorium Oświaty, z Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Kadry Kierowniczej Oświaty oraz wytyczne Ministerstwa Edukacji Narodowej. Zajęcia prowadzi kadra Instytutu Spraw Publicznych, a także reprezentanci innych środowisk oraz praktycy – dyrektorzy szkół.

Zawód *menedżera sportu* stanowi treść doskonalących studiów podyplomowych którego program, zgodnie z nazwą, na celu podniesienie kompetencji menedżerskich w zakresie zarządzania organizacjami sportowymi, czerpiąc z teorii oraz praktyki nauk o zarządzaniu oraz nauk pokrewnych, ze szczególnym nastawieniem na sprawy marketingu, zarządzania strategicznego w sporcie, programowania oraz wdrażania innowacji w sporcie. W opracowaniu programu współdziałano z istotnymi instytucjami: Polską Akademią Olimpijską, Polskim Komitetem Olimpijskim, Ministerstwem Sportu i Turystyki, Małopolską Radą Olimpijską, a przede wszystkim z wybitnymi działaczami ruchu sportowego w Krakowie. Przedstawicielami nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia są m.in. specjaliści w zakresie zarządzania w turystyce oraz zarządzania małymi i średnimi przedsiębiorstwami, zajmujący się także psychologią społeczną, a ponadto znani działacze sportowi Krakowa. Zespół ten zna zatem praktykę organizacji sportowych.

Konkluzja:

Na podstawie przeprowadzonej analizy, studia podyplomowe prowadzone przez WZiKS zasługują na ocenę wyróżniającą.

Uzasadnienie:

Studia podyplomowe zwyczajowo realizowane są już dwusemestralnie w większości uczelni. Wymiar ten uznawany jest za wystarczający. Dla wszystkich poddanych analizie studiów prowadzi się dokumentację zgodną z podstawą prawną. Dla każdego studiów wyznaczono kierownika, sformułowano opis efektów, opracowano program zajęć, zabezpieczono specjalistów reprezentujących kompetentną kadrę spośród nauczycieli akademickich.

Lista propozycji aktualnie realizowanych studiów podyplomowych jest bardzo bogata. Poza opisanymi wyżej, na Wydziale trwa nabór na kolejne typy studiów, których tu nie opisano - można dostrzec ich reklamy na stronie [www WZiKS](http://www.WZiKS). To dowodzi wysokiej operatywności badanej jednostki organizacyjnej, szybkiej reakcji na potrzeby rynku.

Programy zostały dobrze przemyślane tak pod względem efektów (wiedzy, umiejętności, kompetencji), jak też formy zajęć. W każdym przypadku organizatorzy zabiegają o udział praktyków z rynku pracy. Liczba specjalistów praktyków jest imponująca.

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej prowadzi kilkanaście różnych studiów podyplomowych, objętych opieką merytoryczną, odpowiedzialnością organizacyjną poszczególnych Instytutów i Katedr, zapewniając kadrę, złożoną z nauczycieli akademickich oraz w szeregu przykładach również kadrę czynnych zawodowo praktyków, włączanych do realizacji zamierzonych efektów, zwłaszcza umiejętności praktycznych. Poniższa tabela ukazuje stan kadry odpowiadającej za organizację poszczególnych studiów podyplomowych.

Instytut/Katedra	Nazwa studiów podyplomowych	Wyliczenie specjalności zawodowych kadry	Kadra według tytułów I stopni naukowych, zawodowych				
			Prof.	Dr hab.	Dr	Mgr	Razem
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa	Studia Podyplomowe Informacji Naukowej. Broker informacji (doskonalące, 2 sem.)	8 bibliologia i informatologia, 1 literaturoznawstwo, 1 prawo	-	2	6	2	10
Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa	Studia Podyplomowe Bibliotekoznawstwa. Bibliotekarz dziedzinowy (doskonalące, 2 sem.)	6 bibliologia i informatologia, 1 historia, 2 literaturoznawstwo, 1 n. o zarządzaniu	2	1	5	3	11
Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej	Środowiskowe podyplomowe studium dziennikarstwa i komunikacji medialnej	7 politologia, 3 nauki o sztuce, 3 prawo, 3 literaturoznawstwo, 1 językoznawstwo, 1 n. o zarządzaniu 1 turystyka	1	6	7	6	20
Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej	Fotografia dziennikarska	4 politologia, 1 prawo, 1 socjologia, 1 językoznawstwo, 1 n. o sztuce, 1 n. o zarządzaniu, 1 psychologia, 1 informatyka, 1 n. humanistyczne ?	2	3	4	4	13

Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej	Realizacja telewizyjna	2 realizacja telewizyjna, 2 sztuka operatorska, 1 realizacja obrazu, 2 politologia, 1 prawo, 1 nauka o sztuce, 1 fizyka, 1 iberystyka, 1 nauka o zarządzaniu, 1 nauki humanistyczne ?	2	1	5	7	15
Instytut Kultury	Zarządzanie kulturą	11 nauki o zarządzaniu, 2 n. humanistyczne? 2 filozofia, 1 politologia, 1 prawo, w reżyseria, 1 aktor, 1 turystyka, 1 historia	2	2	12	8	24
Instytut Psychologii Stosowanej	Psychologia transportu	4 psychologia, 1 ekonomia, 1 prawo, 1 eksploatacja maszyn	-	1	3	3	7
Instytut Ekonomii i Zarządzania	Zarządzanie zasobami ludzkimi	6 nauka o zarządzaniu 2 n. humanistyczne ? 1 zarządzanie produkcją 1 prawo, 1 psychologia 1 prawo	2	1	5	3	11
Instytut Ekonomii i Zarządzania	Zarządzanie i audyt	4 n. o zarządzaniu, 1 mechanika i budowa maszyn, 1 inżynieria produkcji, 1 hutnictwo, 2 n. humanistyczne?	2	1	5	3	11
Instytut Ekonomii i Zarządzania	Public Relation	2 n. humanistyczne? 3 n. o zarządzaniu, 3 politologia, 1 historia, 1 socjologia, 1 filologia polska 1 aktorstwo	3	1	2	7	13
Instytut Spraw Publicznych	Zarządzanie w oświacie	4 n. o zarządzaniu, 2 filologia polska, 1 socjologia, 1 fizyka, 1 informatyka	1	-	6	6	13
Katedra Zarządzania w Turystyce	Menedżer sportu	8 n. o zarządzaniu, 7 wychowanie fizyczne, 4 politologia, 2 ekonomia, 2 prawo, 2 n. humanistyczne? 1 inżynieria środowiska, 1 historia, 1 psychologia, 1 aktorstwo	2	4	5	15	26

Konkluzja:

Na podstawie zestawienia można stwierdzić, że zespoły prowadzące zajęcia na studiach podyplomowych mają różnorodną wielkość: od kilkuosobowych (4 na kierunku *Kryzysy psychologiczne i interwencja kryzysowa*) do bardzo licznych (*Menedżer sportu*), najczęściej kilkunastoosobowe. Głębsze wniknięcie w przegląd merytorycznego przygotowania, ujawnia dominującą dbałość o udział praktyków. Między opisem

wskazującym na konsultacje w środowisku, dla którego kształci się kadry a statystycznym obrazem zatrudnionej kadry nie zawsze występuje zgodność. Umieszczono opis studiów, których w bieżącym roku nie uruchomiono (realizowano w ciągu opisywanych 3 lat). Być może nie są pełne dane wykazane w *Raporcie samooceny*, które były podstawą wykonania powyższej tabeli, gdyż odczuwa się brak udziału psychologa oraz pedagoga w zespole studiów *Zarządzanie w oświacie* (zwłaszcza, że w spotkaniu Komisji Wizytującej z pracodawcami brał udział dyrektor szkoły).

3). W przypadku studiów doktoranckich zauważa się przede wszystkim udział interesariuszy wewnętrznych, czyli nauczycieli akademickich w projektowaniu studiów doktoranckich, przy niewielkim udziale słuchaczy tych studiów. Po wprowadzeniu Krajowych Ram Kwalifikacyjnych ich udział jest głębszy niż wcześniej, gdy indywidualizacja następowała tylko w ramach seminariów doktoranckich. W nowym programie obejmuje większą paletę zajęć z zakresu metodologii szczegółowej. Opiniowanie i kształtowanie programów kształcenia przez doktorantów wiąże się z ich udziałem w zebraniach, podczas których przedstawiają propozycje zmian programowych w zakresie treści i struktury programu kształcenia (w tym efektów kształcenia), a także udziałem przedstawicieli doktorantów w pracach organów kolegialnych, w czasie których uczestniczą w podejmowaniu decyzji dotyczących m. in. dydaktyki na studiach doktoranckich. Doktoranci – jako interesariusze wewnętrzni mogą modelować własną drogę do wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych – głównie przez wybór 30% zajęć fakultatywnych, ponadto przez wyjazdy zagraniczne (tego nie wykorzystują w stopniu zauważalnym) oraz przez udział w programie SET (uczestniczą nieliczni – 11 osób spośród 134, czyli 8,2%). W procesie systemu jakości kształcenia doktoranci dokonują samooceny, są też oceniani przez Promotorów oraz przez Kierownika Studium. Wypełniają ankiety przewidziane w uczelni do oceny kadry akademickiej i sami także, jako zobowiązani do dydaktyki, są oceniani przez studentów studiów pierwszego i/lub drugiego stopnia. Doktoranci są świadomi swego udziału w programie podnoszenia jakości kształcenia. Wiedzą, że ich głos brany był pod uwagę.

Podobnie udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określenia efektów kształcenia, ich osiągania i weryfikacji na studiach podyplomowych jest realny i wyróżniający. Programy studiów podyplomowych powstają niejako na zlecenie interesariuszy zewnętrznych co znacznie obniża ryzyko produkcji bezrobotnych. Stała współpraca Wydziału z otoczeniem społeczno – gospodarczym stworzyła unikatowy system kształcenia podyplomowego z naciskiem na rozwijanie kompetencji praktycznych. Wiedza i doświadczenie zawodowe kadry Wydziału pozwala na kształtowanie u studentów tych umiejętności, które są pożądane na rynku pracy np. umiejętność pracy w zespole czy zarządzanie jakością.

Przy okazji opisu programu oraz organizacji studiów podyplomowych wskazano licznych interesariuszy zewnętrznych, dobrze dobranych do programów oraz zakładanych efektów kształcenia. Grupę interesariuszy zewnętrznych stanowią: instytucje aparatu państwa (Ministerstwo Edukacji Narodowej), resortowej administracji terenowej (Kuratorium Oświaty), instytucje społeczne (Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dyrektorów Oświaty, Towarzystwo Sportowe Wisła Kraków, Małopolski Komitet Olimpijski). Programy studiów były konsultowane z instytucjami aktywnymi w Krakowie. Interesariusze wewnętrzni (kadra nauczycieli akademickich) mają główny udział w przygotowaniu efektów kształcenia oraz w doprowadzeniu do ich osiągnięcia. Praktykę współdziałania z zewnętrznymi interesariuszami Komisja Wizytująca sprawdziła w czasie spotkania z 12 przedstawicielami pracodawców. Reprezentowali oni: AMT Holding (branży budowlanej), Wojewódzką Bibliotekę Publiczną, Krakowską Fundację Filmową, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;

Interkadrę – Agencję Pracy i Doradztwa Personalnego, Urząd Miasta Krakowa - Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Krakowie, Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka, TVN w Krakowie, Małopolską Izbę Hotelarską „Gremium” w Krakowie, Wydział Ruchu Drogowego Komendy Wojewódzkiej Policji.

Obecni reprezentanci pracodawców potwierdzili swój udział w projektowaniu programów kształcenia różnych kierunków studiów, a nawet w wybranych przypadkach kierowanie do WZiKS prośby o uruchomienie konkretnego typu studiów podyplomowych, by zaspokojone zostały niedobory kadr. W toku prezentacji form współpracy interesariusze zewnętrzni wyrażali swoje spostrzeżenia na temat relacji między uczelnią i przysyłanymi na praktykę studentami a specyficznymi potrzebami instytucji działających w Krakowie. Wypowiadane poglądy dotyczyły:

- myślenia nieschematycznego jako najwyższej wartości oczekiwanej od przyszłych pracowników;
- aktywności oraz wyższej świadomości praw rynku pracy u studentów już czynnych zawodowo (studiujących niestacjonarnie), niższej studiujących stacjonarnie;
- determinacji w dążeniu do celu;
- gotowości do wyprzedzania pierwszego zatrudnienia przez udział np. w wolontariacie, w czasie którego pracodawca może wybrać kandydatów o najbardziej pożądanym cechach;
- zwracania uwagę na punktualność, właściwe gospodarowanie czasem, co w przypadku odbywających praktykę zawodową przygotowuje do realiów życia społecznego;
- prezentacji zewnętrznej w stroju dostosowanym do rodzaju wykonywanego zadania.

Konkluzja:

Formy współpracy Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej z rynkiem pracodawców zostały potwierdzone. Liczba instytucji, z którymi Wydział współpracuje, jest imponująca. Między pracodawcami a odpowiednimi studiami (głównie stacjonarnymi, niestacjonarnymi pierwszego, drugiego stopnia oraz podyplomowymi) następuje przepływ informacji tak na etapie opracowania programów, jak i na etapie organizacji praktyk zawodowych. Omówiony aspekt relacji między uczelnią a rynkiem pracodawców wyrasta ponad przeciętność – godzien jest oceny wyróżniającej.

4). Zasady ECTS w polskich uczelniach na studiach pierwszego, drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich stacjonarnych i niestacjonarnych zostały wdrożone szereg lat temu (pilotażowo w 1989 roku w ramach programu Erasmus), toteż reguły zostały przyswojone. W toku kolejnych modyfikacji stały się instrumentem pomocnym we wspomaganiu mobilności studentów uczestniczących w programach Socrates-Erasmus oraz Most, transferu i akumulacji wyników uzyskiwanych za granicą lub w innych uczelniach w kraju, ustaleniu nakładu pracy studenta oraz uzyskanych efektów kształcenia. Punktowy system stanowił treść artykułu 165 ustawy z 27 lipca 2005 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Na użytek polskich uczelni został opracowany oraz opublikowany przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji *Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów (ECTS). Krótki przewodnik [...]* (Warszawa 2006), który jest powszechnie dostępny pod adresem http://www.uj.edu.pl/documents/10172/22085/V.21_EurSyst_Krotkiprzew.pdf.

Koordynatorem uczelnianym ECTS w Uniwersytecie Jagiellońskim jest oświadczony pracownik, który upowszechniał też swoją wiedzę na temat ECTS w szeregu polskich uczelni jako dobrze zorientowany ekspert. Każdy instytut oraz Katedra działające w ramach struktury Uniwersytetu Jagiellońskiego, posiadają własnych, kierunkowych koordynatorów ECTS. Ich nazwiska figurują na stronach www tychże placówek.

Orientacji w systemie ECTS w Uniwersytecie Jagiellońskim dla wszystkich typów studiów (w tym realizowanych na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej) dostarcza dostępny w Internecie USOSweb. Zapewnia on wgląd do pełnego katalogu przedmiotów realizowanych na studiach I, II stopnia stacjonarnych, niestacjonarnych oraz na niestacjonarnych studiach podyplomowych, prowadzonych przez wszystkie Instytuty, Katedry i ich pracowników. Za pośrednictwem USOSweb, używając *Katalogu*, z poziomu Instytutów i Katedr można przejrzeć listę przedmiotów, albo wyświetlić pełną listę osób prowadzących zajęcia w danym semestrze. Za ich pośrednictwem zainteresowany może poznać wymiar godzinowy, punktację ECTS, typ treści, listę lektur, opis efektów kształcenia, metody dydaktyczne, wskazówki dotyczące zaliczania przedmiotów.

System nakładu pracy studenta został dla całej uczelni jednoznacznie zdefiniowany. Wszyscy pracownicy dydaktyczni wykonali opisy zgodnie z obowiązującymi regułami. W ustaleniu punktacji ECTS wzięto pod uwagę: wymiar zajęć, nakład pracy studenta, formę sprawdzenia wyników pracy indywidualnej. W przypadku studiów podyplomowych przyjęto, że dwusemestralne zajęcia odpowiadają 60 punktom ECTS (w poszczególnych semestrach nie zawsze jest to równy podział na 30 + 30; przyjęto, iż 3 - 4 godzinom zajęć odpowiada 1 punkt ECTS). W przypadku studiów doktoranckich sprawa ECTS jeszcze jest różnie traktowana w poszczególnych uczelniach, gdyż brak jest jednoznacznych wytycznych (niektóre uczelnie przyjęły już zasadę: 8 semestrów po 30 punktów – łącznie 240 punktów). Zasada ta nie była stosowana w latach poprzedzających wdrożenie KRK.

Konkluzja:

System ECTS w pełni odpowiada wytycznym. Jest spójny, jednolicie stosowany, zsynchronizowany z efektami kształcenia, obowiązuje na studiach wszystkich typów, uwzględnia związek limitu zajęć kontaktowych z udziałem nauczyciela akademickiego z nakładem pracy własnej studenta. Potencjalnie system ten może też być stosowany w wymianie doktorantów lecz jeszcze nie wpływa na wymianę doktorantów – z powodu wysokich kosztów doktoranci korzystają z wyjazdów krótszych niż semestr, co wyklucza ich z transferu ECTS, ale jest elementem oceny efektów w semestrze jako składnik samooceny oraz oceny przez kadrę i kierownictwo studiów.

5). Program studiów trzeciego stopnia do naboru w roku 2011/2012 uwzględniał przede wszystkim te rodzaje treści oraz umiejętności, które wynikały z *Ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*. Po ogłoszeniu *Rozporządzenia MNiSW z dnia 22 września 2011 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodach doktorskich, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora* (Dz. U. Nr 204 poz. 1200), w uczelni dostosowano *Regulamin studiów doktoranckich* do wymagań ustawodawcy. Od 1 października 2012/2013 realizowany jest dla nowo przyjętych na studia zmieniony program studiów trzeciego stopnia, w którym wprowadzono wyrazisty blok przedmiotów metodologicznych oraz przedmiotów fakultatywnych, dla wszystkich zaś sformułowano zakładane efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Opis efektów kształcenia został udostępniony wszystkim zainteresowanym. Zakładane efekty, przygotowane formularze oraz wzory sprawozdań stosowane w ujednoliconym systemie oceny doktorantów zostały wprowadzone do praktyki badania jakości kształcenia. Służą weryfikacji stopnia osiągnięcia założonych efektów pracy przez indywidualnych doktorantów. Instrumentami motywującymi kadrę, ale i studiujących, są różne warsztaty, konkursy oraz nagrody. Miernikami efektywności działań wspierających kadrę oraz doktorantów są: liczba uczestników w warsztatach (np. w *Ars Docendi* oraz w *Ars Querendi*), liczba nagród za osiągnięcia dydaktyczne, liczba projektów finansowanych ze środków UJ lub z funduszy jednostek

organizacyjnych, informacje o liczbie publikacji w punktowanych czasopismach, liczba nagród w konkursach na najlepsze rozprawy (monografie, dzieła artystyczne, najlepiej zorganizowane konferencje, projekty oraz prace dyplomowe studiujących podyplomowo) także przyznawane przez gremia niezależne od UJ, liczba przyjętych do finansowania projektów naukowych przez krajowe oraz międzynarodowe instytucje.

Zasady oceny osiągnięcia przez doktorantów efektów kształcenia są określone w Regulaminie studiów doktoranckich, programach studiów oraz sylabusach, które są publicznie dostępne. W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci poinformowali, że system jest im znany, zasady bieżącej oceny są przestrzegane przez prowadzących zajęcia, ale jednocześnie zwrócili uwagę na kwestię weryfikacji sprawozdań doktorantów przez opiekunów naukowych/promotorów i dokonywane przez nich oceny. W opinii części doktorantów oceny te nie zawsze są rzetelne i nie zawsze odzwierciedlają realne postępy w pracy naukowej i przygotowaniu rozprawy doktorskiej. Doktoranci zgłosili swoje wątpliwości Kierownikowi studiów doktoranckich i została zainicjowana dyskusja na ten temat, która w najbliższym czasie ma skoncentrować się na kryteriach oceny i zasadach punktacji osiągnięć doktorantów.

Wizytowana Jednostka dysponuje ponadto zasadami oceniania słuchaczy studiów podyplomowych, zawartymi w Ramowym Regulaminie Studiów Podyplomowych, uchwalonym przez Senat UJ 23 maja 2012 r. Regulamin ten jest powszechnie dostępny m.in. także w Internecie w pliku PDF, który można łatwo wydrukować. Słuchacze studiów podyplomowych wizytowanej Jednostki wiedzą, że egzaminy i zaliczenia z modułów kształcenia objętych programem kształcenia kończą się wystawieniem oceny w skali od 2,0 do 5,0 (chyba że program przywiduje inaczej). Pozytywnie należy ocenić fakt, że szczegółowe zasady i kryteria przyznawania oceny, a także sam sposób obliczania oceny w przypadku modułu kształcenia, w skład którego wchodzi więcej niż jedna forma zajęć, oraz terminy zaliczeń lub egzaminów są podawane do wiadomości słuchaczy najpóźniej w dniu rozpoczęcia zajęć. Zespół Wizytujący PKA stwierdza, że na studiach podyplomowych prowadzonych na WZiKS UJ system ocen zarówno bieżących (m.in. referowanie projektów, prezentacje, kolokwia, aktywność w trakcie zajęć), jak i podsumowujących, w postaci różnych form egzaminów i wystawiania ocen, jest czytelny i przejrzysty. Nie budzi też kontrowersji między słuchaczami i kadrą nauczającą.

Zespół Wizytujący PKA po zapoznaniu się z przedłożoną dokumentacją, jej weryfikacją w trakcie wizytacji oraz spotkaniem ze słuchaczami studiów III stopnia uważa, że stosowany na WZiKS system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia jest wiarygodny i transparentny. Powyższy system jest powszechnie dostępny dla wszystkich zainteresowanych, co podkreślali sami słuchacze, gdyż został szczegółowo przedstawiony w Księdze jakości kształcenia WZiKS UJ w procedurze P04: Weryfikacja efektów kształcenia. Księga ta znajduje się na stronie internetowej wizytowanej Jednostki.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1). Dwa z modułów (kierunków) w ramach studiów doktoranckich prowadzone są przez zespoły o uprawnieniach habilitacyjnych (*nauki o zarządzaniu, nauki o sztuce*), spełniających merytoryczne oraz ilościowe (liczby pracowników) kryteria z tym związane. Trzeci kierunek (*bibliologia i informatologia*) posiada uprawnienia doktoryzacji stosunkowo niedawno (2007).

Oceniając relację między potrzebami szerokiej perspektywy metodologicznej dla studiów doktoranckich a stanem liczbowym kadry zatrudnionej na studiach trzeciego stopnia, podkreślić trzeba, że zapewnia się interdyscyplinarne podejście do problemów naukowych.

Kadra, z której niemal połowa to profesorowie nauk humanistycznych, przy niemal równomiernym udziale doktorów habilitowanych w organizacji studiów doktoranckich, świadczący o dbałości o ciągłość rozwoju jednostki organizacyjnej. WZiKS w wyniku kształcenia na studiach doktoranckich, zapewnia doktorantom uzyskanie efektów kształcenia właściwych dla obszaru badawczego, którego dotyczą oraz umożliwia uzyskanie stopnia naukowego doktora.

2). Dobór i liczba osób realizujących zajęcia dydaktyczne na studiach podyplomowych dla uzyskania zakładanych efektów kształcenia oraz zapewnienia właściwej jakości kształcenia są w pełni właściwe. Na podstawie zestawienia można stwierdzić, że zespoły prowadzące zajęcia na studiach podyplomowych mają różnorodną wielkość: od kilkusobowych do bardzo licznych, najczęściej kilkunastoosobowych. Wydział przejawia wysoką dbałość o udział specjalistów – praktyków. Prowadzi się dokumentację zgodną z podstawą prawną. Dla każdego studiów wyznaczono kierownika, sformułowano opis efektów, opracowano program zajęć, zabezpieczono specjalistów reprezentujących kompetentną kadrę spośród nauczycieli akademickich. Lista propozycji aktualnie realizowanych studiów podyplomowych jest bardzo bogata, co dowodzi wysokiej operatywności badanej jednostki organizacyjnej, szybkiej reakcji na potrzeby rynku. Liczba specjalistów praktyków uczestniczących w dydaktyce jest imponująca.

3). Formy oraz zakres współpracy Wydziału z rynkiem pracodawców zostały wdrożone na poziomie wyróżniającym. Między pracodawcami a jednostką organizacyjną (w przypadku studiów stacjonarnych, niestacjonarnymi pierwszego, drugiego stopnia oraz podyplomowych) utrzymywany jest kontakt w celu wspólnego opracowania pożądanych efektów kształcenia oraz organizacji praktyk zawodowych. Omówiony aspekt relacji między uczelnią a rynkiem pracodawców wyrasta ponad przeciętność. Nie dotyczy to jeszcze aż w takim stopniu studiów doktoranckich.

4). System ECTS wdrożono w pełni. Jest spójny, jednolicie stosowany, zsynchronizowany z efektami kształcenia, obowiązuje na studiach wszystkich typów, uwzględnia związek limitu zajęć kontaktowych z udziałem nauczyciela akademickiego z nakładem pracy własnej studenta. Potencjalnie system ten może też być stosowany w wymianie doktorantów, lecz jeszcze nie znajduje zrozumienia u doktorantów, którzy nie uczestniczą w całosemestralnej wymianie.

5). Wydział posiada dobrze opracowany, spójny, oraz stosowany w praktyce system oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Zasadniczo jego wiarygodność i przejrzystość nie budzi zastrzeżeń, choć należy pamiętać, że niektórzy z doktorantów zgłosili pewne uwagi. Pozytywnie należy ocenić powszechną łatwość w dostępie do niego przez doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.

4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę mające służyć realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

1). Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego posiada pierwszą kategorię jednostek naukowych i jest jednym z największych wydziałów Uniwersytetu Jagiellońskiego. W jego skład wchodzi 12 jednostek, w tym 7 instytutów, 3 samodzielne katedry, Biblioteka Wydziałowa oraz Pracownia Multimedialna i Komputerowa. W podstawowym miejscu pracy Wydział zatrudnia 250 nauczycieli akademickich, w tym 83 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych kształcących studentów na jedenastu kierunkach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz słuchaczy na studiach podyplomowych i kursach doskonalących. W poniższej tabeli zestawiono dane na temat zmian liczby nauczycieli akademickich WZiKS w latach 2007-2011.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych w:							
	Podstawowym miejscu pracy				Dodatkowym miejscu pracy			
	31.12.2007		31.12.2011		31.12.2007		31.12.2011	
	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS
Profesor	362	25	407	36	18	3	15	1
Doktor habilitowany	404	42	503	47	10	3	26	6
Doktor	1252	132	1283	145	21	4	37	0
Pozostali	342	26	355	22	17	0	21	0
Razem	2360	225	2528	250	66	10	99	7

Potencjał kadrowy WZiKS jest bardzo duży, co umożliwia np. proponowanie magistrantom i doktorantom bardzo szerokiego wyboru potencjalnych opiekunów naukowych. Wykładowcy reprezentują:

- 1) obszar nauk humanistycznych (21 prof., 20 dr hab., 2 dr), w takich dziedzinach nauk humanistycznych jak bibliologia, filozofia, językoznawstwo, literaturoznawstwo, nauki o sztuce, nauki o zarządzaniu, nauki o polityce, pedagogika, psychologia, socjologia;
- 2) obszar nauk społecznych (5 prof., 3 dr hab.) w takich dziedzinach nauk ekonomicznych jak: nauki o zarządzaniu, ekonomia;
- 3) obszar nauk technicznych (2 dr hab.) w takich dziedzinach nauk technicznych jak: architektura i urbanistyka.

Rozwój kadry akademickiej Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej ilustrują dane zawarte w poniższym zestawieniu.

Rok	Liczba:														
	dziedzin i dyscyplin nauki, których dotyczą uprawnienia do nadawania stopni naukowych		nadanych <u>w Uczelni</u> stopni naukowych								uzyskanych przez pracowników Jednostki				
			Doktora		Doktora habilitowanego		tytułów naukowych profesora na wniosek		stopni i tytułów naukowych - <u>w Uczelni</u> – <u>poza Jednostką</u>			stopni i tytułów naukowych <u>poza Uczelnią</u>			
w <u>Uczelni</u>	w <u>Jednostce</u>	w U.	w J.	w U	w J.	U.	J.	Dr	Dr hab.	Prof.	Dr	Dr hab.	Prof.		

	Doktora		Doktora hab.		Doktora		Doktora hab.																						
	Dz.	Dys.	Dz.	Dys.	Dz.	Dys.	Dz.	Dys.		Razem:	Dziedzina: nauki ekonomiczne	Dyscyplina: nauki o zarządzaniu	Dziedzina: nauki humanistyczne	Dyscyplina: nauki o zarządzaniu	Dyscyplina: nauki o sztuce	Dyscyplina: bibliologia i informatologia		Dziedzina: nauki humanistyczne	Dyscyplina: nauki o zarządzaniu	Dyscyplina: nauki o sztuce									
2008	17	35	15	27	2	4	1	2	83	24	5	5	19	11	8	0	48	5	1	4	16	0	3	1	0	2	4	0	
2009	17	35	15	27	2	4	1	2	101	10	4	4	6	3	3	0	58	1	0	1	30	1	1	1	2	1	5	1	
2010	18	35	15	27	2	4	1	2	94	5	0	0	5	3	2	0	39	2	0	2	16	0	0	0	0	1	1	0	
2011	18	35	15	28	2	4	1	2	77	13	5	5	8	4	4	0	55	2	0	2	27	1	3	1	1	0	1	1	
2012	18	39	16	32	2	4	1	2	49	15	5	5	10	4	6	0	49	2	1	1	19	1	0	2	0	1	1	1	
Razem									404	67	19	19	48	25	23	0	249	12	2	10	108	3	7	5	3	5	12	3	

Kadra naukowo dydaktyczna reprezentuje szerokie spektrum specjalistów i reprezentantów różnych dyscyplin wiedzy. Na jej bazie możliwe jest kształcenie na wielu wąskich specjalnościach, zarówno na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych jak i podyplomowych. Wysokość pensum dydaktycznego profesorów jest odpowiednia – wynosi ono 180 godzin i dodatkowo jest obniżane w przypadku pełnienia niektórych funkcji.

Protokoły z posiedzeń komisji ds. awansów i konkursów profesorskich są prowadzone i ewidencjonowane prawidłowo. Dokumentacja jest pełna. Konkursy są transparentne, przy czym na niektóre stanowiska np. adiunktów zgłasza się po kilku kandydatów. Komisja konkursowa liczy 5-8 osób i składa się z samodzielnych pracowników naukowych. Bywały przypadki, że konkursy pozostawały nierozstrzygnięte np. z powodu braku odpowiedniego dorobku naukowego i kwalifikacji osób aplikujących na dane stanowisko.

Rozwój kadrowy Wydziału determinowany jest dwoma głównymi czynnikami. Z jednej strony są to potrzeby dydaktyczne poszczególnych kierunków, poziomów i profili studiów, a drugiej strony są to możliwości etatowe Wydziału i Uczelni. W ostatnich latach zanotowano niewielkie zmiany poziomu zatrudnienia w związku z uruchamianiem nowych kierunków i specjalności oraz wyodrębnianiem nowych jednostek organizacyjnych (Instytut Kultury). Bardziej korzystna jest natomiast dynamika uzyskiwania przez pracowników Wydziału kolejnych stopni i tytułów naukowych.

Polityka kadrowa Wydziału uwzględniania trendy demograficzne posiadające istotny wpływ na szkolnictwo wyższe oraz kluczowe założenia strategii rozwoju Wydziału w najbliższych latach. Polityka kadrowa Wydziału jest wewnętrznie spójna i bazuje na czterech nadrzędnych zasadach:

- 1) oparciu działalności dydaktycznej na własnej kadrze. Kryteriami decydującymi o zatrudnianiu kandydatów w drodze konkursów są: wyróżniająca się rozprawa doktorska lub habilitacyjna, posiadanie potwierdzonego publikacjami dorobku naukowego w dyscyplinie kierunkowej lub w dyscyplinach pokrewnych, posiadanie przygotowania do pracy dydaktycznej oraz doświadczenia w tym zakresie, pozytywna opinia opiekuna naukowego (w przypadku doktorów). Pod uwagę bierze się także zdolność do pracy w zespołach i

potencjalną mobilność kandydata (wymiana międzynarodowa, praca w projektach międzyrodzinkowych i inne);

2) motywowaniu do wydajnej pracy zespołowej. Wewnętrzna integracja polega na budowaniu identyfikacji pracownika z Wydziałem oraz na stwarzaniu warunków do realizacji zainteresowań badawczych i dydaktycznych a w konsekwencji do szybkiego awansu zawodowego. Istotnym celem polityki kadrowej WZiKS jest podnoszenie kwalifikacji naukowych własnej kadry poprzez realizację projektów badawczych;

3) zatrudnianiu młodych pracowników naukowych na czas określony. Osoby przyjmowane do pracy na stanowiska asystenta i adiunkta zatrudniane są na okres 2-4 letni w celu weryfikacji ich przydatności do wykonywania powierzonych zadań naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych. Hospitacje zajęć dydaktycznych, częste okresowe oceny nauczycieli akademickich i nadzór bezpośredniego przełożonego umożliwiają adekwatną do realiów reakcję, począwszy od pomocy w rozwoju naukowo-dydaktycznym, poprzez upomnienie pracownika, aż po nieprzedłużenia z nim umowy o pracę, bądź nawet w skrajnych sytuacjach jej rozwiązanie w trybie dyscyplinarnym;

4) elastycznym dostosowywaniu wielkości i struktury kadry do zadań badawczych i dydaktycznych. Działania takie polegają na zatrudnianiu potrzebnych współpracowników na podstawie umów cywilno-prawnych. W tej grupie znajdują się zarówno profesorowie wizytujący (zza granicy i z kraju), jak i praktycy, posiadający status ekspertów w swoich zawodach, których wiedza, umiejętności i doświadczenie zawodowe istotnie wzbogacają proces kształcenia.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich realizujących proces dydaktyczny na ocenianym Wydziale w relacji do liczby studentów WZiKS jest właściwy i umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego kształci na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I, II, i III stopnia łącznie 7673 studentów oraz 338 słuchaczy studiów podyplomowych (co stanowi 15,8% wszystkich studiujących w UJ). Szczegółowe dane na temat liczby studentów, uczestników studiów doktoranckich oraz słuchaczy studiów podyplomowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Forma kształcenia	Liczba studentów				Liczba uczestników studiów doktoranckich				Liczba słuchaczy studiów podyplomowych			
	2007		2012*		2007		2012*		2007		2012*	
	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS	UJ	WZiKS
Studia stacjonarne	28.662	2.615	34.790	4.632	2.158	67	2.577	134	2.091	713	1.974	338
Studia niestacjonarne	15.552	2.155	10.837	2.887	0	0	415	20				
RAZEM	44.214	4.770	45.627	7.519	2.158	67	2.992	154	2.091	713	1.974	338

*) dla roku 2012 stan na dzień 29 listopada 2012

Podsumowując, liczba i kwalifikacje pracowników naukowo-dydaktycznych, zarówno tworzących minima kadrowe poszczególnych kierunków studiów, jak i pozostałych nauczycieli akademickich Wydziału umożliwiają realizację zakładanych efektów kształcenia.

Rozwój studiów doktoranckich zapewnia zaplecze kadrowe dla Wydziału. Wśród nielicznej grupy doktorantów obecnych na spotkaniu były osoby zatrudnione już obecnie na Wydziale na etat (3 osoby) lub umowę zlecenie. Ponadto doktoranci realizując w ramach studiów zajęcia dydaktyczne stanowią istotny element kadry nauczającej Wydziału. Zajęcia

doktorantom przydzielane są w Instytutach, w których realizują prace doktorskie, a tym samym są one zgodne z obszarem ich zainteresowań naukowych. Doktoranci uczestniczą w weryfikacji jakości pracy nauczycieli akademickich, ale także sami podlegają ocenie w procesie ankietyzacji studentów. Doktoranci doskonalą swoje umiejętności dydaktyczne biorąc udział w kursie ogólnouniwersyteckim Ars Docendi (organizowanym przez Dział Nauczania UJ oraz Studium Pedagogiczne UJ), a także innych warsztatach organizowanych w Uczelni (np. nabywanie dodatkowych kompetencji dydaktycznych w zakresie pracy z niepełnosprawnymi studentami, poprzez udział w certyfikowanym szkoleniu organizowanym przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UJ (w ramach unijnego projektu WIKING)).

W dalszej części raportu z oceny instytucjonalnej WZiKS zaprezentowano wyniki dyskusji ekspertów PKA z pracownikami naukowo-dydaktycznymi i administracyjnymi. Podczas spotkania z kadrą naukowo-dydaktyczną wizytowanego Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej obecnych było 54 nauczycieli akademickich. Przeprowadzona dyskusja była bardzo ciekawa i Zespół Oceniający PKA postrzega to spotkanie jako bardzo owocne. Poniżej przytoczono ważniejsze opinie i komentarze zaprezentowane przez nauczycieli akademickich podczas ożywionej dyskusji:

1) Wydział istnieje od 15 lat, jest mocno sprofilowany na psychologię i zarządzanie kulturą. Jest unikatowy, ponieważ posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora oraz doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu. Jest wydziałem interdyscyplinarnym (socjologia, psychologia, zarządzanie). Kształci na specjalnościach z różnych dziedzin i uruchamia również studia międzywydziałowe (np. z zakresu matematyki i ekonomii). Siłą kształcenia na kierunku zarządzanie jest interdyscyplinarność

2) Problematyka jakości kształcenia jest szczególnie bliska pracownikom Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej, już choćby z tego powodu, że niedawno organizowali ogólnouniwersytecką konferencję pt. „Tydzień jakości kształcenia”. Na wydziale aż 3 profesorów zajmuje się zawodowo jakością zarządzania – w tym w szkolnictwie wyższym. Z tego zakresu realizowane są również doktoraty i seminaria międzynarodowe, wydano obszerne książki, za które podziękowanie złożyła Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

3) O tym, że zakładane efekty kształcenia są realizowane będzie można łatwo przekonać się porównując kompetencje i umiejętności studenta po I, II i III roku studiów. Różnice będą ewidentne i odzwierciedlają tzw. wartość dodaną w procesie kształcenia. Pracownicy naukowo-dydaktyczni mają dużą satysfakcję z wysokiej jakości kształcenia na Wydziale. Dzięki temu Uczelnia nie ma problemu z rekrutacją, wręcz odwrotnie np. na neofilologię na wydział historyczny trafia elita, która często uzupełnia swoją wiedzę z zakresu zarządzania. Również „zarządzanie i kultura medialna” to świetna nazwa atrakcyjnej specjalności, na którą było 15 chętnych na jedno miejsce. Jednakże tego typu specjalności rodzą nowe wyzwania, gdyż kadra musi na bieżąco nadążać za zmianami, czego wyrazem są doktoraty i habilitacje z tego zakresu. W przeszłości realizowane były badania na temat tego skąd kandydaci na studia czerpią wiedzę o Uczelni i kierunku studiów. Rzeczywistym kryterium weryfikacji planowanych efektów kształcenia jest rynek pracy, to znaczy to czy międzynarodowe korporacje zabiegają o absolwentów naszego Wydziału. I to jest ważniejsze niż jakikolwiek egzamin końcowy, bo przecież na każdym egzaminie kryteria można ustawić w taki sposób, że ponad połowa zdających go nie zda, co jeszcze nie przesądza o jakości kształcenia.

4) Weryfikacja efektów kształcenia polega często na tym, że pierwszy egzamin realizowany jest w formie testu i 60% poprawnych odpowiedzi wystarcza na ocenę pozytywną, drugi

egzamin, czyli poprawkowy często bywa ustny. Szczegółowe rozwiązania w tym zakresie dla każdego przedmiotu zamieszczone są w sylabusach. Uchwałę o ujednoliceniu wymogów np. w zakresie wspomnianych 60% odpowiedzi na ocenę dostateczną może podjąć Rada Instytutu. W 2013 r. zamierzamy kompleksowo monitorować system kształcenia, czyli obserwować, jakie efekty kształcenia zostały osiągnięte przez studentów po ukończeniu semestru. Szczególnie chodzi o to, aby obiektywizować oceny z zaliczeń i egzaminu, gdy przedmiot prowadzony jest przez wielu prowadzących. Niezbędna jest transparentność, porównywalność i obiektywizm oceniania. Ocena prac dyplomowych będzie stanowiła podstawę oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Cały system musi być sprawiedliwy i przejrzysty. W tym kierunku zmierzają zapisy księgi jakości i obowiązujące dobre praktyki. Promotorzy i recenzenci powinni muszą pamiętać, aby nie zawyżać ocen, co niestety się zdarza. W przeszłości dokonywaliśmy losowej, krzyżowej oceny wybranych prac dyplomowych i być może warto do tego wrócić np. dla kilku prac każdego promotora.

5) Grupy seminaryjne liczą z reguły 8-12 osób i jest to wielkość optymalna. W przypadku studiów doktoranckich na jednego promotora przypada maksymalnie łącznie 10 osób. Tematy prac magisterskich są zatwierdzane podczas posiedzeń Rady Instytutu i dbamy o to aby były zgodne z kanonem kierunku studiów zarządzanie. Systemu antyplagiatowego nie stosujemy, ale zobligują nas do tego nowe przepisy ustawowe.

6) Na Wydziale, na którym studiuje ponad 7 tys. studentów muszą być wypracowane i wdrożone procedury i mechanizmy zapewniające osiągnięcie zakładanej jakości kształcenia, gdyż ich brak grozi inercją i bylejakością. Nasza księga jakości z października 2012 r. jest stale udoskonalana np. prowadzony jest rejestr postulowanych zmian spośród których kilka już przyjęto. System jest zatem elastyczny. Księga została zamieszczona na stronie wydziału. Użytkownik po zalogowaniu ma także dostęp do różnego rodzaju dokumentów, protokołów, załączników, wewnętrznych procedur.

7) Władze dziekańskie będą po zakończeniu roku akademickiego, począwszy od 2013 r. oceniały jakość kształcenia realizowaną poszczególnych kierunkach. Powołano kierowników kierunków, którzy w ostatnim kwartale będą sporządzali raport o osiągniętych efektach kształcenia. Wyniki tych analiz będą skutkowały podziałem rezerwy dziekańskiej stanowiącej około 25% puli środków na działalność statutową. W ten sposób oceniana będzie kadra naukowo – dydaktyczna poszczególnych instytutów. Zespół do spraw ZJK liczy 25 osób i spotyka się co najmniej raz w miesiącu. W swoich pracach wykorzystuje benchmarkingowe wzorce. Efekty kształcenia weryfikowane są pod kątem oczekiwań rynku pracy. Ważną częścią tego procesu jest badanie losów absolwentów, choć ochrona danych osobowych utrudnia to zadanie.

8) Na przestrzeni ostatnich lat zmieniają się sposoby prowadzenia zajęć. Grupy są mniejsze, zajęcia są prowadzone projektowo, wykorzystuje się warsztaty psychologiczne, studenci przygotowują prezentacje i umiejętnie merytorycznie dyskutują na określone tematy. Studenci są ambitni i asertywni, stawiają wnikliwe pytania. Łatwo ich zainspirować i motywować do nauki. Od niedawna aktywnie współpracujemy z Amerykańską Izbą Handlową, która zatrudnia naszych absolwentów, ze względu na ich wysokie kompetencje analityczne i społeczne. Mamy również projekt ze studentami 7 uniwersytetów z UE, w ramach którego nasi studenci zarządzania i informatyki współpracują z innymi zagranicznymi studentami.

9) Wydział odczuwa skutki niżu demograficznego, ale logo UJ i renoma kadry profesorskiej przyciąga młodych ludzi. Zmiany w sposobie rekrutacji studentów i generalny trend

demograficzny sprawiły, że mamy dwie grupy studentów: jedni są bardzo ambitni, a innych interesuje dyplom ukończenia studiów i mamy wątpliwość, do których z tych grup dostosowywać efekty kształcenia. Poziom matematyki w szkołach średnich w dniu dzisiejszym w porównaniu do sytuacji sprzed 10 lat katastrofalnie się obniżył, co sprawia spore trudności w wykładaniu takich przedmiotów jak statystyka opisowa, ekonometria, matematyka w ekonomii.

10) Procedura zatrudniania młodych pracowników naukowych jest prawidłowa. Z reguły zatrudniani są na jeden rok, a potem po otwarciu przewodu na kolejne trzy lata. Młodzi pracownicy naukowcy mają możliwość dostępu do wielu źródeł finansowania, unijnych grantów, programów, projektów, środków z NCN. Jeżeli są przedsiębiorczy i kreatywni, z pewnością znajdą sposób na finansowanie swoich badań naukowych. Problem tkwi gdzie indziej. Jest nim kwestia konwergencji płac pomiędzy stanowiskami profesorów i wynagrodzeniem doktorantów. W tym drugim przypadku bardzo niskie kwoty uposażeń sprawiają, że studiami doktoranckimi zainteresowane są osoby niemające innego pomysłu na życie lub autentyczni fanatycy własnego rozwoju naukowego. Zapowiadane podwyżki wynagrodzeń nauczycieli akademickich powinny być skierowane do asystentów i doktorantów. Młodzi ludzie wkraczający do nauki mają na starcie bardzo słabe warunki płacowe.

11) Każdy wniosek o zatrudnienie pracownika wymaga zgody pracodawcy, czyli rektora. W sytuacji, gdy jest on konieczny do zapewnienia minimum kadrowego adekwatnego dla zakładanych efektów kształcenia dla danego kierunku, wniosek ten jest z pewnością akceptowany. Oceny wykładowców z ankiet są bardzo ważne. Były przypadki zwalniania wykładowców np. z technik multimedialnych w sytuacji, gdy oceny prowadzącego zajęcia były bardzo słabe. Do badania opinii studentów na temat poziomu merytorycznego zajęć dydaktycznych wykorzystywane są ankiety komputerowe, a sytuacji, gdy ich zwrotność jest niezadawalająca stosuje się tradycyjną ankietę bezpośrednią.

12) Doktoranci z zagranicy mają często negatywne konotacje związane z Polską i nie chcą częściej odwiedzać naszego kraju. Z kolei nasi doktoranci są bardzo ambitni, z reguły współpracują zawodowo z biznesem i nie chcą wyjeżdżać na dłużej obawiając się utraty zajmowanych stanowisk. Dopiero dotacja podmiotowa ze funduszy na działalność statutową stworzyła szanse na wyjazdy zagraniczne doktorantów. Władze poszczególnych instytutów i Wydziału dbają o poziom merytoryczny zajęć realizowanych przez doktorantów w wymiarze 60-90 godzin rocznie. Ich zajęcia są systematycznie hospitowane a następnie szczegółowo komentowane. Doktoranci składają w formie samooceny roczne sprawozdanie ze stopnia zaawansowania rozprawy doktorskiej. Opinię na ten temat sporządza również opiekun naukowy. Niestety często te dokumenty bywają rozbieżne w ocenach. Procedura wnioskowania o wyróżnienie najlepszych prac doktorskich jest złożona i dotyczy niewielkiego odsetka tych prac. Pozytywne wnioski muszą złożyć promotor, recenzenci i Rada Wydziału.

13) Pracownicy naukowo-dydaktyczni WZiKS realizują kilka ogólnopolskich projektów badawczych i kilka mniejszych indywidualnych finansowanych z NCN. Wnioskowanie jest procedurą bardzo skomplikowaną, w związku z tym zamierzamy stworzyć stanowisko pracy w dziekanacie, na którym należy zatrudnić fachowca wspierającego wnioskodawców w tworzeniu wniosków o granty. Staramy się także realizować program profesur gościnnych, w ubiegłym roku akademickim mieliśmy kilku znamienitych gości. Stworzyliśmy dla nich możliwość prowadzenia zajęć z zakresu problematyki, w której są cenionymi ekspertami.

14) Staramy się na Wydziale aktualizować stronę internetową, choć zdarzają się sytuacje, że zamieszczone tam informacje są nieaktualne. Jednostki mają swoje strony i dopiero od roku podejmowane są prace nad tworzeniem ogólnouczelnianego portalu. Najlepsze strony internetowe posiadają jednostki zajmujące się technikami medialnymi. Formalnie problematyką tą zajmuje się wydziałowy pełnomocnik ds. stron internetowych. Prowadzimy prace w celu pełnego wdrożenia systemu USOS, aby każdorazowo nie trzeba było aktualizować danej informacji na stronie uniwersyteckiej, wydziałowej, czy instytutowej. Do systemu USOS mogą logować się studenci, doktoranci i słuchacze studiów podyplomowych i mają wówczas dostęp do wielu informacji oraz linków przekierowujących, ale bez dokumentów w wersji pdf. Mamy pewien problem z transferem danych pomiędzy różnymi systemami komputerowymi np. SAP, system elektronicznej rejestracji kandydatów oraz platforma e-learnigowa. Na szczęście Uniwersytet jest beneficjentem konkursu na projekt o podniesienie jakości zarządzania uczelnią wyższą i jednym z rezultatów tego projektu będzie integracja wspomnianych systemów z pakietem USOS. Podobna sytuacja dotyczy zresztą problemu multiplikowania danych odrębnie do raportu samooceny dla PKA, odrębnie do raportu o szkolnictwie wyższym i mamy nadzieję, że system POLON rozwiąże ten problem. Inną niedogodnością jest brak dobrego programu komputerowego, który umożliwiłby lepsze wykorzystanie zasobów pomieszczeń dydaktycznych.

15) System komputerowy powinien być bardziej przystosowany do monitorowania osiągniętych efektów kształcenia, np. w zakresie ewidencjonowania udziału studentów w konferencjach naukowych, publikowaniu artykułów i referatów konferencyjnych itp. Na dzień dzisiejszy są to informacje rozproszone w różnych jednostkach organizacyjnych.

16) Nowy kampus uniwersytecki to zarówno powód do dumy i zachwytu, jak i do zmartwień. UJ jest w dość trudnej sytuacji finansowej z powodu wysokich kosztów utrzymania tej nowoczesnej infrastruktury. Władze Uczelni podejmują w tych sprawach racjonalne decyzje o charakterze oszczędnościowym.

17) Sporządzanie raportu samooceny zmusza do samorefleksji i diagnozy zjawisk i procesów dokonujących się na Wydziale. Dopiero, bowiem na poziomie Wydziału można oceniać rzeczywistą emanację wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Oczywiście można przyjąć pewne ogólnoakademickie wzorce i docelowe rozwiązania, ale tak naprawdę walka o jakość kształcenia studentów wygrywana jest lub przegrywana na dole. Przy konstruowaniu systemu efektów kształcenia i ich weryfikacji mamy wymóg odnoszenia się do wzorców międzynarodowych. Na egzaminach i obronach prac konsekwentnie zwracamy uwagę na etykę postępowania studentów, ich uczciwość, bo wielu z nich będzie w przyszłości pracować w zawodach zaufania publicznego.

Podczas spotkania Zespołu Wizytującego PKA z kadrą administracyjną Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie obecne były 42 osoby. Niemal godzinne spotkanie przebiegało w dobrej i konstruktywnej atmosferze. Pracownicy obsługi administracyjnej ocenili warunki pracy jako bardzo dobre. Stwierdzono, że wiele zmieniło się na lepsze odkąd Wydział został przeniesiony do nowego budynku (początek roku 2009). Teraz w nowym budynku pracuje cały 300 osobowy zespół pracowniczy a poprzednio personel był porozrzucany w różnych miejscach, co niewątpliwie nie ułatwiało współpracy i integracji.

Kadra administracyjna jest w pełni otwarta na wszelką współpracę z Panem Dziekanem i kierownictwem instytutów. Pracy jest bardzo dużo ze względu na szeroki zakres

obowiązków i często zmieniające się nadrzędne, ministerialne przepisy nakazujące sporządzanie różnego rodzaju zestawień i sprawozdań. Szczególnie dotyczy to końca każdego roku kalendarzowego i akademickiego. W praktyce część pań sekretarek i pań z dziekanatów musi niekiedy zostawać w pracy po godzinach, mimo, że pracę znacznie usprawnia system komputerowy USOS. Ułatwił on pracę sekretariatów zapewniając dostęp do informacji, umożliwił np. internetowe zapisy na wykłady i seminaria. Na stronie internetowej dostępne są gotowe wzory podań i formularze różnych wniosków, co znacznie usprawnia prace administracyjne dziekanatu i sekretariatów. Od 1 października 2012 wprowadzono elektroniczne indeksy, co także ułatwiło ewidencję ocen z zaliczeń i egzaminów uzyskiwanych przez studentów. Co prawda niekiedy studenci bywają roszczeniowi, ale większość takich osób odpada po I semestrze lub I roku studiów.

Pracownicy administracyjno-biurowi mają duże doświadczenie w obsłudze systemu USOS, gdyż w przeszłości uczestniczyli w szkoleniach na temat jego funkcjonowania. Pewnym minusem nowych rozwiązań jest dość duża zawodność sprzętu komputerowego. Ich zamysłem było to aby zastosować możliwie wiele usprawnień w obsłudze studentów i aby te rozwiązania były dla nich zrozumiałe. Na Wydziale została opracowana księga jakości, która łączy te wszystkie kwestie formalne i procedury. Podczas jej powstawania były przeprowadzone konsultacje z pracownikami administracyjnymi.

Procedury udzielania urlopów pracownikom są przejrzyste i żadne praktyki dyskryminacyjne nie mają w tym względzie miejsca. Plany urlopowe tworzone są w marcu i pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi nie wnoszą w tym względzie jakichkolwiek zastrzeżeń.

Podobnie świadczenia socjalne (dofinansowanie biletów do teatru, na basen itp.) są udzielane na ogólnie obowiązujących zasadach. W Uczelni obowiązuje premiowy system wynagrodzeń, co oznacza, że dyrektorzy instytutów posiadają kompetencje nagradzania najlepszych pracowników administracyjnych. Obsługa studentów studiów niestacjonarnych oznacza dzień wolny dla pracownika w ciągu tygodnia. Kadra pracowników naukowo-technicznych nie miała również zastrzeżeń do szkoleń z zakresu bhp, które odbywają się w sposób regularny i dotyczą głównie nowo zatrudnianych pracowników.

Reasumując, struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym Wydziale jest prawidłowa. Nauczyciele akademicy spełniają warunek posiadania odpowiednich kwalifikacji naukowych i dorobku naukowego oraz realizują przewidziane przepisami prawa minimalne pensum dydaktyczne, które w przypadku osób posiadających tytuł profesora lub stopień doktora habilitowanego przekracza 30 godzin zajęć dydaktycznych, a dla nauczycieli ze stopniem naukowym doktora przekracza 60 godzin zajęć w ciągu roku akademickiego. Znaczna część kadry, na przykład Instytutu Kultury ma bogate doświadczenie praktyczne np. w zarządzaniu teatrami, wydawnictwami, fundacjami a niektórzy pracownicy prowadzą samodzielną działalność gospodarczą. Te doświadczenia zawodowe przekładają się na pragmatyzm kształcenia i lepsze wprowadzanie studentów w realia przyszłej pracy zawodowej.

2). Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego dysponuje od lutego 2009 r. nowym budynkiem zlokalizowanym w Kampusie 600-lecia Odnowienia UJ. Jest to trzypiętrowy obiekt budynek, o powierzchni użytkowej ok. 23700 m², w którym równocześnie mogą odbywać się zajęcia z imponującą liczbą 2200 studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych.

Kampus, położony na terenach powojkowych, obejmuje m.in. obszar Specjalnej Strefy Ekonomicznej „Krakowski Park Technologiczny”. Okolice Kampusu należą do

najszybciej rozwijających się terenów w Krakowie. Powstają tu nowe zespoły zabudowy, z natury będące zapleczem mieszkaniowym studentów i pracowników UJ. Koncepcja budynku Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej została wyłoniona w konkursie zorganizowanym przez uczelnię i Stowarzyszenie Architektów Polskich. Zrealizowany projekt architektoniczny jest dziełem Agencji Projektowej Architektury s.c. EKSPO, której głównym projektantem jest arch. Krzysztof Kiendra.

W sensie przestrzennym obiekt składa się z trzech charakterystycznych części. Pierwsza, to poprzedzony dziedzińcem segment budynku obejmujący reprezentacyjny, wielokondygnacyjny hol wejściowy i rekreacyjny, obudowany największymi salami wykładowymi. Segment kolejny to charakterystyczna bryła biblioteki w kształcie rotundy. W trzecim, podłużnym segmencie mieszczą się pomieszczenia dydaktyczne oraz pokoje pracowników. Budynek wyposażony w parkingi o pow. ok. 2900 m² dla 222 samochodów osobowych (w tym również dla osób niepełnosprawnych). Kampus otaczają atrakcyjne tereny zielone (ok. 9 500 m²), stanowiące naturalne ekrany akustyczne, chroniące przed hałasem ruchu drogowego.

W budynku znajdują się sale wykładowe, seminaryjne i ćwiczeniowe (w sumie: 87 pomieszczeń). W największych – na 240 i 285 osób znajduje się mobilny system do tłumaczeń symultanicznych umożliwiający prowadzenie konferencji w trzech językach jednocześnie. Poza tym wykłady odbywają się w 14 dużych i średnich salach (60-120 osobowych), pozostałe zajęcia – w 15, 20 i 30 osobowych salach seminaryjnych. Do dyspozycji studentów oddano 12 laboratoriów komputerowych a także 12 sal do nauki języków obcych, wyposażonych w system do nauki języków Mentor.

W budynku znajduje się również biblioteka, czytelnia, studio telewizyjne oraz specjalistyczne laboratoria, w których zainstalowano profesjonalną aparaturę badawczą. W pomieszczeniach dydaktycznych zainstalowano niezbędny sprzęt audiowizualny, który istotnie podnosi percepcję odbioru treści przekazywanych przez wykładowców i generalnie uatrakcyjnia sposób przekazywania wiedzy. Na wspomniany sprzęt składa się między innymi 56 projektorów multimedialnych, 17 nagrywarek DVD, 32 mikrofony bezprzewodowe, 53 odtwarzacze VHS+DVD, 56 tabletów graficznych, 27 tablic interaktywnych. Na potrzeby dydaktyki przeznaczono 370 komputerów, z czego 70 w Bibliotece Wydziałowej, 60 w salach wykładowych oraz 240 w salach komputerowych. Dostępny jest również sprzęt do prowadzenia telekonferencji.

Specyficznym elementem programu funkcjonalnego jest studio telewizyjne z przyległymi pomieszczeniami (kinooperatorka, montażownia, reżyserka). Celom naukowym i dydaktycznym służą też laboratoria specjalistyczne, w których zainstalowano unikalną aparaturę badawczą, m.in. do badania mózgu pracownia (pracownia EEG) oraz pracownia testów oraz pracownia sieciowa. Nie ulega wątpliwości, że tak nowoczesny budynek znacząco podnosi jakość studiowania i umożliwia realizację coraz bardziej ambitnych celów kształcenia.

W obiekcie znajdują się także gabinety ok. 450 pracowników naukowych, w sąsiedztwie których zlokalizowano salki konferencyjne i seminaryjne.

Pomieszczenia towarzyszące obejmują niewielki barek, punkt handlowy oraz punkt usług kserograficznych. W podziemiu budynku (ok. 2200 m²) zlokalizowano: hol, szatnie, sanitariaty ogólne, centrale wentylatorowe, pomieszczenia techniczne i teletechniczne oraz przyłącza. Na parterze (ok. 7 000 m²) mieszczą się: hole wejściowy i rekreacyjne, portiernia, pomieszczenia ochrony, sale dydaktyczne, sale audytoryjne, biblioteka, administracja budynku, pracownie komputerowe, zespół studia TV, bufet, pokoje gościnne, stacja trafo, pomieszczenia pomocnicze i techniczne. Na piętrze 1. (ok. 5 100 m²) znajdują się: hole rekreacyjne, sale i pracownie dydaktyczne, pomieszczenia pracowników naukowych, władz instytutów, sanitariaty, pomieszczenia pomocnicze i techniczne oraz antresola biblioteki.

Piętro 2. (ok. 4 600 m²) oraz 3. (ok. 4700 m²) mieszczą: hole rekreacyjne, sale i pracownie dydaktyczne, pokoje pracowników naukowych, władz instytutów, sanitariaty oraz pomieszczenia pomocnicze i techniczne.

Budynek jest przystosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych (brak barier architektonicznych dla osób poruszających się na wózkach, informacja dźwiękowa w windzie, odpowiednio przystosowane sanitariaty). Uwzględniono też specyficzne potrzeby studentów, przyjeżdżających na zajęcia z małymi dziećmi. Utworzono dla nich pokój matki z dzieckiem, wyposażony w podgrzewacz, przewijak, lodówkę i duży narożnik, a także łazienkę. To ostatnie pomieszczenie jest oryginalnym i bardzo rzadko spotykanym w innych uczelniach ułatwieniem dla matek karmiących, w którym młode mamy studiujące na UJ mogą w komfortowych warunkach zająć się swoimi dziećmi.

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego dysponuje najnowocześniejszą biblioteką i czytelnią w Krakowie. Zgromadzony w niej księgozbiór liczy ponad 100 tys. woluminów. Czytelnia prenumeruje 119 czasopism polskich oraz 20 zagranicznych. Studenci, słuchacze studiów podyplomowych i doktoranci mają do dyspozycji 300 miejsc w czytelni czynnej w godz. 9.00-19.00 oraz w niedziele w godz. 9.00-15.00. Przeciętna liczba czytelników sięga 500 osób dziennie, choć niekiedy licznik elektroniczny rejestruje ponad 800 wizyt. Potrzeby biblioteki są na bieżąco zgłaszane i uzupełniane. Dysponentami środków finansowych są dyrektorzy instytutów oraz Dziekan Wydziału, który także dysponuje pewną pulą pieniędzy na wzbogacanie księgozbioru. Rocznie biblioteka Wydziałowa zakupuje ok. 3 tys. książek a ok. 1 tys. pozyskuje w formie darowizn.

Układ bogatego księgozbioru jest logiczny i przejrzysty. Wnętrze czytelni jest przestronne, zastosowano awangardową architekturę i skandynawskie rozwiązania w konstrukcji obiektu. Meble biblioteczne i wykładziny dają wrażenie miłej, przyjemnej atmosfery. Komfortowe warunki do pracy zapewnia klimatyzacja, monitoring, winda. W czytelni znajduje się 70 komputerów z dostępem do Internetu. Ze zbiorów bibliotecznych korzysta wielu studentów zagranicznych przebywających w Uczelni w ramach programu Erasmus, a także doktoranci i inne osoby. Pewnym ułatwieniem dla czytelników jest to, że mają oni wgląd do historii wypożyczeń, co znacznie ułatwia ponowne dotarcie do poprzednio wykorzystywanych źródeł. Biblioteka Wydziałowa posiada certyfikat jakości na zgodność z wymaganiami normy ISO 9001:2008.

Dzięki rozwiązaniom technicznym budynku z biblioteki mogą korzystać osoby niepełnosprawne. W czytelni znajduje się stanowisko dla osób niewidomych i niedowidzących (kabina tyflologiczna), które pochłonęło nakłady w wysokości ok. 60 tys. zł. Budynek posiada również odpowiedni system przeciwpożarowy. Cały budynek jest super nowoczesny. Jego architekci z pewnością mieli na względzie oczekiwania osób niepełnosprawnych. Nie ma w nim progów, wysoko osadzonych klamek. Pomyślano w nim natomiast o specjalnych barierkach i toaletach. Warto również zaznaczyć, że w UJ funkcjonuje Biuro Osób Niepełnosprawnych.

Niewątpliwie tak nowoczesna i dobrze zorganizowana infrastruktura biblioteczna powstała w wyniku bardzo dużego nakładu pracy i środków finansowych. Jednym ze źródeł był uzyskany przed dwoma laty grant unijny, dzięki któremu udało się zainstalować nowoczesne wrzutnie książek i bramki detekcyjne.

Czytelnia wyposażona jest ponadto w 7 skanerów umożliwiających digitalizację tekstu drukowanego oraz w dwie samoobsługowe kserokopiarki. Nowoczesny system wypożyczeń działa na zasadzie podobnej do systemu RFID (system kontroli wypożyczeń VIRTUA/VTLS). W czytelni nie są gromadzone prace licencjackie, ani magisterskie. Są one archiwizowane wyłącznie w wersji elektronicznej, a ich alfabetyczne wykazy znajdują się w systemie USOS.

W bibliotece i czytelnicy zatrudnionych jest 13 pracowników (kierownik biblioteki jest członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia), które zajmują się między innymi opracowaniem materiałów zwartych oraz zbiorów i katalogów on-line. W czytelnicy wyłożono formularze ankiet na temat stopnia satysfakcji czytelników. Biblioteka zakupuje nowe książki na podstawie wykazów literatury zawartych w sylabusach przedmiotów. Posiada ona dostęp do e-booków i innych zasobów elektronicznych. Przykładowo liczba e-booków wydanych przez PWN sięga kilku tysięcy i są one dostępne on-line po zalogowaniu do systemu.

Biblioteka Wydziałowa WZiKS współuczestniczy wraz z Biblioteką Jagiellońską w dostępie do Katalogu Komputerowego UJ w systemie VIRTUA/ VTLS). Dzięki temu posiada dostęp do wielu (w sumie około 60) komputerowych, w tym międzynarodowych baz danych. Czytelnicy mogą bezpłatnie korzystać z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauk (<http://wbn.edu.pl/>) oraz wielu innych zasobów elektronicznych, jak np.:

(<http://cy7sh3vq3t.search.serialssolutions.com/?ParamDict=polish>)

(http://www.bj.uj.edu.pl/zbi/bazyz1_pl.php),

(http://www.bj.uj.edu.pl/var/bibliogr1_pl.php)

(<http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra>),

(<http://www.uj.edu.pl/studenci/oprogramowanie>).

Dla wszystkich studentów I roku organizowane są lekcje biblioteczne, a studenci informacji naukowej i bibliotekoznawstwa odbywają tutaj praktyki zawodowe.

Jak już wspomniano Wydział dysponuje również studiem telewizyjnym oraz trzema oddzielnymi studiami montażu obrazu i dźwięku. W pomieszczeniach tych odbywają się warsztaty telewizyjne. W studio znajdują się nowoczesne, przenośne kamery, doskonałe profesjonalne oświetlenie oraz widownia, której sposób konstrukcji umożliwia bardzo sprawne składanie i rozkładanie miejsc do siedzenia. Studenci Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej pracują w wielu redakcjach i współtworzą internetową telewizję satelitarną. Infrastruktura, którą dysponuje IDiKS umożliwia owocną współpracę z mediami np. z telewizją TVN, która niestety oczekuje nagrywania nowych produktów telewizyjnych w technologii HD, co stanowi kolejne duże wyzwanie finansowe dla Wydziału. Ponadto w IDiKS do prowadzenia zajęć wykorzystywana jest m.in. pracownia multimedialna z oprogramowaniem do edycji i obróbki materiału fotograficznego. Z kolei w Instytucie Sztuk Audiowizualnych znajduje się bogata wideoteka, której zbiory powinny być jednak przeniesione na inne nowoczesne nośniki zapisu.

W Instytucie Psychologii Stosowanej do prowadzenia zajęć praktycznych wykorzystywane jest Laboratorium Psychologii Transportu, wyposażone w następującą aparaturę:

- aparat Piórkowskiego służący do badania funkcji ruchowych; w szczególności koordynacji ruchowej i wzrokowo-ruchowej;
- aparat krzyżowy służący do badania funkcji wzrokowo-przestrzennych i ruchowo-przestrzennych, wyposażony w elektronikę oraz elastyczny program zarządzający;
- miernik parametrów reakcji – rozszerzona formuła aparatu MRK; całość zestawu sterowana jest układem mikroprocesowym;
- stereometr służący do diagnostyki różnicowania przestrzennego;
- wirometr służący do pomiaru różnic prędkości wirujących tarcz;
- noktoskop służący do diagnostyki psychologicznej receptora wzrokowego.

Laboratorium wyposażone jest w sprzęt służący do badań kierowców pojazdów osobowych i ciężarowych i do wydawania im orzeczeń o przydatności do zawodu. Są to zarówno badania psychologiczne służące rejestracji zachowań w sytuacjach stresogennych, jak i badania jakości wzroku (np. w skrajnie niekorzystnych warunkach zewnętrznych).

W ramach zajęć, np. podyplomowych studiów „Kryzysy psychologiczne i interwencja kryzysowa”, wykorzystywana jest w celu kształcenia specjalistycznych umiejętności oddziaływania kryzysowego sala terapeutyczna oraz sala z lustrem weneckim. Zespół wizytujący PKA odwiedził salę treningu psychologicznego, w której odbywały się warsztaty poświęcone roli psychologa w rozwiązywaniu problemów rodziny.

Kolejnym wizytowanym pomieszczeniem dydaktycznym była pracownia gęstego zapisu EEG wyposażona w szereg nowoczesnych instrumentów pomiarowych i urządzeń umożliwiających pomiar aktywności pól mózgowych, tzw. mapowanie mózgu, sporządzanie trójwymiarowego obrazu głowy. Jest to najdroższa pracownia będąca do dyspozycji studentów Wydziału - wyposażona jest między innymi w rezonans magnetyczny.

Doktoranci zwrócili uwagę na problemy z dostępnością pomieszczeń w ramach Wydziału. Wskazali m. in. na trudności w wynajęciu sali na potrzeby zorganizowania konferencji naukowej. Doktoranci poinformowali, że część Instytutów gospodaruje niewielką ilością pomieszczeń, natomiast część Instytutów dysponuje pomieszczeniami, które są rzadko używane, a pomimo tego dopuszczana jest możliwość ich wynajęcia jedynie za opłatą. Doktoranci zwrócili uwagę m. in. na fakt, że pomimo wielokrotnych starań nie udało im się uzyskać zgody na korzystanie ze studia telewizyjnego, którym dysponuje Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, na potrzeby przeprowadzenia autorskich projektów w ramach zajęć ze studentami. Doktoranci wskazali także na brak pracowni komputerowej w Instytucie Kultury, w którym prowadzone są m. in. studia w zakresie zarządzania mediami. Zdaniem Zespołu Oceniającego PKA potrzebna jest bliższa współpraca w tym zakresie pomiędzy samorządem doktorantów i kierownictwem Instytutów i Wydziału.

Reasumując Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej dysponuje wzorcową bazą dydaktyczną, która umożliwia doskonałą realizację zakładanych efektów kształcenia. Baza ta jest bardzo dobrze oceniana przez studentów i pracowników.

3). Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej posiada ogromny potencjał naukowo-badawczy i dydaktyczny i mógłby rozwijać się w sposób zrównoważony, gdyby nie ograniczenia finansowe. Koszty utrzymania budynków są bardzo wysokie, podobnie zresztą jak koszty osobowe. W świetle symulacji budżetu Wydziału, w zależności od metody obliczeń, deficyt sięgałby kwoty nawet 6 mln zł., gdyby uczelnia bazowała jedynie na środkach napływających z zewnątrz. Wiele działań podejmowanych jest po to, aby pozyskiwać nowe środki. W Instytucie Psychologii Stosowanej udało się w ostatnich trzech latach zdobyć cztery nowe granty a w ostatnich miesiącach zorganizować kilka dużych konferencji. Jest to wynik bardzo dobry, choć oczywiście część wniosków o finansowanie nie przechodzi procedur kwalifikacyjnych. Podobnie Instytut Spraw Publicznych realizuje dwa duże projekty międzynarodowe w ramach programu „Kapitał ludzki”, co także umożliwia zatrudnianie nowych pracowników. Przy organizacji konferencji obowiązuje zasada, że muszą one być samofinansujące.

WZiKS współpracuje z wieloma zewnętrznymi interesariuszami i stara się dywersyfikować przychody, np. umowy z Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Kadry Kierowniczej Oświaty i innymi podmiotami wymienionymi jako interesariusze zewnętrzni w raporcie Samooceny są dla niego istotnym zastrzykiem finansowym. Innym przykładem skutecznego ubiegania się o zewnętrzne źródła finansowania jest wsparcie przez Urząd Miasta Poznania jednej z publikacji naukowych oraz partycypowanie przez Urząd Miasta Krakowa w kosztach wydawania czasopisma „Zarządzanie Kulturą”. Głównym źródłem przychodów pozostaje dydaktyka. Bardzo ważne są przychody z czesnego od studentów

niestacjonarnych. Wewnętrzna różnorodność Wydziału jest jego główną siłą. W trakcie spotkań dyrektorów instytutów obowiązuje zasada współdziałania na rzecz dobra Wydziału i unikania postaw roszczeniowych, o które bardzo łatwo, a które w konsekwencji mogą prowadzić do antagonizacji kadry.

Obecnie władze Wydziału są w trakcie negocjowania nowego budżetu. W algorytmie finansowania faworyzowane są duże jednostki, a tzw. „stała przeniesienia” może wypaczać budżetowanie mniejszych jednostek naukowych.

Wydział posiada dużą samodzielność finansową, ale koszty utrzymania dochodzą nawet do 3 mln zł. Architektura budynku wydziału jest, co prawda nowoczesna, wręcz futurystyczna, ale z drugiej strony przestrzeń obiektu stanowią w 1/3 sale dydaktyczne, w 1/3 korytarze i w 1/3 pusta przestrzeń, którą trzeba ogrzewać. Ponadto wykorzystanie dużej ilości szkła w konstrukcji budynku sprawia, że latem obiekt musi być klimatyzowany, co również wiąże się z wysokimi kosztami.

Koszty osobowe są relatywnie wysokie, ale wynagrodzenia pracowników Wydziału są poniżej średniej krajowej. Bolesne są roszady personelu związane z przechodzeniem utytułowanych profesorów do konkurencyjnych i bardziej atrakcyjnych finansowo uczelni. WZiKS jest w pewnym stopniu drenowany przez inne uczelnie, na przykład informatycy przechodzą do konkurencyjnych uczelni publicznych oraz do sfery biznesu. Kolejnym problemem są zbyt duże dysproporcje w liczbie studentów przypadających na pracownika naukowego np. na Wydziale Fizyki jest 5 studentów na 1 profesora, a w Instytucie Ekonomii i Zarządzania pracownicy mają bardzo dużo nadgodzin.

Cele stawiane przed Wydziałem są bardzo ambitne, ale środki często nieadekwatne do oczekiwań. Pieniądze dzielone są wg algorytmu ministerialnego, zatem UJ musi poszukiwać oszczędności nie tylko na WZiKS. Władze rektorskie nie wahają się podejmować trudnych decyzji i poszukują oszczędności w wielu obszarach funkcjonowania Uczelni. Algorytm podziału środków sprawia, że deficyt finansowy rośnie. Algorytm działa antyefektywnościowo i powoduje, że konkurencyjność Wydziału w stosunku do innych jednostek naukowych spada. Korzystne byłoby respektowanie zasady, że jeżeli dany projekt badawczy jest samofinansujący, to już z tego tytułu powinien być akceptowany i warto tworzyć szerszą ścieżkę dla nowych, innowacyjnych pomysłów.

Reasumując, mimo obiektywnych trudności z finansowaniem nowoczesnej infrastruktury władze Uczelni i Wydziału przeznaczają na jego funkcjonowanie środki finansowe zapewniające realizację celów strategicznych WZiKS oraz osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ² WYRÓŻNIAJĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Liczebność kadry naukowo-dydaktycznej i jej kwalifikacje upoważniają do stwierdzenia, że oceniany Wydział spełnia w sposób wyróżniający wymagania związane z zasobami kadrowymi. Władze Uczelni i WZiKS prowadzą politykę kadrową ukierunkowaną na podnoszenie jakości kształcenia.

2) Infrastruktura dydaktyczna (sale wykładowe i specjalistyczne pracownie) i naukowa (zasoby biblioteczne) jest bardzo dobrze dostosowana do procesu kształcenia na ocenianym Wydziale i pozwala na osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia w stopniu wyróżniającym.

3) Pomimo obiektywnych trudności związanych z finansowaniem rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce polityka finansowa wizytowanego Wydziału jest prawidłowa. Jest ona

ukierunkowana na stabilny rozwój WZiKS oraz wdrożenie wszelkich projakościowych procedur związanych z opracowaniem i wdrożeniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej prowadzi szereg badań naukowych, których rezultaty mają wpływ na podnoszenie efektów kształcenia przewidzianych w programach studiów. Kierownicy projektów badawczych sporządzają okresowe sprawozdania z przeprowadzonych badań naukowych oceniając zgodność obszaru badawczego z kierunkiem studiów oraz formułując wnioski i sugestie płynące z przeprowadzonych ocen. Wydział posiada kategorię A, co bardzo dobrze świadczy o jego potencjale naukowo – badawczym. WZiKS jest wydziałem szczególnym, ponieważ jego pracownicy prowadzą badania multidyscyplinarne, obejmujące obszary humanistyki, nauk społecznych, a nawet w obszarach z pogranicza nauk humanistycznych i ścisłych (informatyki). W poniższych tabelach zestawiono najnowsze projekty badawcze, realizowane w latach 2010-2012 finansowanych z różnorodnych źródeł oraz wykaz tematów badawczych w ramach działalności statutowej prowadzonych w latach 2011 i 2012.

Rodzaje projektów badawczych realizowanych przez pracowników WZiKS w latach 2010-2012 z podaniem źródeł ich finansowania

Lp.	TEMAT PROJEKTU	RODZAJ PROJEKTU	JEDNOSTKA PRYZNAJĄCA ŚRODKI
1.	SyNaT - Utworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy	badawczo- rozwojowy	NCBiR
2.	Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i ocen jakości pracy szkoły Etap II	III Priorytet Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1; systemowy	MNiSW
3.	Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i ocen jakości pracy szkoły Etap II	III Priorytet Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 3.1; systemowy	MNiSW
4.	Przeobrażenia świadomości społecznej urzędników państwowych w dwudziestoleciu międzywojennym 1918-1939	badawczy własny	MNiSW
5.	Wewnątrzorganizacyjne warunki sprawnego współdziałania organizacji publicznych i pozarządowych w środowisku lokalnym	badawczy własny	NCN
6.	Przywództwo w zarządzaniu edukacyjnym: paradygmaty i praktyka w instytucjach edukacyjnych	badawczy własny	NCN
7.	Bariery zmian organizacyjnych w kulturze polskich szpitali	badawczy własny	NCN

8.	Uniwersyteckie Centra Uznawania Kwalifikacji – pomost pomiędzy szkolnictwem wyższym a kształceniem ustawicznym (University Recognition of Prior Learning – Bridging Higher Education with Vocational Education and Training)	edukacyjny	Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
9.	Master in European Studies' Scientific Committee	edukacyjny	Centro di Eccellenza Jean Monnet
10.	EMPATIC - EMPOWERING Autonomous Learning Thorough Information Competencies	edukacyjny	KE
11.	Romuald Traugott (1826-1864)	edukacyjny	MNiSW
12.	Lifelong Learning Jean Monnet Teaching Modul: "European Integration and media policy"	dydaktyczny	Unia Europejska
13.	Doskonalenie systemów zarządzania jakością w urzędach administracji samorządowej	badawczy	MNiSW
14.	Konwergencja w krajach i regionach Unii Europejskiej	PBM	NCN
15.	Badanie zapotrzebowania na wiedzę menedżerską personelu medycznego w polskich szpitalach	własny	MNiSzW
16.	Analiza przestrzennego zróżnicowania rozwoju społeczno-ekonomicznego Polski oparta na łańcuchach Markowa	własny	MNiSzW
17.	Taktyki negocjacyjne w kontekście proksemiki. Analiza metodologiczna	habilitacyjny	MNiSzW
18.	Wzorce strategii relacji z interesariuszami na przykładzie polskich przedsiębiorstw	habilitacyjny	MNiSzW
19.	Reorganizacja rachunku kosztów na potrzeby zarządzania szpitalami	własny	MNiSzW
20.	Diagnoza i kierunki zmian zarządzania zasobami ludzkimi (ZZL) w przedsiębiorstwach z 'listy 500'	własny	MNiSzW
21.	Expertising and Sharing Lifelong Guidance for the Placement” akronim EUROPLACEMENT	Leonardo da Vinci	Komisja Europejska
22.	Promoting the EQF Learning Outcome approach within European universities UNI-LO	Leonardo da Vinci	Komisja Europejska
23.	Nagisa Oshima i nowa fala japońska,	projekt własny	NCN
24.	Poetyka kina queer	projekt własny	NCN
25.	Twórczość filmowa Chena Kaige	projekt własny	NCN
26.	Czarny kryminał Raymonda Chandlera w literaturze i filmie	projekt badawczy promotorski	MNiSzW
27.	Strategie neomodernistyczne we współczesnym kinie autorskim	projekt własny	MNiSzW
28.	ESTIA EARTH, kontynuacja ESTIA TN net Opening up Electrical Engineering, Computer Technologies and Applied Sciences to Successful Women Careers (SOCRATES ERASMUS 3 THEMATIC NETWORK, Unia Europejska)		Unia Europejska
29.	AT GENDER	projekt badawczy	
30.	Contemporary European Cinema – w ramach międzynarodowego networku badawczego NECS.	projekt badawczy	

31.	Patterns Lectures	projekt edukacyjny	ERSTE FOUNDATION
32.	Kobiety w rozwoju kina w Galicji	projekt badawczy	PISF
33.	Funkcjonowanie neuronalnych systemów monitorowania konfliktów percepcyjnych oraz wykrywania i korygowania błędnych reakcji sakadycznych oczu w warunkach chronicznego niedoboru snu analizowane w aspekcie zmienności okołogodzinnej.	projekt badawczy	MNiSzW
34.	Negacja w kontekście kompetencji komunikacyjnej, procesów poznawczych i wywierania wpływu. Badania nad przetwarzaniem negacji zdaniowej, performatywnej i wykorzystywanej w dyrektywach.	projekt badawczy	MNiSzW
35.	Systemy detekcji i korygowania błędnych reakcji sakadycznych oka: określenie okołodzinnej stabilności/zmienności wzorców aktywności bioelektrycznej mózgu w stanie chronicznego deficytu snu. Symultaniczne badanie technikami dEEG i okulografii.	projekt badawczy	NCN
36.	Zarządzanie innowacyjnym łańcuchem turystyki regionalnej	badawczy	NCN
37.	Przedsiębiorczość w gospodarce turystycznej opartej na wiedzy	badawczy	MNiSW
38.	Utwór architektoniczny i jego twórca	promotorski	NCN
39.	Prawo prasowe w dobie internetu	własny	MNiSW
40.	Niekonwencjonalne znaki towarowe	własny	MNiSW
41.	Pokrewne prawa producenta wideogramu w świetle polskiego i wspólnotowego prawa autorskiego	własny	MNiSW
42.	Autorskie prawa osobiste jako przedmiot obrotu prawnego	własny	MNiSW
43.	Kumulatywna ochrona wzorów przemysłowych w prawie własności intelektualnej	habilitacyjny	MNiSW
44.	Nowe zasady funkcjonowania rynku telewizyjnego w świetle dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych	własny	MNiSW
45.	Utwór choreograficzny i pantomimiczny w świetle prawa autorskiego	własny	MNiSW
46.	Projekt PILA (Sieć własności intelektualnej w Ameryce Łacińskiej)	międzynarodowy	ALFA III PROGRAMME
47.	Projekt MERCURY („W kierunku badawczego i przedsiębiorczego modelu Uniwersytetu w sektorze wyższej edukacji na terenie Rosji, Ukrainy i Mołdawii”)	międzynarodowy	Program UE TEMPUS
48.	Konsument wobec nieuczciwych praktyk rynkowych	krajowy	Norweski Mechanizm Finansowy
49.	Program pilotażowy: Ochrona własności intelektualnej w praktyce akademickiej	krajowy	MNiSW
50.	Kontrakt badawczy (Research Contract) z niemiecką firmą TELES PRI GmbH	międzynarodowy	niemiecka firma TELES PRI GmbH

51.	Poprawa zarządzania własnością intelektualną w krajach UE oraz BRIC w celu zwiększenia powiązań oraz transferu technologii między sektorem wyższej edukacji i biznesu, z uwzględnieniem promocji współpracy gospodarczej i technologicznej	międzynarodowy	ERASMUS MUNDUS PROGRAMME
52.	Własność intelektualna jako narzędzie zwiększania innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw	krajowy	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
53.	Unowocześnienie systemu udostępniania i zabezpieczenia zbiorów bibliotek Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej i Matematyki i Informatyki UJ	własny	Zarząd Województwa Małopolskiego
54.	DIAMENTOWY GRANT - Postdłęuzjańska teoria kina. W stronę politycznych i filozoficznych teorii kina	badawczy	MNiSW
55.	Harmonizacja zarządzania dydaktyką na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie	1/POKL/4.1.1./2011	NCBiR

Wykaz tematów badawczych realizowanych przez pracowników WZiKS w latach 2011-2012 finansowanych z działalności statutowej:

Informacja naukowa i społeczna
Biblioteka, książka i informacja w procesie komunikacji społecznej
Bibliotekarstwo współczesne w komunikacji publicznej
Bibliotekoznawstwo
Historia filmu światowego
Historia filmu polskiego
Teoria filmu
Badania mediów i kultury audiowizualnej w tym badania z zakresu gender studiem
Wybrane zagadnienia prawa autorskiego
Prawa autorskie w społeczeństwie informacyjnym
Prawo prasowe państw europejskich
Współczesne środki ochrony prawa własności intelektualnej
Konstrukcja metody do pomiaru konsekwencji deficytu snu
Funkcje płatów czołowych w normie i patologii
Komunikacja społeczna w kontekście wpływu społecznego, tożsamości społecznej i jakości życia
Teoria i praktyka psychologii zdrowia i rehabilitacji dorosłych oraz młodzieży
Zdrowie i choroba somatyczna w perspektywie psychologicznej – kontekst egzystencjalny
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
Jawne i ukryte wymiary wolności. Idea wolności w koncepcjach i badaniach
Psychologiczne procesy kryzysów w wymiarze indywidualnym i społecznym. Implikacje teoretyczne i praktyczne
Psychospołeczne predyktory popełniania zabójstw
Psychologiczne predyktory zachowań dewiacyjnych
Psychospołeczne funkcjonowanie człowieka w biegu życia - kontekst rodzinny, zdrowotny i edukacyjny

Relacja praca-rodzina a stres, wypalenie zawodowe, zdrowie i zadowolenie z pracy i życia u osób pracujących w różnych systemach zmianowych
Nowe media – Nowe społeczeństwo
Jaka informacja o Polsce i świecie w gatunkach dziennikarskich w prasie, radiu, telewizji i Internecie. Między manipulacją a rzetelnością
Polityka w medialnym społeczeństwie
Obrazy rzeczywistości społecznej w mediach. Metafory w polskiej, rosyjskiej, amerykańskiej i macedońskiej publicystyce prasowej
Rola mediów i komunikowania w procesie demokratycznym
Instytucjonalne ramy polityki gospodarczej w Japonii - ewolucja czy erozja?
Instytucjonalne i międzynarodowe ramy polityki gospodarczej w Japonii – ewolucja czy erozja?
Jakość zarządzania w organizacjach
Przedsiębiorczość komunalna w teorii i w praktyce samorządu terytorialnego
Zarządzanie zasobami ludzkimi w koncepcji TQM – najlepsza praktyka
Doradztwo personalne i pośrednictwo pracy – teoria i praktyka
Stymulanty i destymulanty wzrostu gospodarczego w krajach OECD w latach 1990-2010
Chiny i Indie – nowe globalne potęgi
Nowa globalna architektura finansowa jako reakcja na kryzys 2007-2009
Systemowe zarządzanie jakością w jednostce edukacyjnej
Metodyka zarządzania ryzykiem w sektorze MSP
Wpływ kryzysu finansowego na kondycję banków w Polsce i w krajach Europy Środkowo – Wschodniej
Wpływ procesu transformacji na nierówności społeczno-ekonomiczne w Polsce
Tworzenie systemu wspomagającego proces budowania słownika semantycznego
Słownik semantyczny języka polskiego. Tworzenie systemu wspomagającego proces budowania słownika.
Rozwój metod budowy inteligentnych systemów informatycznych oraz inżynierii oprogramowania
Prywatna przedsiębiorczość w turystyce
Przedsiębiorczość w zarządzaniu sportem
Przedsiębiorczość w zarządzaniu turystyką i sportem
Turystyka i sport krytycznymi czynnikami sukcesu przedsiębiorczości w warunkach kryzysu społeczno-gospodarczego
Zarządzanie w sektorze publicznym
Zarządzanie organizacjami pozarządowymi
Organizacje i zadania polityk społecznych
Zarządzanie mediami
Zarządzanie instytucjami kultury – badania zasobów i potencjału
Krytyka rozumu ponowoczesnego
Zarządzanie mediami w ujęciu systemowym
Badania nad kulturą współczesną
Kierunki reform systemu ochrony zdrowia w wybranych państwach UE w latach 1990-2007. Próba oceny
Psychologiczne, ekonomiczne i społeczne czynniki warunkujące osiągnięcie sukcesu w negocjacjach. Psychologiczne uwarunkowania skuteczności negocjacji handlowych i pracowniczych
Od semiologii do semiotyki mediów masowych
Bułgaria i Rumunia – 5 lat w UE. Ścieżki transformacji: Polityka, Gospodarka, Media
Metody wielokryterialne w skutecznym rozwiązywaniu problemów w ochronie zdrowia

Pracowity jak...Polak – międzykulturowe badania porównawcze nad zaangażowaniem zawodowym, pracoholizmem i wypaleniem – badania pilotażowe
Wiedza i jej produkty jako podstawowe źródła własności intelektualnej
Wpływ oczekiwań przestrzennych na wybrane aspekty negocjacji
Strategie relacji z interesariuszami a percepcje odpowiedzialności społecznej biznesu w lokalnych społecznościach
Działalność Upowszechniająca Naukę
Działalność Upowszechniająca Naukę - "Przegląd Prasoznawczy"
Działalność Upowszechniająca Naukę
Działalność Upowszechniająca Naukę - "Współczesne Zarządzanie"
Działalność Upowszechniająca Naukę - "Przegląd Kulturoznawczy"
Działalność Upowszechniająca Naukę - "Zarządzanie w Kulturze"
Działalność Upowszechniająca Naukę - "Zarządzanie Kulturą"

Wymienione projekty badawcze obejmują następujące obszary i tematy w ramach poszczególnych dyscyplin:

- 1) bibliologia i informatologia: informacja naukowa i społeczna, biblioteka, książka i informacja w procesie komunikacji społecznej, bibliotekarstwo współczesne w komunikacji publicznej, bibliotekoznawstwo;
- 2) nauki o sztuce: historia filmu światowego, historia filmu polskiego, teoria filmu (w tym antropologia filmu, poetyka filmu), badania mediów i kultury audiowizualnej (w tym: kulturowe konteksty kina, sztuka nowych mediów), badania nad kulturą współczesną w zakresie sztuki;
- 3) nauki o zarządzaniu: zarządzanie w sektorze publicznym, zarządzanie instytucjami kultury, marketing i promocja kultury, zarządzanie mediami, analiza zachowań negocjacyjnych, sytuacje konfliktowe i emocje interpersonalne, analiza i dynamika pozytywnych i negatywnych zjawisk towarzyszących pracy, w tym badania nad zaangażowaniem zawodowym;

Osiągnięte rezultaty badawcze znajdują odzwierciedlenie w publikacjach pracowników Wydziału, które są przedmiotem corocznych indywidualnych sprawozdań.

Bardzo ważną sferę badań naukowych stanowią projekty realizowane przez studentów studiów doktoranckich. Realizowane są one głównie w ramach następujących instytutów:

- Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa (dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina bibliologia i informatologia)
- Instytut Kultury (dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina nauki o zarządzaniu oraz dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina nauki o sztuce)
- Instytut Sztuk Audiowizualnych (dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina nauki o sztuce)
- Instytut Spraw Publicznych (dziedzina nauk humanistycznych, dyscyplina nauki o zarządzaniu)
- Instytut Ekonomii i Zarządzania (także w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie nauki o zarządzaniu)

Stacjonarne studia doktoranckie prowadzone są na ocenianym Wydziale w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinach bibliologia i informatologia, nauk o sztuce i nauk o zarządzaniu. Niestacjonarne studia doktoranckie prowadzone są również w dziedzinie nauk humanistycznych, ale tylko w ramach dyscypliny - nauki o zarządzaniu. Doktoranci zgodnie z obowiązującym w Uczelni Regulaminem studiów doktoranckich mają prawo do finansowania z budżetu jednostki prowadzącej studia doktoranckie działalności związanej z prowadzeniem

badan naukowych lub prac rozwojowych oraz korzystania z aparatury naukowej i dydaktycznej oraz z urzadz laboratoryjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego na warunkach obowiazujacych w danej jednostce. Ponadto korzystaja z mozliwosci finansowania samodzielnie prowadzonych badan w ramach funduszy z dotacji na dzialalnosc statutowa. W roku 2012 fundusze z tego tytulu w lacznej kwocie 150 238 zł otrzymało 15 doktorantów. W ponizszych tabelach wymieniono tematy zaproponowane przez doktorantów WZiKS, które uzyskaly wsparcie finansowe z dotacji na dzialalnosc statutowa w roku 2011 i 2012.

Wykaz tematów badawczych z dzialalnosci statutowej na zadania sluzace rozwojowi mlodych naukowców i doktorantów - 2011 rok:

Tytuł projektu
„Między przeszłością i nowoczesnością. Rozwój kinematografii rumuńskiej po 1989 roku.”
„Między rzeczywistością a spektaklem. Twórczość filmowa Vittorio De Siki.”
„Media społecznościowe. Narzędzia autoprezentacji użytkowników oraz nowoczesnego marketingu.”
„Przemysły kultury w rozwoju regionu.”
„Analiza reform przeprowadzonych na studiach z zakresu informacji naukowej na wybranych uniwersytetach hiszpańskich.”
„Wspieranie kultury w ramach koncepcji społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.”
„Od kina niezależnego do blockbustów. Charakterystyka przemian w kinematografii amerykańskiej lat 70 na przykładzie twórczości Francis Forda Coppoli.”
„Od studiów LGBT do teorii queer i z powrotem. Anglosaskie teorie płci i tożsamości w nowych kontekstach kulturowych.”
„Formy zarządzania europejskim sektorem medialnym w kontekście strategii audiowizualnej Unii Europejskiej.”
„Skuteczność w zarządzaniu wizerunkiem organizacji tenisowej.”
„Sztuka w kręgu idei posthumanizmu. Praktyki artystyczne na pograniczu sztuki, nauki i technologii.”
„Slasher – monografia podgatunku horroru.”
„Nowe media w edukacji – modele kształcenia specjalistów w zakresie informacji naukowej i bibliotekoznawstwa.”
„Studia nad rzeczami i teoria aktora-sieci w badaniach kulturoznawczych.”
„Przedsiębiorczość w zrównoważonej turystyce a ginące kultury Australii, Nowej Zelandii i Kanady.”
„Etnografia – projekt antropologii Internetu.”
„Siła sprawcza czy mit? Rola nowych mediów w arabskich rewolucjach 2010/2011.”
„Polityczny dyskurs funeralny w mediach.”
„Marketing polityczny w regionie.”
„Jakość kapitału ludzkiego w hotelarstwie.”
„Innowacje w zarządzaniu instytucjami kultury.”
„Miłość i neoliberalizm. W stronę feministycznej krytyki kultury.”

Warto zwrócić uwagę, że znaczna część projektów badawczych została ukończona z pełnym sukcesem, czego dowodzą skróty dr przed nazwiskami głównych wykonawców. Wymienione tematy i zagadnienia badawcze są bardzo dobrze skorelowane z problematyką zajęć

dydaktycznych i prac badawczych realizowanych przez opiekunów naukowych doktorantów. Tematyka badań prowadzonych przez doktorantów jest w naturalny sposób zbieżna z badaniami prowadzonymi przez samodzielnych pracowników naukowych Wydziału. Rezultatem tych badań są ukończone i obronione rozprawy doktorskie.

Doktoranci uczestniczą m.in. w takich projektach, jak: międzynarodowy projekt EMPATIC (Empowering Autonomous Learning Through Information Competencies - prowadzony w ramach europejskiego programu LLP; w konsorcjum uczestniczy pięć organizacji z Grecji, Polski, Wielkiej Brytanii, Włoch i Turcji), projekt SYNAT (System Nauki i Techniki – zadanie badawcze realizowane przez sieć naukową zrzeszającą 16 instytucji krajowych, będące częścią Programu Strategicznego NCBiR noszącego nazwę *Interdyscyplinarny system interaktywnej informacji naukowej i naukowo technicznej*), projekcie systemowym POKL "Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły. Etap III", projekcie *Aktualizacja kształcenia akademickiego bibliotekarzy pracujących w małych bibliotekach gminnych* (realizowany przez Polskie Towarzystwo Bibliologiczne Oddział Warszawski, przy współpracy 9 krajowych ośrodków akademickich, dzięki grantowi otrzymanemu z Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego) i in. Część zadań przewidzianych w ramach projektów prowadzonych na Wydziale może być realizowana w ośrodkach zagranicznych i z możliwości wyjazdów zagranicznych w tym zakresie doktoranci korzystają (np. w latach 2011-12 w ramach projektu systemowego POKL "Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły. Etap III" 4 doktorantów odbyło w sumie kilkanaście wyjazdów zagranicznych).

Wykaz tematów badawczych z działalności statutowej na zadania służące rozwojowi młodych naukowców i doktorantów - 2012 rok:

Rozwój niepublicznych form kształcenia a zmiany w zarządzaniu w edukacji polskiej po roku 1989
Metody etnograficzne w badaniu mediów społecznościowych
Koproduktowanie spektakli jako model zarządzania sztukami performatywnymi
Postpamięć sowieckiego doświadczenia w kinie rosyjskim po 1991 roku
Od "management" do "governance" : w kierunku partycypacyjnego zarządzania zasobami ludzkimi dziedzictwa kulturowego niematerialnego
Jak efektywnie zarządzać projektami w uczelni - studium przypadku City University w Londynie
Wpływ Procesu Bolońskiego na studia z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa w wybranych polskich uniwersytetach - na podstawie wywiadów i ankiet wśród pracowników nauki i studentów
Przeobrażenia estetyczne, ideologiczne i produkcyjne w postklasycznym kinie hollywoodzkim
Teoria w ruchu, czyli o zapotrzebowaniu na "kinopisaną" autoteorię filmu
Re - medium: Problematyka choroby a reprezentacje bohaterów filmowych w twórczości Isabel Coixet
Sartre i kino
Sposoby analizy strategii audiowizualnej i budowy sieci medialnej Unii Europejskiej
Studia Filmowe "Kronika" i "Wir" na tle polskiego filmu dokumentalnego po 1989 roku
"Złota epoka" slashera w kinie amerykańskim (1978-1986)
Automatyczna ekstrakcja i klasyfikacja fleksyjan nazw wielosegmentowych z tekstu

Środowisko metodyki crawlingu semantycznego
Mapa (plan miasta) jako przedmiot ochrony w prawie własności intelektualnej
Marketing horroru - rodzinny dramat w mediach
Kino dziedzictwa i tożsamość narodowa w kinie polskim lat 1962-1981
Śmierć sztuki i narodziny obrazu. Studia dotyczące funkcjonowania kategorii obrazu we francuskiej historii sztuki od lat 60. XX wieku do współczesności
Metody i bariery w tworzeniu strategii instytucji kultury
Wpływ globalizacji na przemiany w światowym przemyśle samochodowym - nowa rola rynków wschodzących
Feministyczne krytyki neoliberalizmu
Automatyczna ekstrakcja relacji semantycznych z tekstów zamieszczonych w Internecie
Regionalne elity polityczne wobec świadczenia usług społecznych
Media społecznościowe w polskich bibliotekach akademickich
Human capital and innovation in tourism
Telewizja na pograniczach

Doktoranci mogą ubiegać się o środki na działalność naukową, w tym np. na udział w seminariach, konferencjach i związany z tym koszt uczestnictwa i publikacji artykułów naukowych oraz referatów konferencyjnych także o sfinansowanie staży w krajowych i zagranicznych uczelniach i instytucjach. Studenci zgodnie przyznali, iż większość dydaktyków zachęca ich do działalności naukowej oraz prowadzenia badań w tym zakresie. Z analizy sprawozdań rocznych składanych przez doktorantów wynika duża aktywność uczestników studiów III stopnia na WKiSZ w zakresie publikowania wyników własnych badań oraz udziału w konferencjach naukowych krajowych, w tym o charakterze międzynarodowym, a także zagranicznych. Jednakże W czasie wizytacji nie przedstawiono danych dotyczących aktywności doktorantów w zakresie zdobywania funduszy z środków zewnętrznych na badania naukowe. Wśród doktorantów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie było osób, które kierowałyby własnym projektem badawczym w ramach grantu, a jedynie kilka osób poinformowało o złożeniu wniosków w konkursie NCN.

Zgodnie z informacją przekazaną Zespołowi Oceniającemu w czasie wizytacji, Władze Wydziału rozważają możliwość utworzenia w ramach jednostki komórki administracyjnej, która wspierałaby pracowników oraz doktorantów w pozyskiwaniu środków pozauczelnianych na badania.

Reasumując, oceniany Wydział w pełni wywiązuje się z obowiązku akademickiego polegającego na prowadzeniu badań naukowych zarówno przez kadrę naukowo-dydaktyczną, jak i doktorantów przyjmowanych na studia III stopnia. Władze Wydziału skutecznie zabiegają o środki finansowe na cele badawcze oraz skutecznie motywują pracowników i doktorantów do coraz większej aktywności w obszarze pozyskiwania zewnętrznych grantów.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Kadra akademicka Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej wykazuje bardzo dużą aktywność naukowo-badawczą a władze ocenianej jednostki stwarzają swoim doktorantom bardzo dobre warunki prowadzenia badań naukowych i podejmują szereg wysiłków na rzecz

popularyzacji dorobku publikacyjnego młodej kadry naukowej. Realizowane badania i projekty podnoszą wiedzę i doświadczenie pracowników i pozytywnie wpływają na jakość kształcenia. Pożądane jest usprawnienie obiegu informacji o procedurach konkursowych na nowe projekty badawcze oraz systematyczne dążenie do podnoszenia skuteczności aplikowania o granty finansowane przez Narodowe Centrum Nauki i z innych źródeł

6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

1). Relację między dyscyplinami (kierunkami studiów) a programami międzynarodowymi ogółem w latach od 2009/2010 do 2012/2013 pokazano w zestawieniu tabelarycznym. Ujawnia ona dominujący udział studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej w programie *Socrates/Erasmus*

P – przyjeżdżający; W - wyjeżdżający

Dyscyplina (dyscypliny)	Nazwa międzynarodowego programu	Kadra	Stu- denci	Dokto- ranci
Interdyscyplinarne	Erasmus	P 33 W 32	P 255 W 393	- -
	Lifelong Learning Programme [EMPATIC]	P 2 W 5	- -	P 0 W 1
	Zagłębie Ruhry 2011	- -	P 0 W 14	- -
Bibliologia I informatologia informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	Fundacja Rotschilda; fragmenty hebrajskie w bibliotekach europejskich	P 0 W 1	- -	- -
Nauki o zarządzaniu	Podwójny dyplom. EBS Business School Reutlingen University	- -	P 16 W 11	- -
	Wyjazdy studyjne do różnych krajów Oraz staże	P 36 W 52	P 0 W 1	- -
Nauki o sztuce	Synaxis Baltica	- -	P 0 W 2	- -
	Cross the Borders, 15 Years European Network Culture and Management	P 0 W 1	P 0 W 11	- -

Umowy bilateralne Instytutów oraz Katedr WZKS w ramach programu LLP Socrates/Erasmus

- Austria** – Innsbruck, Leopold-Franzens-Universität
- Czechy** – University of Pardubice, Masaryk University, Literarní Akademie
- Finlandia** – Tampere University, University of Jyväskylä
- Francja** – Sorbonne Nouvelle, Université Catholique de Lille,
- Grecja**, Technological Educational Institution of Athens
- Hiszpania** – Haute Ecole Léon-Eli Troclet; Universidad de Córdoba, Universidad de Castilla – La Mancha, Universidad de Sevilla, Universidad Politécnica de Valencia, Universidad Carlos III de Madrid, Universitat de Girona, University of Jaen, University of Murcia

7. **Litwa** – Vilnius Gediminas Technical Universitetas
8. **Łotwa** – Ryga, Latvijas Universitate
9. **Macedonia** – Alexander Technological Educational Institut of Thessaloniki
10. **Niemcy** – Darmstadt Fachhochschule, Hannover Fachhochschule, Mainz Johannes Gutenberg Universität, Görlitz, Hochschule Zittau, Reutlingen University, Hochschule Heilbronn
11. **Portugalia** – Universidade de Coimbra, Universidade do Porto
12. **Słowacja** – Banská Bystrica, Matej Bel University
13. **Szwecja** – Högskolan i Borås, Linnaeus University
14. **Turcja** – Ankara, Hacettepe University
15. **USA** – Clarc University, Roosevelt University
16. **Wielka Brytania** – Middlesex University, uniwersytety w: Aberystwyth, Manchester, Sheffield
17. **Włochy** – Università degli Studi di Perugia

Uczestnictwo w komitetach konferencji naukowych

1. International Multi-Conference on Society, Cybernetics and Informatics (2009, 2010, 2011, 2012)
2. International Conference on Education and Information Systems, Technologies and Applications: EISTA (2009, 2010, 2011, 2012)

Udział w międzynarodowych programach badawczych

1. EMPATIC – Empowering Autonomous Learning Through Information Competencies (2010, 2011, 2012)
2. Working Group Athena III (2009)
3. Working Group At Gender (2010)
4. Master in European Studies (od 2008 co roku)
5. University Recognition of Prior Learning Centres – Bridging Higher Education with Vocational Education and Training (Leonardo da Vinci, Transfer of Innovation) (2011-2013)
6. Transition from University to Labour Market 0 The PhD's Case Study, Ca' Foscari University of Venice, Leonardo da Vinci) (2007-2010)
7. Thematic Network of European Studies SENT (2009, 2010)
8. European Arts Management Programme (Leonardo da Vinci) (2010)
9. Erasmus Mundus: EMERGE (od 2010), ERANET (od 2010), IANUS (od 2012)
10. Cultural Encounters in Middle Size Cities (2013-2016) – zaproszenie do drugiego etapu
11. Cross the Borders (European Network Culture and Management) (2012)

Członkostwo w międzynarodowych organizacjach, radach programowych czasopism oraz zagranicznych instytucji

1. Biblioteka Polska w Paryżu
2. „Journal of Librarianship and Information Science” (Wielka Brytania)
3. „The Journal of Web Librarianship”
4. „Culture Management – Mutual Management – Zarządzanie Kulturą” (czasopismo współredagowane z profesorami z Wiednia, Rygi, Belgradu, Tbilisi, Görlitz)
5. International Society for Knowledge Organization
6. European Association for Health Information and Libraries,
7. Euclid

8. Infoterm
9. Komitet Sterujący dla Szkolnictwa Wyższego i Nauki przy Radzie Europy
10. Foundation of European Regions for Research in Education and Trainingg (FREREF)

W programie *Erasmus*, który daje możliwość częściowego studiowania za granicą oraz odbywania zagranicznych praktyk zawodowych, w latach 2009 - 2013 nie brali udziału doktoranci WZiKS. Również doktoranci z ośrodków zagranicznych nie odbywali studiów oraz praktyk w ramach tego programu na WZiKS. W latach 2009-2012 czterech doktorantów WZiKS zostało stypendystami programu SYLFF Fundacji Tokijskiej, który ma na celu wspieranie udziału studentów i doktorantów w programach dydaktycznych w macierzystych uczelniach lub za granicą (w ramach programu SYLFF w UJ możliwość realizowania programów wyłącznie za granicą). Ponadto w latach 2011 i 2012 doktoranci WZiKS uczestniczyli w wyjazdach zagranicznych w ramach: projektu systemowego POKL "Program wzmocnienia efektywności systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkoły. Etap III" (4 osoby); ogólnouniwersyteckiego programu SET - Interdyscyplinarne studia doktoranckie „Społeczeństwo – Technologie- Środowisko”(2 osoby); Erasmus LLP of the European Union, Intensive Programme "Leadership for democratic citizenship in European schools" (2 osoby).

W czasie spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci poinformowali, że ich aktywność w zakresie wyjazdów zagranicznych (szczególnie w przypadku wyjazdów długoterminowych) ograniczają przede wszystkim obowiązki zawodowe. Należy podkreślić, że wizytowana Jednostka w sposób prawidłowy zapewnia studentom udział w programach wymian. Studenci znają zasady organizacji wyjazdów oraz wiedzą do kogo mają się zwracać w przypadku chęci podjęcia wymiany międzynarodowej, jak i krajowej.

2). Działania służące internacjonalizacji procesu kształcenia obejmuje intensywne uczestnictwo w możliwościach, jakich dostarczają programy Erasmus, Leonardo da Vinci. Co roku około stu osób (2,16% studiów stacjonarnych) realizuje część programu za granicą. WZiKS posiada już umowę dotyczącą uzyskiwania przez studiujących podwójnego dyplomu we współpracy Instytutu Ekonomii i Zarządzania z Reutlingen University od roku 2009/2010. Instytut Ekonomii i Zarządzania zamierza uzyskać europejską akredytację sieci Europejskich Szkół Biznesu (FIBAA), w czym współpraca z Reutlingen jest jednym z kroków przygotowawczych.

Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej szereg lat współpracują z francuskim koncernem medialnym „Ouest France”, wydającym regionalny dziennik m.in. w wersji elektronicznej, posiadającym sieć internetową. Współpraca z tym partnerem pozwala na organizowanie zawodowych wakacyjnych staży, a także odbywają się cykliczne wykłady oraz profesjonalne warsztaty prowadzone przez przedstawicieli Ouest France.

Studenci studiów kierunku *informacja naukowa i bibliotekoznawstwo* włączyli się do prac o charakterze praktycznym opracowania zbiorów Biblioteki Polskiego Ośrodka Społeczno-Kulturalnego w Londynie oraz opracowania dokumentów Polski Podziemnej z lat 1939-1945, jaką gromadzono w Londynie. Okazją do internacjonalizacji procesu dydaktycznego są telekonferencje, współorganizowane z przedstawicielami amerykańskich instytucji naukowych, ośrodków akademickich, bibliotek i stowarzyszeń naukowych przy wsparciu Konsulatu Generalnego USA w Krakowie oraz Amerykańskiego Centrum Informacji (AIRC).

Przedstawiciele WZiKS należą do czołowej polskiej kadry zajmującej się projektowaniem programów międzynarodowej. Ich zaangażowanie nie ogranicza się do jednorazowych działań, lecz ma już wieloletnią ciągłość. Wymienione wyżej w punkcie

pierwszym konferencje międzynarodowe, w których uczestniczy kadra (EMPATIC, EISTA, w których aktywnie uczestniczył Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa; a także programy Instytutu Spraw Publicznych „Master in European Studies”) skoncentrowane są na zagadnieniach edukacji. Instytut Spraw Publicznych nawiązał współpracę z University of Murcia w Hiszpanii, z Clare University w USA (z tą uczelnią współpraca dotyczy organizowania programów dyplomowych oraz podyplomowych) oraz z wieloma innymi uczelniami, stawiając na współpracę naukowo-dydaktyczną. Wspólny program przygotowujący jest z Eastern Michigan University, Roosevelt University w USA, z Mateja Bel University w Banskiej Bystricy. Wspólny projekt studiów magisterskich przygotowujący jest z University of Reading i finlandzkim University of Jyväskylä (program *Leadership in social services management*). Między Instytutem Spraw Publicznych a Rządem Bawarii oraz Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego umowa dotyczy wymiany doświadczeń w zakresie zagadnień zarządzania administracją publiczną i kształcenia kadr dla samorządu terytorialnego.

Dobór treści, celów, metod projektowania programów kształcenia na poziomie wyższym wyeksponowane zostały w *Raporcie samooceny* WZKS.

Jeden z pisanych doktoratów zmierza do rozpoznania wyników procesu bolońskiego, więc dostarczy w odpowiednim czasie obiektywnych danych o postępie w internacjonalizacji polskiej edukacji na poziomie wyższym.

W Uczelni funkcjonuje Biuro Obsługi Studentów Zagranicznych, zajmujące się koordynacją programu ERASMUS. Z Biurem ściśle współpracuje Wydziałowa Komisja Zagraniczna Samorządu Studentów, która zajmuje się promowaniem programu wśród studentów oraz udzielaniem wszelkich niezbędnych informacji w tym zakresie. Ponad to są również członkami komisji przeprowadzających rozmowy kwalifikacyjne do udziału w wspomnianym programie.

W jednostce na podstawie Uchwały Senatu nr 39/VI/2009 wprowadzono obowiązek odbycia w trakcie toku stacjonarnych jednolitych magisterskich lub stacjonarnych drugiego stopnia jednego kursu (zakończonego egzaminem) w języku obcym. Konieczność taka podyktowana została potrzebą zapewnienia większej konkurencyjności absolwentów UJ na rynku pracy (również na międzynarodowym). Studenci w większości jednak zwrócili uwagę na fakt, iż większy nacisk powinien być położony na naukę języka specjalistycznego. Zadowolenie z lektoratów wyrażali głównie studenci Instytutu Psychologii Stosowanej.

Doktoranci WZiKS uczestniczą w ogólnouniwersyteckim programie SET - Interdyscyplinarne studia doktoranckie „Społeczeństwo – Technologie- Środowisko” (11 osób). Program ten realizowany jest przez doktorantów równolegle do programu studiów doktoranckich na WZiKS. Program ma na celu podniesienie jakości i umiędzynarodowienie kształcenia doktorantów oraz młodej kadry naukowej, w tym w zakresie prowadzenia interdyscyplinarnych prac badawczych oraz metodologii badań. Program w całości realizowany jest w języku angielskim, a dużą część wykładowców stanowią naukowcy z zagranicy. W ramach programu doktoranci mogą ubiegać się o sfinansowanie staży zagranicznych (w 2012 r. 2 doktorantów WZiKS wyjechało na staże).

Obecnie na WZiKS nie studiuje doktoranci obcokrajowcy. Z informacji przekazanych Zespołowi Oceniającemu w czasie wizytacji wynika także, że doktoranci w niewielkim stopniu wyjeżdżają do uczelni zagranicznych w ramach umów bilateralnych.

3). Powyżej zreferowano pole współpracy międzynarodowej o celach naukowo-badawczych oraz o priorytetach dydaktycznych. W tym punkcie zwrócona zostanie uwaga na współpracę

krajową z ośrodkami akademickimi nastawiona na problemy kształcenia oraz działalność naukowo-badawczą.

Na liście instytucji, z którymi współpracują Instytuty oraz Katedry WZKS, są:

- uczelnie wyższe: AGH, Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN, Uniwersytet M. Kopernika, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Warszawski, Szkoła Główna Handlowa, Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Kardynała S. Wyszyńskiego, Politechnika Wrocławska, Politechnika Gdańska, Polsko-Japońska Wyższa Szkoła, Wojskowa Akademia Techniczna, Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości w Łodzi, Akademia Ignatianum w Krakowie, Gnieźnieńska Wyższa Szkoła Humanistyczno-Menedżerska „Milenium”; różne pozawydziałowe instytuty Uniwersytetu Jagiellońskiego
- placówki naukowe inne niż uczelnie: PAU, PAN (różne instytuty), Małopolski Instytut Kultury, Instytut Łączności BIP, Centrum Badań nad Szkolnictwem Wyższym
- towarzystwa naukowe i kulturalne: Polski Instytut Sztuki Filmowej, Polskie Towarzystwo Kulturoznawcze, Polskie Stowarzyszenie Psychologii Organizacji, Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji
- fundacje: Krakowska Fundacja Filmowa, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, Fundacja ks. Czartoryskich, Fundacja Progress and Business, Fundacja Pro Kultura, Stowarzyszenie Willa Decjusza,
- biblioteki: Biblioteka Narodowa, biblioteki wojewódzkie, biblioteki publiczne w województwach małopolskim, śląskim, biblioteki szkół wyższych, biblioteki kościelne (liczne placówki w związku z organizacją praktyk zawodowych oraz kwerend źródłowych).

Współpraca z tak wieloma a przy tym różnorodnymi ośrodkami akademickimi umożliwia w praktyce realizację procesu dydaktycznego na wysokim poziomie. Jej konkretnym rezultatem jest niezwykle ważny przepływ informacji między sferami teorii oraz praktyki w zakresie: sztuk medialnych, filmu, teatrologii, organizacji kulturalnych, dziennikarstwa prasowego, radiowego oraz telewizyjnego, pedagogiki społecznej ze wspomnianych ośrodków. Podobnie szeroka współpraca z towarzystwami naukowymi, fundacjami i bibliotekami dobrze służy przygotowaniu studiujących do odbywania praktyk a następnie do swobodnego włączenia się do pracy zawodowej. Jednocześnie owa współpraca dostarcza konkretnych informacji o stopniu merytorycznego przygotowania absolwentów wizytowanego Wydziału, które są analizowane w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia.

Podsumowując współpracę internacjonalistyczną oraz krajową, należy stwierdzić, że w obu przypadkach wyniki są imponujące – przynajmniej z punktu widzenia organizatora dydaktyki. W przyjętej skali za część wynikającą z *Raportu samooceny* należy uznać, że warunki dbałości o kontakty krajowe oraz zagraniczne zostały osiągnięte w pełni.

4). Współpraca z otoczeniem gospodarczym szeroko rozumianym, czyli z uwzględnieniem przedsiębiorstw komercyjnych (produkcji, handlu, mediach, klubach sportowych, aparacie administracji terenowej) oraz organizacji budżetowych w sferze kultury, medycyny, edukacji jest bardzo szeroka. Poniżej Zespół Wizytujący PKA wskazuje najważniejszych i konkretnych partnerów współpracujących z Wydziałem Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ:

- instytucje rządowe oraz centralne: Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Skarb Państwa – Urząd Zamówień Publicznych, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Urząd Patentowy, Biuro Rzecznika Braw Dziecka, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
- muzea i teatry: Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Etnograficzne w Krakowie, Instytut Teatralny im. Z. Raszewskiego w Warszawie, Teatr Bagatela, Muzeum Historyczne w Krakowie, Narodowy Teatr Stary w Krakowie, Muzeum Collegium Maius UJ, Muzeum im. S. Fischera w Bochni,
- instytucje edukacji, doradztwo w tej sferze: liczne szkoły z terenu województwa małopolskiego (w ramach targów edukacji), Humaneo, Centrum Edukacji Służb Publicznych i Administracji (CESPiA), Ośrodek Rozwoju Edukacji, ośrodki terapeutyczne, przychodnie lekarsko-psychologiczne, ośrodki szkolno-wychowawcze dla niepełnosprawnych, osób autystycznych
- media: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Rada Nadzorcza Polskiego Radia, Elektroniczny Biuletyn Informacyjny Bibliotekarzy „Ebib” (SBP), „Przegląd Biblioteczny” (SBP), „Zagadnienia Informacji Naukowej” (UW), „Bibliotheca Nostra” (AWF – UŚ), „Praktyka i Teoria Informacji Naukowej” (współredakcja), Radio Kraków S. A., Telewizja TVN, TVP Kraków, Onet, Wirtualna Polska, „Dziennik Polski”, „Gazeta w Krakowie”, Agencja Reklamowa „Agora”, Agencja Reklamowa Wasilewski, Polskie Radio Opole, włoska gazeta sportowa „La Gazzetta dello Sport”
- wydawnictwa: Wydawnictwo SBP, Wydawnictwo Universitas,
- administracja terenowa: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Zarząd Województwa Małopolskiego, Związek Miast Polskich, Urząd Miasta Poznania, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie,
- organizacje społeczne, sportowe i zawodowe: Krajowa Rada Biblioteczna, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Rada ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO), Towarzystwo Interwencji Kryzysowej, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Polska Akademia Olimpijska, Małopolska Rada Olimpijska, Polska Organizacja Turystyczna, Spółka Ekstraklasa S.A., Klub Sportowy Wisła Kraków, Liga Włoska LegaCalcio, Włoski Klub Sportowy Juventus Turyn oraz Inter Mediolan, Krakowski Klub Kajakowy, Ośrodek Sportu i Rekreacji Kolna w Krakowie.
- firmy projektujące oprogramowanie komputerowe: Max Electronic (Prolib), Instytut Książki (Mak+), Aleph Polska, MOL Sp. z o.o., PCSS (d’Libra)
- konsorcja polskich bibliotek cyfrowych (liczne)
- inne, w tym przedsiębiorstwa i ich grupy: Krakowski Park Technologiczny, US-Polish Trade Council, Regionalny Związek Pracodawców w Łodzi, Narodowe Forum Doradztwa Kariery, Coca-Cola Beverages Polska Sp. z o.o. w Niepołomicach, szpitale, Małopolska Izba Hotelarska „Gremium”.

Należy podkreślić, że Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego zabiega intensywnie nie tylko o udział przedsiębiorców dla współdziałania w planowaniu programów kształcenia stacjonarnego oraz niestacjonarnego pierwszego, drugiego stopnia, studiów jednolitych magisterskich oraz studiów podyplomowych, ale także uważnie wsłuchuje się w ich opinie dotyczące merytorycznego przygotowania studentów oraz ich aktywności w trakcie odbywanych praktyk zawodowych. Co więcej, wizytowany Wydział uruchamia nawet niektóre specjalności na zlecenie instytucji działających na lokalnym rynku pracy. Oceniana Jednostka pozostaje w stałym i rzeczywistym kontakcie z otoczeniem

społeczno – gospodarczym. Długoletnia i bliska współpraca z interesariuszami zewnętrznymi przejawia się w rzeczywistym ich wpływie na kształtowanie programów studiów, a w szczególności studiów podyplomowych. Ponadto przedstawiciele otoczenia społeczno – gospodarczego są obecni w kadrze Wydziału, biorą także udział w radach instytutów. Należy jednocześnie zwrócić uwagę na fakt, iż Wydział kształci wielokierunkowo i wieloaspektowo, zatem jego oferta edukacyjna jest wysoce zróżnicowana. W trakcie wizytacji nie zauważono, aby jeden kierunek był bardziej promowany kosztem innego mniej rynkowego. Wydział ma świadomość potrzeb rynku pracy i aktywnie współdziała z otoczeniem społeczno – gospodarczym w kształceniu na wysokim poziomie. Na uwagę zasługuje wypracowanie przez jednostkę unikatowych w skali kraju modeli kształcenia takich jak zarządzanie kulturą, elektroniczne przetwarzanie informacji w ramach Katedry Lingwistyki Komputerowej czy zarządzanie w turystyce. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych wskazywali na wysoki poziom absolwentów, świadomość branży i umiejętność wykorzystania nabytej wiedzy w praktyce. Efektywne monitorowanie przez Wydział praktyk studenckich pozwala na szybkie reagowanie i na ewentualne modyfikacje w programie kształcenia. Wydział ma świadomość potrzeb rynku lokalnego i krajowego, współpracuje z lokalnymi organizacjami (np. Krakowska Fundacja Filmowa) i lokalnymi instytucjami państwowymi (Urząd Miasta Krakowa, Wojewódzka Biblioteka Publiczna).

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego ² W PEŁNI

- 1). WZiKS zawarł liczne umowy na wymianę studentów. Kadra jest aktywna naukowo na arenie międzynarodowej, uczestniczy w różnych gremiach stawiających sobie wśród celów naukowych zagadnienia organizacji dydaktyki, a także intensyfikację współpracy. Na obecnym etapie korzystają z tej współpracy studenci (wyjeżdżający oraz przyjeżdżający). Doktoranci uczestniczą w programach międzynarodowych, ale ich aktywność w tym zakresie wymagałaby rozwinięcia. Aktywizacja studentów zasługuje na ocenę wyróżniającą, aktywizacja doktorantów na niewystarczającą. W ogólnym ujęciu.
- 2). Wykazano liczne formy internacjonalizacji w działaniach inicjujących projektowanie wspólnych programów, niektóre efekty już osiągnięto. Jednakże oferta kształcenia na studiach doktoranckich wymaga podjęcia dalszych działań w celu zwiększenia jej internacjonalizacji.
- 3). Skala współpracy z instytucjami międzynarodowymi jest wysoka głównie w zakresie programu Erasmus, udziału w projektach międzynarodowych kadry, w niewielkim zakresie studentów, jednostkowo doktorantów, toteż należy przyjąć, że sumarycznie realizuje cele w pełni. Skala współpracy z instytucjami krajowymi jest wyróżniająca się, zgodna z profilem realizowanej dydaktyki.
- 4). Współpracę jednostki z otoczeniem społeczno – gospodarczym należy ocenić jako bardzo dobrą. Współpraca Wydziału z otoczeniem społeczno – gospodarczym jest bliska i długoletnia. Dzięki temu widoczny jest znaczny i rzeczywisty wpływ przedstawicieli otoczenia społeczno – gospodarczego na program kształcenia na Wydziale. Jednostka ma świadomość zmieniającego się rynku pracy i specyficznej sytuacji na rynku pracy (wzrost bezrobocia, niż demograficzny). Stąd też, stara się o aktywny udział pracodawców w opracowywaniu programów kształcenia, w tym o rozwijanie kompetencji stricte zawodowych i interpersonalnych.

7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

1). System opieki naukowej i dydaktycznej należy ocenić pozytywnie. Studenci zgodnie przyznali, iż większość informacji uzyskują z programu USOS, gdzie każdy z pracowników naukowych ma podane terminy konsultacji, na których jak stwierdzili prowadzący pojawiają się, a informacje o odwołaniu dyżurów pojawiają się odpowiednio wcześniej. Zgłaszanym problemem był system zapisów na seminaria, który również odbywa się za pośrednictwem programu USOS. W momencie otwarcia list prowadzących seminariów system zawiesza się i pojawiają się trudności z zapisaniem się do konkretnego prowadzącego. Studenci doceniają możliwość pisania prac dyplomowych pod kątem pracy zawodowej, którą często podejmują już w trakcie studiów.

Problemem zgłaszanym przez studentów kierunku zarządzanie publiczne, było powielanie się treści programowych. Ich zdaniem, niektóre przedmioty, nie różnią się od siebie materiałem, zwłaszcza jeżeli są prowadzone przez tych samych dydaktyków. Powyższej opinii nie podziela kierownictwo wizytowanej Jednostki, gdyż analiza sylabusów na to nie wskazuje. Zwrócona została uwaga na zwiększenie zajęć o charakterze praktycznym na danym kierunku by studenci mogli w praktyce wykorzystywać swoje umiejętności.

Studenci w czasie spotkania nawiązali również do przypisywania przedmiotom punktów ECTS. Ich zdaniem nieliczne przedmioty mają nieadekwatną liczbę punktów w stosunku do godzin oraz materiału wymaganych danym przedmiotem. Ponieważ mogą to być bardzo subiektywne opinie Zespół Wizytacyjny stoi na stanowisku potrzeby dokonania w ramach WSZJK szczegółowej analizy tego zagadnienia.

Studenci zgodnie przyznali, iż o swoich problemach związanych z procesem kształcenia korzystają z pomocy starostów, którzy powołani są dla każdego konkretnego roku. Starości pełnią funkcję łącznika pomiędzy studentami, a Władzami Wydziału, bądź pracownikami administracji. Szczególnym zadowoleniem cieszy się wśród studentów pojawienie się skrzynek, w których mogą zostawiać podania do dziekanatów, dzięki czemu unikają czekania w kolejkach. Większość spraw są w stanie rozwiązać przez program USOS, co również sprzyja organizacji ich czasu.

Pozytywnie oceniony przez studentów został system organizacji praktyk zawodowych. Studenci wiedzą do kogo mogą się zwrócić, a koordynator praktyk służy swoją pomocą w razie pojawienia się ewentualnych problemów. Studenci często szukają praktyk na własną rękę, co również im odpowiada.

Studenci wyrazili zadowolenie z funkcjonującej Biblioteki. Bazy danych są ogólnie dostępne oraz liczba zasobów ich zdaniem jest odpowiednia. W Wydziale funkcjonuje sieć bezprzewodowego Internetu, co również jest pozytywnie postrzegane przez studentów.

System opieki materialnej studentów funkcjonuje bez zastrzeżeń. Zasady oraz tryb przyznawania stypendiów są zgodne regulacjami wynikającymi z ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Regulamin został wprowadzony w porozumieniu z Samorządem Studentów. Studentom są dokładnie znane zasady ubiegania się o określone stypendium, znają terminy składania wniosków oraz nie mają większych problemów z ich wypełnianiem. Indywidualne decyzje o przyznaniu bądź nieprzyznaniu stypendium są wydawane zgodnie z Kodeksem Postępowania Administracyjnego. Studenci biorą czynny udział w pracach Wydziałowej Komisji Stypendialnej, stanowiąc demokratyczną większość głosów.

W czasie wizytacji odbyło się spotkanie z uczestnikami studiów III stopnia, w którym wzięło udział ok. 14 doktorantów. Doktoranci mają zapewnione wsparcie naukowe w zakresie przygotowywania rozpraw doktorskich i prowadzenia prac badawczych przez opiekunów naukowych/promotorów (jeden promotor sprawuje opiekę nad ok. 4 doktorantami). Doktoranci podkreślili pomoc udzielaną im w procesie kształcenia przez kadre naukowo-

dydaktyczną Wydziału, a także Kierownika studiów doktoranckich i Prodziekana ds. studenckich. Z kadrą naukowo-dydaktyczną Wydziału doktoranci mogą konsultować się w czasie dyżurów bądź w innych ustalonych formach kontaktu (mailowo, telefonicznie).

Obsługa administracyjna na Wydziale została oceniona przez doktorantów bardzo dobrze. Warte odnotowania jest wydzielenie na Wydziale osobnego dziekanatu ds. pomocy materialnej z funduszu pomocy materialnej. Doktoranci mają zapewniony dostęp do aktualnych informacji związanych z procesem kształcenia, które najczęściej czerpią ze strony internetowej Wydziału oraz uzyskują dzięki mailingowi wysyłanemu przez dziekanat (doktoranci w mniejszym stopniu korzystają w tym zakresie z systemu USOS).

W odniesieniu do planu zajęć doktoranci wyrazili opinię, że korzystne byłoby dla nich zablokowanie zajęć i realizowanie ich po godzinie 16.

Doktoranci uważają, że oferta studiów podyplomowych jest atrakcyjna (zajęcia prowadzą praktycy, mogłaby rozwijać ich kompetencje zawodowe), jednak ze względów finansowych nie decydują się na ich podjęcie.

Doktoranci WZiKS są objęci systemem wsparcia materialnego, który funkcjonuje w Uniwersytecie, w ramach którego mogą ubiegać się o stypendia doktoranckie, zwiększenie stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych i świadczenia z Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów UJ. Doktoranci WZiKS mogą ubiegać się również o stypendia z dotacji celowej na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich. Regulaminy przyznawania środków w ramach systemu są publicznie dostępne m. in. na stronach internetowych Uczelni i Wydziału. Na WZiKS działają komisje stypendialne, w których skład wchodzi przedstawiciele doktorantów. Doktorantom wydawane są decyzje o przyznaniu/nieprzyznaniu świadczeń, a środki wypłacane są terminowo. Można sformułować wniosek, że system wsparcia materialnego doktorantów WZiKS funkcjonuje sprawnie. Doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie wypowiadali się na temat wsparcia finansowego zapewnianego im w ramach przewidzianej dla nich dotacji celowej, m. in. wskazali, że środki te pozwalają im realizować wyjazdy zagraniczne na kwerendy i konferencje, a także zakupywać niezbędną literaturę. Głosy doktorantów były natomiast podzielone w odniesieniu do systemu przyznawania stypendiów doktoranckich (stypendia doktoranckie na rok akademicki 2012/2013 przyznano 12 doktorantom WZiKS), w tym kwestii takich jak: kryteria oceny osiągnięć doktorantów, nieproporcjonalny rozdział stypendiów między doktorantów różnych jednostek i publiczny dostęp do list rankingowych.

Na WZiKS widoczna jest dbałość o zapewnienie odpowiednich warunków kształcenia osobom niepełnosprawnym, zarówno w zakresie dostosowania infrastruktury Wydziału do potrzeb osób z niepełnosprawnościami przez zastosowanie właściwych rozwiązań architektonicznych i technicznych, jak też w zakresie różnych form wsparcia osób niepełnosprawnych w trakcie realizacji procesu kształcenia (np. na WZiKS przewiduje się możliwość organizacji egzaminów w formie zaadaptowanej do niepełnosprawności, w tym zamianę formy egzaminu na inną, zdawanie przy użyciu komputera lub arkuszy w powiększonej czcionce, wydłużenie czasu trwania egzaminu).

Doktoranci mają możliwość uczestniczenia w weryfikacji prawidłowości działania systemu wsparcia naukowego, dydaktycznego i materialnego uczestników studiów III stopnia

na WZiKS przez udział w ankietowej ewaluacji zajęć dydaktycznych oraz jakości pracy jednostek administracyjnych obsługujących doktorantów, a także przez udział w ogólnouczelnianym badaniu ankietowym *Barometr satysfakcji studenckiej*. Udział doktorantów w ocenie udzielanego im przez Wydział wsparcia drogą badań ankietowych jest obecnie ograniczony – np. doktoranci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym nie wiedzieli o możliwości wzięcia udziału w badaniu *Barometr satysfakcji studenckiej*. Z rozmowy przeprowadzonej z doktorantami w czasie wizytacji wynika jednak, że swoje uwagi i wnioski dotyczące procesu kształcenia przekazują w dużej mierze w ramach bieżących kontaktów Dyrektorom Instytutów, Kierownikowi studiów doktoranckich oraz Władzom Wydziału.

2). W Uniwersytecie powołany został pełnomocnik Rektora UJ ds. bezpieczeństwa studentów i doktorantów w celu zapewnienia studentom i doktorantom poczucia bezpieczeństwa osobistego w Uczelni i w jej otoczeniu, a także powoływane są komisje dyscyplinarne dla doktorantów. Studenci wizytowanej Jednostki zgodnie stwierdzili, iż sytuacje konfliktowe są rzadkością. Zdaniem studentów, w przypadku pojawienia się sytuacji problemowych związanych z tokiem studiów, zawsze mogą liczyć na pomoc i życzliwość zarówno starostów oraz Władz Wydziału, ale także innych pracowników administracyjnych. Władze Wydziału zwykle starają się rozwiązać owe sytuacje oraz zapobiegać podobnym działaniom. Głównym sposobem rozwiązywania tych konfliktów jest rozmowa. Studenci wyrazili ogólne zadowolenie z prowadzonego przez jednostkę systemu w omawianym zakresie.

Z kolei podczas spotkania z Zespołem Oceniającym doktoranci stwierdzili jednak, że na realizowanych przez nich studiach nie ma sytuacji konfliktowych wymagających rozwiązywania drogą szczególnych procedur. W zakresie systemu stypendialnego doktoranci wskazali na drogę postępowania odwoławczego określoną w regulaminach, natomiast w sprawach bieżących na możliwość kontaktu i pomocy ze strony Kierownika studiów doktoranckich oraz Prodziekana ds. studenckich

3). Działalność Samorządu Studentów Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej należy ocenić pozytywnie. Organizacja w sposób prawidłowy dba o reprezentowanie studentów zarówno przed Władzami Wydziału, jak i innymi organami. Przedstawiciele studentów są powołani do Rady Wydziału spełniając ustawowy warunek min. 20% udziału studentów i doktorantów. Studenci są również powołani w skład Rad Instytutów, co stanowi dla nich główną płaszczyznę podnoszenia i omawiania najważniejszych kwestii związanych z funkcjonowaniem studentów.

Strukturę Samorządu tworzą wewnętrzne komisje – Kultury, Ekonomiczna, Prawna, Zagraniczna, Dydaktyczna oraz Informacyjna. Głównie działania Samorządu skupiają się na aktywizacji i integracji studentów. Dodatkowo w tym celu Samorząd Wydziałowy współpracuje z Uczelnianym Organem Samorządu Studentów

W ramach WZiKS UJ działają przedstawiciele Towarzystwa Doktorantów UJ do Rady Wydziału oraz Rad Instytutów. **Towarzystwo Doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego jest nazwą własną samorządu doktorantów Uniwersytetu Jagiellońskiego.** Przedstawiciele doktorantów w Radzie Wydziału i Radach Instytutów WZiKS aktywnie uczestniczą w pracach tych organów kolegialnych. Przedstawiciele doktorantów podkreślili dobrą współpracę z Kierownikiem studiów doktoranckich oraz Władzami Wydziału w zakresie konsultacji spraw doktorantów i włączania ich w prace wydziałowe dotyczące procesu kształcenia.

Towarzystwo Doktorantów UJ podejmuje liczne działania wspierające proces kształcenia na studiach III stopnia, m. in. takie jak: prowadzenie badań ankietowych jakości kształcenia na studiach doktoranckich (zainicjowany i prowadzony przez TD UJ Program Ewaluacji Studiów III Stopnia); organizacja spotkań naukowych mających na celu popularyzację badań młodych naukowców szerszej publiczności (Salon Naukowy TDUJ); wydawanie „Zeszytów Naukowych Towarzystwa Doktorantów UJ” (czasopismo recenzowane, zamieszczane w nim publikacje są punktowane); wspieranie finansowo badań naukowych doktorantów w ramach kolejnych edycji Konkursu na Dofinansowanie Działalności Doktorantów, w ramach którego doktoranci mogą ubiegać się o przyznanie środków na wyjazdy krajowe i zagraniczne, organizację konferencji i seminariów oraz publikacje.

Doktoranci WZiKS obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym byli dobrze zorientowani w działaniach realizowanych przez TD UJ i ogólnie pozytywnie je ocenili. Doktoranci zwrócili jedynie uwagę, że w ich opinii system dofinansowań TDUJ w ramach Konkursu na Dofinansowanie Działalności Doktorantów byłby bardziej efektywny, gdyby dofinansowania były przyznawane mniejszej ilości osób w większych kwotach (w 2012 r. 8 doktorantów WZiKS otrzymało dofinansowanie do wyjazdów na konferencje krajowe w łącznej kwocie 1815 zł, natomiast 4 doktorantów otrzymało dofinansowanie wyjazdów na konferencje zagraniczne w łącznej kwocie 1950 zł). Działalność samorządu doktorantów należy ocenić w pełni pozytywnie.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ² W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) System opieki naukowej i dydaktycznej sprzyja doktorantom w procesie osiągania założonych efektów kształcenia. System pomocy materialnej funkcjonuje sprawnie. System wsparcia w procesie kształcenia na WZiKS uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych.
- 2) WZiKS ma wdrożony system rozpatrywania skarg i sytuacji konfliktowych, ale nie ma okoliczności wymagających uruchamiania procedur w tym zakresie.
- 3) Towarzystwo Doktorantów UJ podejmuje różnorodne inicjatywy wspierające proces kształcenia. Przedstawiciele doktorantów są włączeni w prace organów kolegialnych Wydziału, biorą udział w podejmowaniu decyzji oraz opiniują w sprawach dotyczących procesu kształcenia na studiach doktoranckich. Doktoranci pozytywnie oceniają współpracę z Władzami Wydziału w zakresie spraw doktoranckich. Zarówno działalność samorządu studenckiego jak i doktorantów należy ocenić pozytywnie.

8. System wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, jego spójność i zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

Z dokumentacji otrzymanej od Uczelni wynika, iż posiada ona dokumenty dotyczące przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia, studiach doktoranckich, a także podyplomowych. W głównej mierze odnoszą się one do: tworzenia programów kształcenia, określania weryfikacji efektów kształcenia, w tym procesu dyplomowania, zasad rekrutacji, oceny nauczycieli akademickich, prowadzenia badań naukowych oraz monitorowania losów absolwentów.

Uchwałą nr 33/V/2010 Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 26 maja 2010 r. w Uczelni utworzono Uczelniany System Doskonalenia Jakości Kształcenia. Natomiast Zarządzeniem nr 36 Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego z 8 czerwca 2010 r. określono zasady i metody wdrażania Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia. Zgodnie z ogólnymi zasadami Uczelniany System Doskonalenia Jakości Kształcenia UJ wdrożony został na dwóch poziomach: ogólnouniwersyteckim oraz w jednostkach prowadzących działalność dydaktyczną.

Strukturę Uczelnianego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia tworzą Prorektor UJ ds. dydaktyki, Stała Senacka Komisja ds. Nauczania, Stała Rektorska Komisja ds. Rozwoju Dydaktyki i Jakości Kształcenia UJ, a także Uczelniany Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia. Do szczegółowych zadań realizowanych przez Uczelniany Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia należy:

- opracowanie procedury i harmonogramu oceny własnej oraz opracowanie wytycznych do sporządzenia raportu z oceny własnej,
- opracowywanie raportów dotyczących jakości kształcenia,
- opracowanie rocznego harmonogramu i prowadzenie akcji ankietowych,
- formułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia,
- inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia w środowisku akademickim.

Za realizację działań w wyznaczonych w powyżej obszarach odpowiadają wchodzący w skład Zespołu: pełnomocnik Rektora UJ ds. doskonalenia jakości kształcenia, koordynujący całokształt prac związanych z wewnętrznym systemem zapewnienia jakości, pełnomocnik Rektora UJ ds. ewaluacji jakości systemu kształcenia, koordynujący działania związane z oceną jakością kształcenia oraz pełnomocnik Rektora UJ ds. systemu informacji o ofercie edukacyjnej, odpowiedzialny za gromadzenie i przetwarzanie wiedzy o prowadzonych programach studiów. Planowaniem i koordynacją oceny jakości kształcenia na Uniwersytecie Jagiellońskim zajmuje się Zespół ds. analiz jakości kształcenia funkcjonujący przy Dziale Nauczania UJ.

Na stronie internetowej Uczelni można znaleźć informacje na temat jakości kształcenia (<http://www.jakosc.uj.edu.pl>), w tym informacje odnoszące się m.in. do zrealizowanych już przez Zespół zadań takich, jak np. akcje ankietowe USDJK (<http://www.jakosc.uj.edu.pl/jakosc-ksztalcenia/materialy/informator>).

Struktura ogólnouniwersytecka znajduje odzwierciedlenie w strukturze wydziałowej. I tak na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej zgodnie z § 2 ust. 7 Zarządzeniem 36 Rektora UJ z dnia 8 czerwca 2010 r., w dniu 1 października 2012 r. Dziekan powołał Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia na okres od 1.10.2012 r. do 30.09.2012 r. Przewodniczącym tego Zespołu jest Pełnomocnik Dziekana Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej ds. jakości kształcenia. W skład powyższego gremium wchodzi zastępcy dyrektorów ds. dydaktyki poszczególnych Instytutów, kierownicy kierunków zarządzanie, zarządzanie własnością intelektualną, elektroniczne przetwarzanie informacji oraz kulturoznawstwo, opiekun specjalności zarządzanie w turystyce i zarządzanie w sporcie, kierownicy studiów doktoranckich, przedstawiciel studiów podyplomowych, kierownik Biblioteki, przedstawiciel pracodawców oraz przedstawiciel administracji a także dwóch studentów i doktorantów. Zgodnie § 2 ust. 11 przywoływanego na wstępie Zarządzenia do zadań Zespołu należy:

- sporządzanie raportów z oceny własnej Wydziału w poszczególnych obszarach działalności dydaktycznej,
- opracowywanie planów i harmonogramu realizacji działań naprawczych,

- inicjowanie działań projakościowych związanych ze specyfiką działalności dydaktycznej,
- inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia,
- upowszechnianie najlepszych praktyk dotyczących doskonalenia jakości kształcenia.

W zakresie systemu zarządzania jakością kształcenia na ocenianym Wydziale organem odpowiedzialnym za jego działanie jest dziekan do którego zadań należy:

- określenie i realizacja Polityki jakości,
- zapewnienie środków niezbędnych do utrzymania systemu zarządzania jakością kształcenia,
- zapewnienie zasobów potrzebnych do realizacji celów jakości,
- zatwierdzenie Księgi jakości kształcenia oraz procedur,
- wdrożenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale, nadzór nad jego funkcjonowaniem oraz dokonywanie corocznych przeglądów systemu zarządzania jakością kształcenia,
- przedłożenie Radzie Wydziału na koniec roku akademickiego oceny efektów kształcenia na każdym kierunku prowadzonym na WZiKS UJ.

Ponadto Dziekan zleca wykonanie zadań związanych z funkcjonowaniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia Prodziekanowi ds. dydaktyki, który współdziała w tym zakresie z Wydziałowym Zespołem Doskonalenia Jakości Kształcenia. Dziekan WZiKS UJ jest zobowiązany do przedłożenia Radzie Wydziału na koniec roku akademickiego, po zasięgnięciu opinii członków minimum kadrowego dla danego kierunku studiów, oceny efektów kształcenia na każdym kierunku prowadzonym na WZiKS UJ. Wyniki tej oceny stanowią podstawę doskonalenia jakości kształcenia.

Realizując powyższe zapisy na ocenianym Wydziale Dziekan opracował „Politykę jakości na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej”. Ponadto doprecyzowano obszary działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, obejmujące procedury organizacji oraz obsługi procesu kształcenia prowadzące do doskonalenia wszystkich jego aspektów opracowując Księgę Jakości Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej. W księdze wyszczególniono 9 procedur:

P01: Projektowanie usług edukacyjnych obejmującą czynności związane z tworzeniem i zatwierdzaniem nowych kierunków studiów (specjalności) wraz z sylabusami, oraz zmianami, a także z likwidacją kierunku studiów oraz zapewnieniem publicznego dostępu do informacji o programach kształcenia i planach studiów.

P02: Rekrutacja obejmującą czynności związane z przygotowaniem rekrutacji na studia I, II i III stopnia oraz studia podyplomowe oraz realizację zadań związanych z naborem i wpisami na studia prowadzone w poszczególnych instytutach/katedrach WZiKS UJ.

P03: Realizacja procesu kształcenia obejmującą czynności związane z działaniami przygotowawczymi do realizacji procesu kształcenia, prowadzeniem przez nauczycieli akademickich zajęć, informowaniem studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych o wynikach zaliczeń i egzaminów, przygotowywaniem protokołów zaliczenia przedmiotów, prowadzeniem seminariów dyplomowych (i doktoranckich), odbywaniem dyżurów przez nauczycieli akademickich oraz prowadzeniem przez pracowników sekretariatów spraw związanych z procesem kształcenia.

P04: Weryfikacja efektów kształcenia (weryfikacja osiągania zakładanych efektów kształcenia) obejmującą czynności związane z weryfikacją zakładanych efektów kształcenia przez nauczycieli akademickich (ocenianie studentów, doktorantów i słuchaczy studiów

podyplomowych), weryfikacją efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbycia praktyki studenckiej, weryfikacją końcowych efektów kształcenia (proces dyplomowania), monitorowaniem karier zawodowych absolwentów na rynku pracy oraz weryfikacją zakładanych efektów kształcenia przy udziale interesariuszy zewnętrznych (przyszłych pracodawców i potencjalnych pracodawców absolwentów WZiKS UJ, przedstawicieli małopolskich instytucji rynku pracy, absolwentów WZiKS UJ).

P05: Dobór, ocena i motywowanie kadry obejmującą czynności związane z doбором kadry, okresową oceną kadry prowadzącą proces kształcenia i hospitacjami, oceną kadry wspierającą proces kształcenia (oceną pracy administracji), motywowaniem nauczycieli akademickich poprzez przyznawanie nagród (Nagrody dla nauczycieli akademickich UJ, Nagroda za wysoką jakość pracy dydaktycznej) oraz motywowaniem pracowników niebędących nauczycielami akademickimi poprzez przyznawanie nagród (Nagrody przyznawane pracownikom niebędącym nauczycielami akademickimi UJ, Nagroda za wysoką jakość pracy administracyjnej) i poprzez przyznawanie premii.

P06: Weryfikacja infrastruktury (Weryfikacja infrastruktury dydaktycznej i naukowej) obejmującą czynności związane z weryfikacją infrastruktury dydaktycznej, zapewnieniem dostępu do sieci komputerowej w budynku WZiKS UJ oraz nadzorowaniem i utrzymaniem sieci, a także z monitorowaniem dostępności literatury zalecanej w sylabusach modułów kształcenia.

P07: Badania naukowe obejmuje czynności związane ze sporządzaniem planu prac naukowo-badawczych w instytucie/katedrze, realizacją badań naukowych przez nauczycieli akademickich, weryfikacją prowadzenia na WZiKS UJ badań naukowych w zakresie obszaru, do którego zostały przyporządkowane prowadzone studia oraz weryfikacją poziomu naukowego Jednostki.

P08: Doskonalenie programów kształcenia obejmującą czynności związane z doskonaleniem programów kształcenia, ich rocznymi i okresowymi przeglądami oraz doskonaleniem efektów kształcenia i dostosowywaniem ich do potrzeb rynku pracy przy udziale interesariuszy zewnętrznych (przyszłych pracodawców i potencjalnych pracodawców absolwentów WZiKS UJ, przedstawicieli małopolskich instytucji rynku pracy i absolwentów WZiKS UJ) oraz przy udziale interesariuszy wewnętrznych (pracowników WZiKS UJ).

P09: Ocena i doskonalenie systemu zarządzania jakością kształcenia obejmuje czynności związane z przeglądem zarządzania, badaniem satysfakcji studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych z pracy nauczycieli akademickich oraz z pracy sekretariatów, badaniem ich zadowolenia ze studiowania oraz doskonaleniem systemu zarządzania jakością kształcenia.

Powyższe procedury są spójne z wewnętrznymi aktami prawnymi obowiązującymi w Uczelni oraz aktami prawnymi zewnętrznymi.

Ponadto Dziekan na wniosek kierownika jednostki WZiKS prowadzącej kierunek studiów – powołuje dla każdego kierunku studiów prowadzonego na WZiKS UJ, w celu przeprowadzenia oceny efektów kształcenia, odrębny Zespół, w skład którego wchodzi przedstawiciele minimum kadrowego dla danego kierunku studiów, kierownik studiów na danym kierunku, przedstawiciele studentów oraz przedstawiciele pracodawców. Zespoły takie zostały powołane przez Dziekana - 1 października 2012 r. dla kierunków: „ekonomia” oraz „zarządzanie”; 19 października 2012 r. dla kierunków: „dziennikarstwo i komunikacja społeczna” i „filmoznawstwo”; 22 października 2012 r. dla kierunku „informacja naukowa i bibliotekoznawstwo”; i 24 października 2012 r. dla kierunków: „psychologia” i „wiedza o nowych mediach”.

Wedle powyższego należy stwierdzić, że struktura podejmowanych decyzji w zarządzaniu jakością, stosownie do przydzielonych kompetencji, zarówno na poziomie centralnym, jak i wydziałowym jest przejrzysta.

Wskazano odpowiednie narzędzia służące realizacji zakładanych celów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w postaci ogólnouniwersyteckich ankiet oceniających: zajęcia dydaktyczne, jednostki administracyjne oraz ogólną satysfakcję studentów płynącą ze studiowania na uczelni, a także hospitacji zajęć dydaktycznych. Ankiety przeprowadzane są zgodnie Zarządzeniem nr 22 Rektora UJ z 12 kwietnia 2010 r. w sprawie: wprowadzenia Regulaminu ankietowego systemu oceny zajęć dydaktycznych oraz Zarządzeniem nr 60 Rektora UJ z 21 lipca 2011 r. w sprawie: wprowadzenia regulaminów ankietowego systemu oceny jakości pracy jednostek administracyjnych Uniwersytetu Jagiellońskiego obsługujących studentów. Dziekan Wydziału corocznie przedstawiał wyniki ankiet dotyczących zajęć dydaktycznych prorektorowi UJ ds. dydaktyki. Najlepiej ocenieni w ankietach nauczyciele akademicki otrzymują nagrody Dziekana. Ponadto w ocenianej Jednostce opracowano projekt i plan hospitacji zajęć w roku akademickim 2012/2013 w poszczególnych Instytutach i Katedrach WZiKS UJ.

Dokumentacja dotycząca wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzona i udostępniana przez Rektorat, Dziekanat oraz Wydziałowy Zespół Doskonalenia Jakości Kształcenia, w sposób kompleksowy i precyzyjny w postaci Księgi Jakości Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej, zgodnie z przepisami powszechnie obowiązującymi. Wydział stosuje także procedury sprawdzające efektywność działania systemu i korygujące politykę zapewniania jakości kształcenia poprzez coroczne przygotowywanie:

- raportu z działania Wydziałowego Zespołu Doskonalenia Jakości Kształcenia w danym roku akademickim wraz z planem działania WZDJK na kolejny rok, którego celem jest ocena systemu zarządzania jakością kształcenia oraz podjęcie decyzji na temat kierunków i narzędzi jego doskonalenia;
- raportu z oceny efektów kształcenia na każdym kierunku prowadzonym na WZiKS UJ;
- sprawozdania z wyników ankiet oceny zajęć dydaktycznych, a także uwag i wniosków dotyczących doskonalenia procedur jakości kształcenia przekazywanych Prorektorowi UJ ds. dydaktyki;
- raportu dotyczącego wyników ankiet działalności naukowej pracowników WZiKS UJ.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest stałym punktem obrad Rady Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej. Na jej posiedzeniach są poruszane m.in. takie tematy, jak: zatwierdzanie zmian w planach i programach studiów wysuwanych przez poszczególne Rady Instytutów, zatwierdzanie zmian w planach studiów podyplomowych, czy powoływanie Komisji ds. egzaminów doktorskich, a także wyrażanie zgody na prowadzenie wykładów przez nauczycieli akademickich posiadających stopnień naukowy doktora.

Rada Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej właściwie zareagowała na uwagi Zespołów Oceniających z wizytacji przeprowadzonych (na podstawie przepisów obowiązujących do 30.09.2011 r.) na kierunkach: „dziennikarstwo i komunikacja społeczna”, „informacja naukowa i bibliotekoznawstwo”. „kulturoznawstwo”. „psychologia” oraz „zarządzanie” i dokonała stosownych korekt zgodnie z zaleceniami PKA. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych w obszarach tego wymagających został zamieszczony w Załączniku Nr 3.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ WYRÓŻNIAJĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ opracował kompleksową strukturę systemu zapewnienia jakości kształcenia zgodną z system wewnętrznymi przepisami prawnymi

w Uczelni, stwarzając mechanizmy do jego doskonalenia i analizy jego działań. Jednostka wdrożyła opracowane procedury zapewnienia jakości w poszczególnych elementach składających się na proces kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
strategia rozwoju	X				
wewnętrzny system zapewnienia jakości	X				
cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		X			
zasoby kadrowe, materialne i finansowe	X				
przewodzenie badań naukowych		X			
współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
system wsparcia studentów i doktorantów		X			

przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia,	X				
---	---	--	--	--	--

Odniesienie się do dokonanej przez jednostkę analizy SWOT w kontekście wyników przeprowadzonej oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz oceny zasobów kadrowych, materialnych, działalności naukowej i międzynarodowej, współpracy z beneficjentami procesu kształcenia.

W opinii Zespołu Oceniającego PKA analiza SWOT dokonana przez WZiKS UJ została przeprowadzona starannie i zgodnie ze wskazówkami zawartymi we wzorze raportu samooceny, gdyż objęła swoim zakresem wszystkie elementy wyszczególnione w centralnym miejscu tabeli, tj.: funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości; posiadane zasoby: kadrowe, materialne, finansowe; oferta dydaktyczna, w tym studia doktoranckie i podyplomowe; pozycja jednostki w uczelni, internacjonalizacja, relacje z otoczeniem.

Analiza SWOT przeprowadzona przez ocenianą Jednostkę dowodzi, że WZiKS bardzo dobrze rozpoznał i prawidłowo określił swoje „mocne strony”. Przebiega z nich świadomość zarówno przynależności do najstarszego polskiego uniwersytetu, dysponowania kadrą naukowo-dydaktyczną o wysokich kwalifikacjach i wysokiego poziomu prowadzonych badań, jak i posiadania unikatowej w skali kraju oferty dydaktycznej (m.in. we współpracy z Uniwersytetem w Reutlingen), wdrożenia Księgi jakości WZiKS czy znakomitych relacji z otoczeniem (jednostki samorządu, organizacje gospodarcze, instytucje kultury i mediów).

Z kolei analiza „słabych stron” akcentuje przede wszystkim dwie grupy zagadnień:

- 1) niedostatek środków finansowych na działalność badawczą (co jest podstawową bolączką wszystkich polskich uniwersytetów) oraz nadmierne obciążenie budżetu WZiKS kosztami utrzymania nowoczesnego budynku,
- 2) postaw samej kadry naukowo-dydaktycznej, która nie zawsze równie dynamicznie włącza się w pozyskiwanie środków finansowych na badania i w organizowanie konferencji naukowych.

W opinii Zespołu Oceniającego PKA wydaje się celowe wyraźniejsze związanie ścieżki awansowej pracowników z ich wszechstronnym zaangażowaniem nie tylko w proces dydaktyczny ale i naukowo-badawczy. Punkt o braku centralnego planowania obciążenia sal dydaktycznych na Wydziale wskazany w „słabych stronach” Jednostki w praktyce powinien zostać natychmiast zrealizowany decyzją Dziekana Wydziału.

W środowisku zewnętrznym wizytowana Jednostka swoją szansę widzi w swoim funkcjonowaniu w ramach Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jej duży potencjał naukowo-dydaktyczny jakim dysponuje (wysokie kwalifikacje kadry, uprawnienia naukowe przyciągające młodą kadrę) jest właściwie i pozytywnie postrzegany nie tylko w regionie, ale i w całym kraju. Mocną stroną wizytowanej Jednostki jest szybkie reagowanie na zmieniające się oczekiwania środowiska społecznego, zarówno tego najbliższego jak i krajowego, które oczekuje od uniwersytetów wiedzy o jak najwyższej jakości. Badania naukowe i prowadzone kierunki przez WZiKS (np. ze sfery usług internetowych, szeroko pojętej kultury medialnej i około medialnej, nauk o zarządzaniu), które stanowią mocną stroną WZiKS są zarazem

szansą na umocnienie pozycji Jednostki we współczesnym świecie, korzystającym w coraz szerszym zakresie z usług medialnych.

Wizytowana jednostka w analizie SWOT w grupie „zagrożeń” zaakcentowała przede wszystkim niedostateczne finansowanie nauki ale też i zauważalną pauperyzację części polskiego społeczeństwa. Ponadto zwróciła uwagę na zjawisko niżu demograficznego, który skutkuje mniejszą liczbą osób chętnych do kontynuowania nauki na studiach. Trudno się jednak zgodzić do końca ze wskazaniem jako zagrożenia dla funkcjonowania WZiKS niskiego poziomu stabilności systemu kształcenia wyższego na poziomie kraju czy konkurencyjności ze strony innych uczelni oferujących podobny profil kształcenia. Zespół oceniający PKA uważa, że czynnik zagrożenia zewnętrznego „Mała elastyczność struktur uniwersyteckich i wewnętrznych regulaminów oraz biurokracja, utrudniające szybkie reagowanie na potrzeby rynku w dziedzinie nowych kierunków kształcenia” powinien zostać umieszczony w grupie czynników wewnętrznych.”

Podsumowując, zarówno analiza SWOT dokonana przez Jednostkę jak i spotkanie końcowe z Kierownictwem Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ w ocenie Zespołu Wizytującego PKA dowiodło prawidłowego zdefiniowania pozycji Jednostki w środowisk wewnętrznych i zewnętrznym oraz zarówno swoich atutów jak i potencjalnych zagrożeń.